محمدعلی خضر دهقانی

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
السلام علیک یا صاحب الزمان

مشخصات کتاب

سرشناسه : خردمندی، محمدعلی، ۱۳۴۱ - عنوان و نام پدیدآور : گفتمان حجاب/مولف محمدعلی خردمندی.
مشخصات نشر : اصفهان: گلبهار، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری : ۲۴۵ ص.
شابک : ۱۸۰۰۰ریال 978-964-5691-767 :
وضعیت فهرست نویسی : فاپا
یادداشت : کتابنامه: ص.۲۴۴ - ۲۴۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع : حجاب
موضوع : حجاب -- احادیث
موضوع : حجاب -- جنبه‌های قرآنی
رده بندی کنگره : ۱۷/ BP۲۳۰/خ۳۶گ۷ ۱۳۸۸
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۶۳۶
شماره کتابشناسی ملی : ۱۵۱۵۰۳۱

مقدمه

رعایت حجاب و پوشش یک نیاز طبیعی و ذاتی برخواسته از فطرت انسانی است، همچنین یک امر واجب الهی و ضروری در ادیان آسمانی است. اسلام با واجب نمودن حکم حجاب خواسته است که: حریم اجتماع را از بی عفتی و آلودگی های جنسی نگه دارد.
اگر حریم اجتماع از نگاه ها و روابط آلوده جنسی حفظ شود در آن صورت بهتر می تواند به هدف خود نائل شود، محیط اجتماع که محیط کار و تلاش است به محیطی برای ارضای خواسته های جنسی و امیال شهوانی تبدیل نخواهد شد. حجاب و پوشش کامل اسلامی شخصیت و کرامت زن را حفظ می کند و او را از یک شخصیت ابزاری به شخصیتی مستقل و با کرامت و قابل احترام تبدیل می نماید. زنان بی حجاب در حقیقت خود را به عنوان ابزاری برای تأمین نگاه های آلوده مردان هوس باز قرار می دهند آنها برای خود به عنوان یک انسان و شخصیت مستقل، ارزشی قائل نیستند بلکه نهایت ارزش خود را جلب توجه جنسی و نگاه های آلوده دیگران می دانند. به تعبیر دیگر بی حجابی نشان دهنده خود کم بینی و تحقیر وجودی یا تزلزل شخصیت و یا بی شخصیتی در بعضی زنان است.
قرآن کریم وقتی درباره حجاب سخن می گوید، می فرماید: حجاب عبارت است از احترام گزاردن و حرمت قائل شدن برای زن که نامحرمان او را از دید منفی و حیوانی ننگرند.
حال اگر کسی از تشخیص اصول ارزشی عاجز باشد ممکن است حجاب را یک بند بداند در حالی که قرآن کریم وقتی مسأله لزوم حجاب را بازگو می کند. علت و فلسفه ضرورت حجاب را چنین بیان می کند:
«ذلِکَ اَدنی یُعْرَفْنَ فَلا یُؤذَیْنَ»1 یعنی «این برای آن است که شناخته نشوند و مورد اذیت واقع نگردند»
چرا که آنان تجسّم حرمت و عفاف جامعه هستند و حرمت دارند. پس حجاب علاوه بر منافعی که برای بانوان دارد. یک ضرورت اجتناب ناپذیر دینی و یک حقّ الهی است که بر تمام بانوان لازم است که به عنوان یک امر واجب الهی رعایت کنند و خود را ملزم به رعایت حجاب و عفاف بدانند.
شیوه تدوین این مجموعه به این صورت بود که: در پاییز سال 1386 شمسی کمیته امور بانوان آموزش و پرورش ناحیه 2 اصفهان طی بخشنامه ای از دانش آموزان دبیرستانی تقاضا نمود که هرگونه پرسشی در مورد مسئله حجاب دارند نوشته و به کمیته مذکور ارسال نمایند. مدیران محترم و معاونان پرورشی دبیرستان ها نیز سئوالات را دسته بندی

و به کمیته یاد .شده ارسال کردند. چون تعداد سئوالات زیاد بود و جواب دادن به آنها در تمام مدارس دخترانه ممکن نبودبر آن شدیم تا سئوالات را به صورت کتبی پاسخ داده و در مجموعه ای تحت عنوان «گفتمان حجاب» گردآوری و در اختیار مدارس و دوشیزگان دبیرستانی قرار دهیم. از طرفی مخاطب ما در این اثر، دانش آموزان مقطع دبیرستان هستند لذا از منابع فارسی و قابل دسترس استفاده کردیم. به امید این که اگر مخاطبان خواستند مطالعات بیشتری در این زمینه داشته باشند خود به منابع مذکور مراجعه نمایند.

اصفهان ـ محمد علی خردمندی

فروردین 1388 شمسی 1 . سوره احزاب، آیه 59.

فصل اوّل: تاریخچه حجاب

وضعیت زنان قبل از اسلام چگونه بود؟

مظلومیت زن در جهان قبل از اسلام را به دو دوره می توان تقسیم کرد. 1
1ـ دوره وحشی گری: که زن به عنوان انسان شناخته نمی شد و با کمال خشونت با وی رفتار می کردند و مشکل ترین کارها بر عهده زن بود و مرد می توانست زن خود را بفروشد یا کرایه دهد.
2ـ دوره تمدن های یونان، مصر، روم، ایران: با گسترش توحید و تعلیمات آسمانی به تدریج زن جزو انسان ها به حساب آمد و شریک زندگی مرد گردید ولی برایش شخصیت حقوقی اجتماعی قائل نبودند و او را از هر جهت تابع مرد می دانستند.
ـ در یونان زن جزء کالاهای تجاری در بازارها خرید و فروش می شد و بعد از وفات شوهر، حق زندگی نداشت. 2
ـ در روم پدر خانواده نه تنها از حق فروش دختر برخوردار بود بلکه می توانست در موقع لزوم به حیاتش خاتمه دهد. این حقوق پدری بعد از ازدواج به شوهر که قانوناً مالک زن بود منتقل می گردید. 3
ـ در استرالیا زنان هم چون حیوانات اهلی محسوب می شدند و به هنگام قحطی آنان را می کشتند و گوشتشان را می خوردند. 4
ـ در بابل: هر سال در دهکده ای دوشیزگان را که به سن زناشوئی رسیده بودند به عنوان کالا با بهای متفاوت در معرض فروش می گذاشتند. 5
ـ در هند وقتی مردی مرد برای رهایی روحش از تنهایی، زنش را با وی زنده زنده می سوزاندند و این سوختن و ساختن را نوعی فداکاری و عشق زن هندی به همسرش قلمداد می کردند و می گفتند: 6
چون زن هندو کسی در عاشقی مردانه نیست
سوختن بر شمع خفته کار هر پروانه نیست
ـ در میان یهودیان زن جزیی از ارث پدر به شمار می آمد تولد یک پسر جشن و سرور به دنبال داشت ولی تولد یک دختر غم و اندوه به همراه می آورد. 7
ـ در میان مسیحیان فحشاء بیشترین رشد را در دوره های رواج رهبانیّت و زهد افراطی میان مردان و زنان مسیحی پیدا کرد تا جایی که لوتر برای اصلاح انحرافات کلیسا به پاخاست. 8
ـ در عربستان مردم دختران خود را از ترس اینکه مبادا در جنگ ها به دست دشمن بیافتند و برای دشمن فرزند بیاورند، بعد از تولد زنده به گور می کردند.9 بعضی از ترس تنگ دستی دختران را می کشتند و چون زن ها در جنگ شرکت نداشتند از ارث محروم بودند 10 و آنها را جزء اموال مرده به ارث می بردند. 11 1 . بی آزار شیرازی، عبدالکریم، رساله نوین، ج3،

مسائل خانواده، ترجمه بخش هایی از تحریر الوسیله امام خمینی، ص17-19.
2 . همان، به نقل از حقوق زن در اسلام و اروپا، چاپ 1357، ص27.
3 . همان.
4 . همان.

اسلام چگونه به زن عزت بخشید و او را نجات داد؟ 1

ـ در حالی که بعضی از ملل دنیا صحیح نمی دانستند زن دین دار باشد و خواندن کتاب های مقدس را بر بانوان مسیحی تحریم کرده بودند. اسلام مقرر داشت که زنان مانند مردان به ثواب اعمال نیک خود می رسند. 2
قرآن بانوان مسلمان و مسیحی را دعوت به مباهله کرد 3 و پیامبر اکرم (ص) عملاً حضرت فاطمه زهرا (س) را در مراسم مباهله شرکت داد، در این زمینه در قرآن آمده است:
(ای پیامبر) بگو فرزندانمان و فرزندانتان و زنانمان و زنانتان و خودمان و خودتان را فراخوانیم آنگاه مباهله کنیم. 4
ـ در عصری که با زنان ثروتمندی که جوان و زیبا بودند به خاطر ثروتشان ازدواج می کردند و آنها را بدون طلاق رها می کردند تا مرگشان فرا رسد و ثروتشان را به ارث ببرند قرآن فرمود: «برای شما روا نیست که از روی اکراه از زنان ارث برید.» 5
ـ در زمانی که زنان را مورد آزار قرار می دادند تا مهریه خود را ببخشند و جان خود را آزاد سازند قرآن فرمود: «آنان (زنان) را تحت فشار نگذارید تا قسمتی از آنچه را که به آنان داده اید بازپس گیرید مگر آنکه دست به فحشای آشکاری زده باشند.» 6
ـ در دورانی که مردان برای ازدواج مجدد، همسر سابق خود را متهم به فحشا می کردند تا مجبور شود مهریه اش را ببخشد و جانش را آزاد کند قرآن فرمود:
«مبادا چیزی از مهریه 7 همسرتان را بازپس گیرید و یا با توسل به تهمت، نسبت به حقوق زن تجاوز کنید که این گناه آشکاری است.» 8
ـ در عصری که زن را به عنوان کالا خرید و فروش می کردند و مهریه زن را به اولیای وی می دادند تا او را تملک کنند. قرآن با این رفتار توهین آمیز نسبت به زن برخورد کرد و بیان داشت که مهریه نه عوض از تملک زن بلکه نشانه محبت و تقدیر و صداقت و راستی مرد نسبت به همسرش می باشد قرآن فرمود: «مهریه رابه خود همسر تقدیم کنید» آن هم به طور «نَحْلَهْ» یعنی به صورت هدیه و بخشش و دیگر اینکه مهریه را باید به طور کامل به همسر تقدیم داشت.9
ـ در زمانی که هیچ یک از ملت ها زن را مالک چیزی نمی دانستند قرآن برای زن استقلال اقتصادی قائل شد و وی را مالک و صاحب اختیار آنچه که به دست آورده بود دانست و فرمود:
«مردان را از آنچه کسب کرده اند بهره ای و زنان را نیز از آنچه بدست آورده اند بهره ای است.» 10

در صورتی که زنان انگلیسی تا سال 1870 میلادی، زنان آلمانی تا سال 1900م، زنان سوئیسی تا سال 1907م و زنان ایتالیائی تا سال 1919م مالک شناخته نمی شدند.
ـ در دورانی که زن را آنچنان تحقیر می کردند که صلاحیت شرکت با مردان در کارهای اجتماعی را نداشت، اسلام زنان را در کارهای اجتماعی چون امر به معروف و نهی از منکر شرکت داد و فرمود:
«مردان و زنان مؤمن اولیای یکدیگرند و مردم را به کار نیکو وادار و از کار زشت منع می کنند.» 11
ـ در روزگاری که هیچ یک از ملل دنیا حقوقی برای زنان قائل نبودند، اسلام فرمود: زنان به همان اندازه که در جامعه مسئولیت دارند باید از حقوق اجتماعی نیز برخوردرا باشند. قرآن در این زمینه می فرماید: «زنان را بر شوهران حقوقی است همان گونه که شورهان را بر زنان حقوقی است.» 12
ـ در زمانی که زن حق هیچ گونه اظهار نظر و رأی دادن نداشت، اسلام زنان را در رأی دادن با مردان برابر ساخت و پیامبر (ص) به دستور قرآن «فبايِعْهُنَّ» 13 بیعت آنان را پذیرفت.
ـ در برابر این فکر موهوم ملت ها که معتقد بودند زن برای خدمت به مرد آفریده شده است، قرآن اعلام داشت: «زنان لباس شما و شما لباس زنان هستید.» 14
یعنی به طور متقابل به یکدیگر نیازمندید و احتیاج یکدیگر را رفع می کنید و در خدمت یکدیگرید.
ـ علی رغم آن همه اهانت و بدرفتاری معمول نسبت به زن، قرآن فرمود:
«با آنان (زناان) با انصاف و خوش رفتار باشید» 15
ـ پیامبر اکرم (ص) در آخرین پیام خود به مسلمانان فرمودند:
ای مردم: بانوان شما بر شما حقوقی دارند و شما نیز بر آنان حقوقی دارید من به شما سفتارش و وصیت می کنم که به زنان نیکی کنید زیرا آنان امانت های الهی در دست شما هستند و با قوانین الهی بر شما حلال شده اند. 16 1 . برگرفته از کتاب رساله نوین، ج3، عبدالکریم بی آزار شیرازی، صص19-22.
2 . سوره نساء، آیه 124.
3 . مباهله یعنی: نفرین کردن دو نفر به یکدیگر به این ترتیب که افرادی که با هم گفتگو درباره یک مسئله مهم مذهبی دارند در یک جا جمع شوند و از خدا بخواهند که دروغگو را رسوا سازد و مجازات کند. تفسیر نمونه، ج2، ص438.
4 . سوره آل عمران، آیه 61.
5 . سوره نساء، آیه 19.

6 . سوره نساء، آیه 19.
7 . مهریه: در هنگام ازدواج مرد باید هدیه با ارزشی به نشانه محبت و تقدیر به زن تقدیم کند در سوره نساء آیه 4 می فرماید: به زنان مهریه ایشان را به عنوان هدیه تقدیم کنید.
8 . سوره نساءف آیه 20.
9 . سوره نساء، آیه 4.
10 . سوره نساء، آیه 32.
11 . سوره توبه، آیه 71.
12 . سوره بقره، آیه 228.
13 . سوره ممتحنه، آیه 12.
14 . سوره بقره، آیه 187.
15 . سوره نساء، آیه 19.
16 . سیره ابن هشام، ج4، ص251.

حجاب و پوشش از چه زمانی در بین انسان ها مطرح شد؟

پوشش زنان و مردان قبل از هر چیز از خواسته های فطری و ساختار وجودی و ذاتی آنهاست زیرا از همان آغاز خلقت هر یک اززن و مرد کوشیده اند تا به هر نحو ممکن خود را بپوشانند بی آنکه قبلاً در این مورد آموزش ببینند، این یانگر آن است که در نهاد انسان عامل بازدارنده و هدایت کننده ای به نام حیا وجود دارد که می خواهد انسان را از خطرها و انحراف ها حفظ کند و او را به راه صحیح هدایت نماید. بنابراین، پوشش برای زن و مرد یک امر فطری و ذاتی است و بشر برای پاسخ به ندای فطرت، ناگزیر از پوشش می باشد. پس حجاب و پوشش از آغاز خلقت انسان بر روی زمین شروع شده است قرآن به این حقیقت انکارناپذیر این گونه اشاره می کند:

«فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ...» 1

یعنی چون از آن درخت خوردند، زشتی هایشان آشکار گردید و بر آن شدند که از برگ درختان بهشت خود را بپوشانند، میوه ممنوعه باعث شد که با حقیقت برهنگی روبرو گردند، پس از احسا برهنگی، بر اساس فطرت، بلافاصله با برگ درختان بهشت، شروع به پوشیدن خود نمودند. این مارجای قرآنی بیانگر این واقعیت است، که حجاب و پوشش به عنوان یکی از مظاهر شرم و حیا، امری فطری بوده و از خواستگاه ساختاری انسان سرچشمه می گیرد. پس تاریخچه حجاب به زمان حضرت آدم و حوا بر می گردد. 2

1 . سوره اعراف، آیه 22.

2 . آیت الله العظمی شیرازی، حاج سید عبدالله، پوشش زن از دیدگاه اسلام، ص17.

حجاب قبل از اسلام چگونه بوده است؟ آیا اعراب جاهلیت حجاب و پوشش را رعایت می کردند؟

بله، به نوعی رعایت می کردند، استاد مطهری در این زمینه می فرماید «عادت معمول آن روز عرب این بوده که چهره خود را نمی پوشانیده اند. رسری را از پشت گوش ها رد کرده و اطراف آن را به پشت خود می انداختندت و در نتیجه گوش ها، گوشواره ها، چهره، گردن و گریبان نمایان بوده است. آیه پوشش (آیه 31 سوره نور) دستور داده است که روسری را بر گریبان بیاندازند. 1
پس در بین اعراب زمان جاهلیت حجاب و پوشش بوده است ولی کامل نبوده است.
با توجه به اینکه حجاب از زمان ظهور اسلام در بین مسلمانان وجود داشته است پس چرا بعد از چندین قرن در بین بعضی مردم مسلمان جا نیفتاده است؟
عوامل زیادی در این باره وجود دارد که بعضی ازآنها عبارتند از:
الف ـ تلاش استعمارگران در زدودن پوشش در کشورهای اسلامی مانند مسئله کشف حجاب در ایران و ترکیه، به طوری که تا قبل از زمان رضاشاه پهلوی همه خانم ها حتی خانم های دربار، حجاب و پوشش داشتند. ولی رضاشاه تحت حمایت تعلیمات و حمایت انگلیسی ها چادر را به اجبار از سر زن ها کشید و بانوان را مجبور به بی حجابی کرد. آتاتورک نیز به طور هم زمان در ترکیه این عمل را انجام داد.
ب ـ معرفی و تبلیغ الگوهای ناهنجار به زنان مانند: تبلیغ هنرمندان و هنرپیشه های بی بند و بار ضد ارزشی، ضد اخلاقی و...
ج ـ استعمارگران با استفاده از جرائد و رسانه های جمعی و با تبلیغات وسیع و دروغین، ارزش ها را دگرگون کردند و بی حجابی را یک ارزش و حجاب و پوشش را ضد ارزش و برخلاف آزادی و حقوق بشر به مردم معرفی کردند.
دـ عدم آگاهی بعضی از مردم از ارزش های دینی و تعالیم آسمانی اسلام، خصوصاً مسئله حجاب.
هـ ـ ترک امر به معروف و نهی از منکر در سطح جامعه اسلامی به طوری که اکثر مردم در مقابل منکرات بی تفاوت شده اند و این خود زمینه ای برای رواج بد حجابی شده است و هرگاه مردم در مقابل منکری سکوت اختیار کنند آن منکر فراگیر می شود آن هم به گونه ای که تبدیل به یک معروف می شود.
وـ وسوسه های نفسانی و شیطانی، غفلت از یاد پروردگار و دور شدن از

معنویات و اقبال به امور دنیایی و مادی. 1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص174.

ریشه استفاده از چادر به چه زمانی بر می گردد؟

به زمانی که دستور پوشش آمد و آیات حجاب بر پیامبر (ص) نازل شد خصوصاً آیه 59 سوره احزاب که به مسئله جلباب پرداخته است. در این آیه چنین آمده است:

«ای پیامبر، به همسران و دخترانت و زنان مؤمن بگو: روسری های بلند (یا چادر) بر خود بیفکنند این (عمل) مناسب تر است تا (به عفتت و پاکدامنی) شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند و خداوند آمرزنده و مهربان است.»

«جلابیب» جمع «جلباب» به معنای مقنعه ای است که سر و گردن را بپوشاند و یا پارچه بلندی که تمام بدن و سر و گردن را می پوشاند. 1

1 . قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج9، ص399، به نقل از مجمع البیان و المیزان.

آیا حجاب در ادیان و اقوام پیش از اسلام وجود داشته است؟

آنچه مسلم و قطعی به نظر می رسد این است که حجاب قبل از اسلام در ادیان و اقوام مختلف رواج داشته و اسلام مبتکر این رسم نبوده تنها حدود حجاب، توسط اسلام صورت گرفته است در اصول اخلاقی تلمود که کتاب مقدس یهود است آمده است که:
«اگر زنی به نقض قانون یهود می پرداخت چنانکه مثلا بی آنکه چیزی بر سر داشت به میان مردم می رفت و یا در شارع عام نخ می رشت و یا با هر سخنی با مردان درد و دل می کرد، یا صدایش آنقدر بلند بود که چون در خانه اش تکلم می نمود هماسایگانش می توانستند سخنان او را بشنوند در آن صورت مرد حق داشت بدون مهریه او را طلاق دهد». 1
در قوم یهود و بعضی اقوام دیگر علاوه بر حجاب به سخت گیری های زیادی نسبت به پوشش بانوان برخورد می کنیم. در ایران باستان نیز این سخت گیری ها به چشم می خورد بطوریکه در تاریخ آمده است «زنان طبقات بالای اجتماع جرأت نداشتند هیچ مردی را ولو پدر یا برادرشان باشد ببینند در نقش هایی که از ایران باستان بر جای مانده هیچ صورت زن دیده نمی شود و نامی از ایشان به نظر نمی رسد»2
در هند نیز وضعیت حجاب شدیدی رواج داشته و در این مورد سخت گیری های شگفتی می شده است «شوهران هند برای حفظ زنان خود پرده نشینی را چنان سخت گسترش دادند که یک زن نجیب و محترم می توانست روی خود را فقط به شوهر و پسرانش نشان دهد و ملأ عام باید با روبنده سنگینی آمد و شد کند که صوتش را پوشیده دارد حتی پزشک معالج اگر می خواست نبض بیماری را بگیرد زن می بایست پشت پرده بنشیند» 3
در میان قبائل دیگر نیز حجاب رونق داشته است. در تاریخ آمده است «بالاتر از سرزمین ارمنیان و در کنار دریای سیاه، سِکاها بیابانگردی می کردند و زنان خود را سخت در پرده نگاه می داشتند» 4 1 . ویل دورانت، تاریخ تمدن ج12، ص 30، ترجمه فارسی.
2 . همان، ج1، ص552، ترجمه فارسی.
3 . همان، ص565.
4 . همان، ص336.

ستایش بانوان پرهیزگار و باتقوا

جهان را روشنی افزائی ای زن
چراغ محفل زیبائی ای زن
اگر مرد از نهاد آدم آمد
تو هم از دوده حوائی ای زن
نر و ماده ندارد، شیر، شیر است
چرا از بیشه بیرون نایی ای زن
اگر عیسی بود از جنس مردان
تو مریم، مادر عیسایی ای زن
تو را زینت حیا و سادگی بس
اگر دانا اگر اعلایی ای زن
مه و خورشیدی اما آسمان وار
مه و خورشیدها می زائی ای زن
کلاس اول ما دامن توست
که خود، فرهنگ مادرزایی ای زن
نبودی گر تو، دنیایی نمی بود
پدید آرنده دنیایی ای زن
«مفتون همدانی، دیوان اشعار، ص133»
پسر و دختر ای رفیق یکی است
فرقشان در میان نبوده و نیست
ای بسا بوده ناخلف پسران
جانشین مخالف پدران
ای بسا دختران کز آگاهی
پدران را کنند همراهی
گفتگوی مرا گواه آمد
پسر نوح و دختر احمد
«مفتون همدانی، دیوان اشعار، ص6»

فصل دوم: فلسفه حجاب

واژه حجاب یعنی چه؟

کلمه حجاب هم به معنای پوشیدن و هم به معنای پرده و حاجب است. بیشتر استعمالش به معنای پرده است پس به حسب لغت هر پوششی حجاب نیست آن پوششی حجاب است که از طریق پشت پرده واقع شدن صورت می گیرد. در اصطلاح فقهاء کلمه «ستر» که به معنای پوشش است به کار رفته، پس کلمه حجاب در پوشش زن، یک اصطلاح نسبتا جدید است. 1

1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، صص63-64.

چرا زنان حجاب را برای خود انتخاب کردند؟

حجاب تدبیری است که خود زن با یک نوع الهام، برای گرانبها کردن خود و حفظ موقعیت خود در برابر مرد به کار برده است. 1

1 . همان، ص51.

حجاب در اسلام از کدام مسئله کلی ریشه می گیرد؟

اسلام می خواهد انواع لذت های جنسی به محیط خانوادگی و در ازدواج قانونی اختصاص یابد و اجتماع منحصرا برای کار و فعالیت باشد بر خلاف سیستم غربی عصر حاضر که کار و فعالیت را با لذت جوئی های جنسی به هم می آمیزد. اسلام می خواهد این دو محیط را کاملا از یکدیگر تفکیک کند. 1

1 . همان، ص68.

پوشش زن در اسلام به چه معنائی است؟

این است که در معاشرت خود با مردان نامحرم بدن خود را بپوشاند و به جلوه گری و خودنمائی نپردازد. 1

1 . همان، ص64.

چرا دین اسلام در مورد حجاب سفارش کرده است؟

چون حجاب فرمان خداست. حجاب مخصوص دین اسلام نیست بلکه یک امر فطری و یک نیاز طبیعی برای بانوان است به همین دلیل تمام ادیان الهی توصیه به حجاب کرده اند و تمام مردم دنیا از هر کیش و مذهبی مسئله حجاب به معنای پوشش را پذیرفته اند.

چرا حجاب به مفهوم رایج آن مخصوص خانم ها است؟

اگر می بینیم که وظیفه پوشش به زن اختصاص یافته از این جهت است که ملاک آن مخصوص زن می باشد. زن مظهر جمال و مرد مظهر شیفتگی است پس قهرا به زن باید بگویند خودر ا در معرض نمایش قرار نده نه به مرد. 1

1 . همان، ص128.

چرا مردان مانند بانوان حجاب ندراند؟

چون مردان در معرض خطر از ناحیه زنان واقع نمی شوند و لذا مانند زنان پوشش و حجاب ندارند. البته مردان نیز حجاب و پوشش مخصوص خود را دارند و پوشیدن بعضی لباس ها برای آنان نیز حرام است مانند: لباس شهرت، لباس مختص، لباس مهیج، لباس غصبی، لباس مختص به کفار. 1

1 . در قسمت سوالات فقهی (فصل ششم) توضیح داده خواهد شد.

چرا دخترها و بانوان باید بیشتر از مردان حجاب خود را رعایت کنند؟

در هیچ جای دنیا سابقه نداشته که مردان لباس های بدن نما و آرایش های تحریک کننده به کار برند. این زن است که به حکم طبیعت خاص خود می خواهد خودنمائی کند و مرد را دلباخته و در دام علاقه به خود اسیر سازد. به همین دلیل انحراف تبرج (یعنی خودنمائی) و برهنگی از انحراف های مخصوص زنان است در نتیجه دستور پوشش هم برای آنان مقرر گردیده است.1 از طرفی زیبایی زنان عامل تحریک مردان و انحراف آنان می شود ولی در مورد مردان به این شدت وجود ندارد.

1 . همان، ص73.

چرا موی زنان باید پنهان باشد ولی موی مردان اشکالی ندارد؟

مردان بیشتر به دنبال شخص زن هستند ولی زنان به دنبال شخصیت مرد به همین دلیل مردان برای انتخاب همسر گزینه های ظاهری مانند: زیبائی، رنگ مو و چشم و... را اهمیت می دهند ولی زنان بیشتر به دنبال شخصیت اخلاقی، علمی و... همسر خود هستند و چون یکی از گزینه های مرد، زیبایی ظاهری زن است اسلام فرمان داده که موی زنان که یکی از مظاهر زیبائی و یکی از گزینه های انتخابی مردان است از نامحرم پوشیده باشد. از طرفی زنان روحیه خودنمائی و تبرج دارند نه مردان و لذا به زنان توصیه شده موهای خود را نیز بپوشانند.

چرا عملا مردان پوشیده تر از زنان از منزل بیرون می روند؟

زیرا تمایل مرد به نگاه کردن و چشم چرانی است نه به خودنمائی، برعکس، تمایل زن بیشتر به خودنمائی است نه به چشم چرانی، تمایل به چشم چرانی کمتر در زنان وجود دارد به همین دلیل مردان، کمتر تمایل به خودنمائی دارند و به همین جهت تبرج (خودنمائی) از مختصات زنان است.[1]

1 . همان، ص128.

چرا روابط آزاد دختران و پسران در اسلام ممنوع است؟

روابط آزاد دختر و پسر در اسلام حرام و ممنوع است و گناهی بزرگ به حساب می آید زیرا:

الف ـ روابط آزاد باعث می شود که پسران تا جائی که ممکن است از ازدواج و تشکیل خانواده سر باز زنند و وقتی شور و نشاط جوانی از بین رفت ازدواج کنند در نتیجه زن را فقط برای فرزند زادن و احیانا برای خدمتکاری و کلفتی بخواهند. 1

ب ـ پیوند خانواده را سست می کند و به جای اینکه خانواده بر پایه یک عشق خالص و محبت عمیق استوار باشد و هر یک از زن و شوهر، همسر خود را عامل سعادت خود بداند برعکس، به چشم رقیب و عامل سلب آزادی و محدودیت می بیند و چنانچه اصطلاح شده است یکدیگر را زندان بان می نامند. 2

ج ـ باعث ترویج و توسعه فساد و بی بند و باری می شود.

1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص75.

2 . همان.

نظر شما درباره زنان بد حجاب چیست؟

حجاب یک فرهنگ ارزشمند الهی و یک نیاز فطری است. پس در برخورد با بد حجاب ها باید اول فرهنگ سازی کنیم. اکثر آنها از فرمان خداوند در مورد حجاب بی خبرند به آنها در مورد حجاب چیزی گفته نشده است آنها خیال می کنند رعایت حجاب یک انتخاب برتر است نه یک امر واجب الهی، ما باید با عملکرد صحیح خود این فرهنگ ارزشمند را نهادینه کنیم و آنها را آگاه کنیم هیچکس دشمن خدا و حکم خدا و پیامبر نیست و سر دعوا با فرامین الهی را ندارد مگر کفار و مشرکین که حساب آنها جداست. پس باید آموزش های لازم به خانم ها در مورد حجاب داده شود و مسئله حجاب برای آنها تبیین شود سپس با اهرم های تشویقی و شیوه ای جذاب تبلیغی آنها را به حجاب متمایل کنیم این کار احتیاج به برنامه ریزی کوتاه مدت و دراز مدت دارد و صبر و حوصله را می طلبد.

چرا یک بانوی مسلمان باید حجاب داشته باشد؟

چون مسئله حجاب یک فرمان الهی و توصیه پیامبر اسلام و ائمه اطهار (ع) است و اصولا یک تکلیف و بر همه بانوان مانندنماز، واجب است. ادیان الهی مسئله حجاب را به عنوان یک تکلیف مطرح کرده اند و اصولا حجاب یک نیاز فطری و طبیعی برای انسان است و به سلامت فرد و جامعه کمک می کند.

بعضی از آنها جنبه روانی دارد بعضی جنبه خانه و خانوادگی و بعضی دیگر جنبه اجتماعی و بعضی مربوط است به بالا بردن احترام زن و جلوگیری از ابتذال او. 1

1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص68.

فلسفه حجاب از نظر آرامش روانی چیست؟

غریزه جنسی غریزه نیرومند و عمیق و دریاصفت است. هرچه بیشتر اطاعت شود سرکش تر می گردد مانند آتش که هرچه به آن بیشتر خوراک بدهند شعله ورتر می شود. اسلام برای این که این آتش را محدود و جلو سرکشی او را بگیرد، دستور حجاب داده است تا هم مرد و هم زن از نظر روحی دچار التهاب نشوند. 1

1 . همان، ص69.

فلسفه حجاب از نظر پیوند خانوادگی چیست؟

معاشرت های آزاد و بی بند و باری پسران و دختران، ازدواج را به صورت یک وظیفه و تکلیف و محدودیت درآورده است که باید آنها را با توصیه های اخلاقی و با اکراه و زور بر جوانان تحمیل کرد. جوانان ازدواج را آغاز محدودیت و محرومیت می دانند نه پایان انتظار و محرومیت، در روابط آزاد جنسی، پیمان ازدواج به دوران آزادی دختر و پسر خاتمه می دهد و آنها را ملزم می سازد که به یکدیگر وفادار باشند و در سیستم اسلامی به محرومیت و انتظار آنها پایان می بخشد و پیوند خانوادگی را محکم می کند. 1

1 . همان، ص75.

فلسفه حجاب از نظر استواری جامعه چیست؟

کشاندن تمتعات جنسی از محیط خانه به اجتماع، نیروی کار و فعالیت های اجتماعی را ضعیف می کند و باعث ضعف و سستی جامعه می شود. آیا اگر پسر و دختری در محیط جداگانه ای تحصیل کنند و دختران، بدن خود را بپوشانند و هیچگونه آرایشی نداشته باشند بهتر درس می خوانند و یا وقتی دختر و پسر، در کنار هم باشند و دختران آرایش کرده باشند و حجاب نداشته باشند؟! 1

در محیط های غیر درسی هم همین گونه است هرچه زنان پوشیده تر باشند نگاه مردان به زنان کمتر می شود. در نتیجه هم زن و هم مرد به راحتی به فعالیت اجتماعی خود مشغول می شوند.

1 . همان، ص77.

فلسفه حجاب از نظر بالا بردن احترام زن و جلوگیری از ابتذال او چیست؟

مرد به طور قطع از نظر جسمانی بر زن برتری دارد. زن در این جبهه در برابر مرد قدرت مقاومت ندارد ولی زن از طریق عاطفی و قلبی همیشه برتری خود را بر مرد ثابت کرده است. حریم نگه داشتن زن میان خود و مرد یکی از وسائل حکیمانه ای بوده است که زن برای حفظ مقام و موقعیت خود در برابر مرد از آن استفاده کرده است. اسلام زن را تشویق کرده است که از این وسیله استفاده کند. اسلام مخصوصا تاکید کرده است که زن هر اندازه متین تر و باوفاتر و عفیف تر حرکت کند و خود را در معرض نمایش برای مرد نگذارد بر احترامش افزوده می شود. قرآن کریم پس از آنکه توصیه می کند زنان خود را بپوشانند می فرماید: « إِنَّ الَّذِینَ یُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِی الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَاباً مُّهِیناً (57) وَالَّذِینَ یُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِینَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَیْرِ مَا اکْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَاناً وَإِثْماً مُّبِیناً (58) یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ قُل لِّأَزْوَاجِکَ وَبَنَاتِکَ وَنِسَاء الْمُؤْمِنِینَ یُدْنِینَ عَلَیْهِنَّ مِن جَلَابِیبِهِنَّ ذَلِکَ أَدْنَى أَن یُعْرَفْنَ فَلَا یُؤْذَیْنَ وَکَانَ اللَّهُ غَفُوراً رَّحِیماً » 1 یعنی این کار برای اینکه به عفاف شناخته شوند و معلوم شود خود را در اختیار مردان قرار نمی دهند بهتر است و در نتیجه دور باش و حشمت آنها مانع مزاحمت افراد سبک سر می گردد. 2

1 . سوره احزاب، آیه 59.

2 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص80.

حجاب چه فایده ای دارد؟

1- حجاب یک نعمت الهی و باعث زینت و زیبائی است.
قرآن مجید در این زمینه می فرماید: «ای فرزندان آدم لباسی برای شما فرو فرستادیم که اندام شما را بپوشاند و مایه زینت شماست و البته لباس پرهیزگاری بهتر است. اینها همه از آیات خداست شاید نعمت های او را به یاد آورید» 1
2- حجاب و پوشش، فرمان خداست و بر همه بانوان واجب است، بدیهی است از فرمان خداوند باید اطاعت کرد. 2
3- حجاب باعث آرامش روانی فرد و جامعه می شود.
4- حجاب باعث استحکام پیوند خانواده و حفظ کانون مهر و وفا می گردد.
5- حجاب باعث استواری جامعه می شود.
6- حجاب باعث حفظ ارزش و احترام زن و مصونیت از اذیت و آزار هوس رانان می گردد.
7- حجاب انسان را به آزادی انسانی، معنوی، علمی و هنری می رساند.
8- حجاب از بی بند و باری و آلوده شدن اجتماع جلوگیری می کند.
9- حجاب به پاکی فرد، خانواده و اجتماع کمک و سلامت جامعه را تضمین می کند.
10- رعایت حجاب در حقیقت جواز حضور فعال زن در اجتماع است.
11- حجاب باعث حفظ ارزش های اخلاقی و دینی می شود.
12- رعایت حجاب یعنی پاسخ دادن به یک نیاز فطری و طبیعی که در نهاد انسان وجود دارد.
13- رعایت حجاب دست نامحرمان را کوتاه می کند.
14- رعایت حجاب باعث حجب، حیا و در نتیجه قلبی مملو از مهر، محبت و فداکاری می شود.
15- بانوی باحجاب همچون مرواریدی است در صدف.
16- رعایت حجاب باعث مصونیت از ناهنجرای های اجتماعی و در نتیجه پایین آمدن آمار طلاق می شود.
17- رعایت حجاب باعث از بین رفتن رقابت های منفی می شود.
18- رعایت حجاب باعث حفظ شخصیت، انسانیت و احترام زن می شود.
19- رعایت حجاب باعث جلوگیری از چشم چرانی و هوس بازی در جامعه می شود و به سلامت آن کمک می کند.

1 . سوره اعراف، آیه 26.
2 . سوره احزاب، آیه 59، سوره نور آیه 31.

چگونه رعایت حجاب، زن را در امان نگه می دارد؟

حرکات و سکنات انسان گاهی زبان دار است گاهی وضع لباس، راه رفتن، سخن گفتن زن معنادار است و به زبان بی زبانی می گوید: دلت را به من بده، در آرزوی من باش، مرا تعقیب کن، گاهی برعکس، با بی زبانی می گوید: دست تعرض از این حریم کوتاه کن،1 به این ترتیب رعایت حجاب کامل باعث در امان قرار گرفتن از تعرض دیگران می شود.

1 . استد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص161.

چرا بعضی بانوان حجاب کامل را رعایت نمی کنند و به بدحجابی روی آورده اند؟

1- اکثر آنها از فرمان خداونددر مورد حجاب بی خبر هستند، آنها فکر می کنند حجاب یک امر سلیقه ای است نه یک امر واجب و تکلیف الهی، باید به آنها تفهیم شود که رعایت حجاب مانند نماز و روزه بر بانوان واجب است.
2- ایمان و اعتقاد دینی آنها ضعیف است. اینگونه افراد در محیط هایی تربیت شده اند که ارزش های دینی کم رنگ بوده و لذا اعتقادات آنا سست است.
3- در انتخاب الگو برای خود اشتباه کرده اند به جای آن که الگوهای ارزشی را انتخاب کنند الگوهای دیگر را برای خود انتخاب نموده اند.
4- دارای ضعف اراده و ضعف نفس هستند به طوری که، زود تحت تاثیر تبلیغات سوء قرار می گیرند.
5- از اهمیت، جایگاه و فلسفه حجاب اسلامی اطلاعی ندارند.
6- تحت تاثیر تبلیغات کاذب و شایعات بی اساس قرار می گیرند.
7- فرهنگ اصیل اسلامی ندارند بلکه فرهنگی التقاطی دارند.
8- در زندگی سرگردان و بی هدف هستند.
9- در کودکی و یا بزرگسالی مورد توجه دیگران واقع نشده اند، لذا برای جلب توجه دیگران به بدحجابی رو می آورند.
10- کمبود محبت دراند بطوریکه در کودکی مورد محبت والدین و دیگران قرار نگرفته اند و این امر به صورت یک عقده روانی برای آنها درآمده است. در نتیجه به بدحجابی می پردازند تا شاید نگاه ها به آنها متوجه شود.

چرا بدحجابی در جامعه مشاهده می شود؟

1- فریضه امر به معروف و نهی از منکر در بین مردم کمرنگ شده است به طوریکه مردم حتی تذکر زبانی نمی دهند و امر به معروف و نهی از منکر را تنها وظیفه دولت می دانند.
2- در مورد اهمیت حجاب و پوشش کمتر تبلیغ می شود. به طور کلی تبلیغات، در بین مردم موثر است. زمانی بود که کشیدن سیگار در بین مردم رایج بود و کسی از خطرات آن آگاه نبود با تبلیغات به جا و وسیع و آموزش های لازم، مردم پی به این منکر بردند، به طوری که در زمان ما اگر در مجامع عمومی کسی سیگار استعمال کند با اعتراض شدید مردم مواجه می گردد.
مسئله بدحجابی نیز همینطور است باید در مورد حجاب و اثرات بدحجابی به مردم آموزش داد و در این مورد تبلیغات وسیع انجام داد.
3- دشمنان اسلام از هر وسیله ای برای تبلیغ بدحجابی و بی بند و باری استفاده می کنند بدیهی است این تبلیغات سوء در جامعه گاهی موثر واقع می شود و اثر نامطلوب خود را می گذارد.
4- بعضی خانواده ها نسبت به امور دینی خصوصا حجاب، با تَساهُل و تَسامُح برخورد می کنند و ساده از کنار مساله بدحجابی می گذرند به این عنوان که اینها جوانند نباید به آنها سخت گرفت این حرف کاملا غلط است. احترام به ارزش ها و عمل به فرمان خدا یک فریضه الهی است که پیر و جوان نمی شناسد. چگونه است که برای درمان بیماری های جسمی به آنها سخت می گیرید ولی برای درمان چالش های روحی و دینی تَساهُل و تَسامُح می کنید؟
5- با عوامل بدحجابی و موارد عمدی و سازمان یافته بدحجابی برخورد قانونی مستمر نمی شود. زمینه های بدحجابی را باید در جامعه از بین برد. وقتی لباس های آن چنانی در جامعه هست بدیهی است خریدار آن هم پیدا می شود و به بدحجابی کمک می کند. برخوردهای قانونی با بدحجابی هایی که آگاهانه به صورت سازمان یافته کار می کنند به صورت مقطعی انجام می گیرد. چند روزی با آنها برخورد می شود و رها می شوند.
6- مردم نسبت به منکرات بی تفاوت شده اند و در خود احساس مسئولیت نمی کنند.
7- باید توجه داشته باشیم که جهت فساد رو به پایین و جهت اصلاح رو به بالا است. در نتیجه گاه برای بدحجاب کردن یک دختر یک سی دی کافی است ولی برای اصلاح آن گاهی ده سال فعالیت مستمر فرهنگی نیاز است.

چرا در جامعه امروزی بعضی زنان و دختران نسبت به حجاب بی تفاوت شده اند؟

اکثر بانوان امروز، باحجاب هستند. همانگونه که در سطح جامعه، ادارات، مدارس، اجتماعات و راهپیمائی و تظاهرات میلیونی مختلف مشاهده می شود. تنها تعداد کمی نسبت به حجاب بی تفاوت هستند که علت های مختلفی دارد بعضی از آنها عبارتند از:

1- تربیت غلط خانوادگی.
2- ندانستن اهمیت حجاب اسلامی.
3- بی خبری از قوانین اسلامی خصوصا مساله حجاب.
4- ضعف اراده و کمبود ظرفیت بطوریکه وقتی دیگران برای حجاب، او را مسخره می کنند دست از حجاب می کشد.
5- قرار گرفتن در محیط آلوده و نامناسب.
6- داشتن دوستان نامناسب.
7- دیدن عملکرد نامناسب بعضی بانوان باحجاب.
8- سرخوردگی از بعضی مجامع دینی و مذهبی.
9- مشاهده رفتارهای نامناسب از بعضی دینداران.
10- نداشتن معرفت کامل دینی.
11- سخت گیری بی مورد والدین یا دیگران در امور دینی خصوصا مسئله حجاب به این معنا که به حداقل واجب اکتفا نمی کنند و بیش از آن را از دختران می خواهند.
12- ارتباط با سایت های غیر اخلاقی و تحت تاثیر آنها قرار گرفتن.
13- کم بودن تبلیغات و تعلیمات کافی در مورد حجاب کامل اسلامی.

چرا بعضی از دختران ایرانی بعد از مدتی که حجاب را رعایت می کنند دچار پدیده بدحجابی می شوند؟ چرا در دوره نوجوانی این مشکل پیش می آید؟

در سوال قبل جواب داده شد ولی چرا در دوره نوجوانی این مشکل پیش می آید.
علت آن است که جوانان ما از نظر علمی وتجربی و آگاهی های دینی، مانند بزرگترها نیستند و در مقایسه با آنها از تجربه و آگاهی کمتری در امور دینی برخوردارند و لذا خیلی زود تحت تاثیر تبلیغات منفی قرار می گیرند و ارزش های دینی را رها می کنند اگرچه بعد از مدتی پی به اشتباه خود می برند.

چگونه در جامعه، فرهنگ حجاب و عفاف را ترویج کنیم؟

1- با آموزش های لازم فرهنگ اصیل اسلامی را احیاء کنیم.
2- اصلاح نظام الگوسازی برای بانوان.
3- به کارگیری روش های صحیح و جذاب برای گسترش فرهنگ حجاب.
4- تربیت انسان ها براساس ایمان و اعتقاد اسلامی.
5- معرفی الگوهای برتر اسلامی در زمینه حجاب مانند: معرفی حضرت زهرا (س).
6- تفهیم و تبیین لزوم رعایت حجاب برای ایجاد جامعه اسلامی.
7- گسترش فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر.
8- تشویق بانوان باحجاب، در جامعه.
9- مبارزه با تبلیغات دشمنان در زمینه مخالفت با حجاب اسلامی.
10- گسترش تبلیغات دینی در زمینه حجاب و عفاف.

پیامدهای بدحجابی چیست؟

1- سقوط شخصیت زن و ابتذال او:
هنگامی که زن از طریق جاذبه جنسی اش وسیله تبلیغ کالاها و دکور اطاق های انتظار و عاملی برای جلب جهانگردان و سیاحان و مانند اینها قرار بگیرد، در چنین جامعه ای شخصیت زن تا سر حد یک عروسک یا کالای بی ارزش سقوط می کند و ارزش های والای انسانی او به کلی به دست فراموشی سپرده می شود و تنها افتخار او جوانی و زیبایی و خودنمایی اش می شود و به این ترتیب مبدل به وسیله ای خواهد شد برای اشباع هوس های سرکش یک مشت آلوده فریبکار و انسان نماهای دیو صفت. 1
2- شکست و تسلیم زن:
«فرانتس فانون» که انقلاب الجزایر را از نظر جامعه شناسی مورد بررسی قرار داده است فصل مهمی را به الجزایر و مسئله حجاب اختصاص داده و نشان می دهد که چگونه حجاب اسلامی در الجزایر به موضع مبارزه عظیمی علیه نیروهای اشغالگر فرانسه بدل گردید، بطوریکه جامعه شناسان و متخصصان استعمار توصیه می کنند که «اگر زن ها را در دست بگیریم همه چیز به دنبال آن خواهد آمد» 2
فرانتس فانون می گوید: هر چادری که دور انداخته می شود افق جدیدی را که بر استعمارگر ممنوع بود در برابر او می گشاید و بدن الجزایری را که عریان شده است تماما به او نشان می دهد و پس از دیدن هر چهره بی حجابی امیدهای حمله ور شدن اشغالگر ده برابر می شود هر بار که یک زن کشف حجاب می کند در واقع وجود جامعه الجزایری را با سیستم دفاعی سست بنیاد و باز و متلاشی به اشغالگر اعلام می دارد. هر چادری که می افتد و هر چهره ای که به نگاه جسور و ناآرام اشغالگر عرضه می گردد برگردان این معناست که الجزایر انکار وجود خویشتن را آغاز کرده و هتک ناموس را از جانب اشغالگر پذیرفته است. با هر چادری که رها می شود گوئی جامعه، خویشتن را به مکتب ارباب تسلیم کرده و تصمیم می گیرد تحت رهبری و انقیاد اشغالگر، عادات و رسوم خویش را تغییر دهد.
کشف حجاب زن یعنی آشکار کردن زیبائی ها، عریان کردن نهفته ها و اسرار، یعنی شکستن مقاومت او، یعنی او را برای آینده در اختیار خویش گرفتن؛ برعکس حجاب یعنی مخفی کردن یک راز و ایجاد یک دنیا اسرار و نهفته ها.
این زن که بیرون و دیگران را می بیند ولی خود دیده نمی شود، به استعمارگر محرومیتی را تحمیل می نماید زیرااین دیدن یک طرفه است و طرف مقابل نمی تواند او را ببیند و زنی که دیده نمی شود تسلیم نمی

گردد و خود را عرضه نمی کند.
3- بدست آوردن آزادی حیوانی در شهوات و هوس ها.
4- بی قید و بی حریم شدن و در نتیجه دارای عشقی زودگذر و کم دوام.
5- دارای پیوند متزلزل براساس عشق زودگذر و سطحی، پول و مادیات.
6- بی حجابی و بدحجابی دام شیطان است:
قرآن در این زمینه می فرماید: «ای فرزندان آدم شیطان شما را نفریبد آن گونه که پدر و مادر شما را از بهشت بیرون کرد و لباسشان را از تنشان بیرون ساخت تا عورتشان را به ایشان نشان دهد چه اینکه او و همکارانش شما را می بینند و شما آنها را نمی بینید (اما بدانید) ما شیاطین را اولیای انسان هایی قرار دادیم که ایمان نمی آورند» 3
با توجه به آیه فوق، شیطان به وسیله بی حجابی و بدحجابی انسان را فریب می دهد و از راه الهی دور می کند.
1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج14، ص446.
2 . فرانتس فانون، انقلاب الجزایر یا بررسی جامعه شناسی یک انقلاب، ص14 به بعد. رساله نوین، ج3، عبدالکریم بی آزار شیرازی، صص27-26.
3 . سوره اعراف، آیه 27.

وظیفه زن در اجتماع چیست؟

توضیح سوال: طبق نظرات فقهای اسلامی انجام کارهای داخل خانه و همچنین شیر دادن و نگاهداری بچه برای زن واجب نیست و هینه زندگی همسر به عهده شوهر است و نیازی به کار و کوشش در خارج خانه ندارد. بنابراین نه کار کردن بر او واجب است و نه خانه داری در این صورت وظیفه زن در اجتماع چیست؟

جواب سوال: اگر اسلام انجام دادن کارهای داخلی خانه و شیر دادن و بچه داری را برای زن واجب نکرده منظور این بوده است که مقام و شخصیت زن را در اجتماع بالا ببرد و دست آنها را در انجام این کارها باز بگذارد که از روی میل و رغبت به این قبیل کارها بپردازند و اگر بخواهند در برابر عمل خود حقوقی بگیرند بتوانند ولی باید توجه داشت که واجب نکردن چیزی غیر از جلوگیری از انجام آن است. آری اسلام به منظور بالا بردن ارزش زن، وظایف خانه داری را بر او واجب نکرده است تا شکل کلفت یا برده پیدا نکند و در حقیقت آن را به فطرت و وجدان و خواست طبیعی آنان موکول نموده است ناگفته پیداست که مادران به فرزندان و نوزادان خود علاقه مندند همان علاقه مادری آنها را وادار می کند که از شیره جان خود به آنها بدهند و در تربیت آنها بکوشند زنان به سر و سامان دادن به اوضاع داخلی خانه علاقه طبیعی دارند و همین علاقه، خود به خود ضامن اصلاح اوضاع داخلی است چنان که اکنون چهارده قرن از طلوع اسلام می گذرد و همین مقررات در میان مسلمانان، و زنان و شوهران جاری بوده است. زنان مسلمان همواره این وظایف طبیعی را انجام می داده اند و در مواقع ضرورت می توانستند از حقوق شرعی خود نیز استفاده کنند. 1

1 . آیه الله ناصر مکارم شیرازی، آیه الله جعفر سبحانی، پاسخ به پرسش های مذهبی، صص418-417.

چرا باید بانوان حجاب خود را به طور کامل رعایت کنند؟

در تفسیر علی بن ابراهیم در شان نزول آیه 59 سوره احزاب آمده است: در زمان پیامبر زنان مسلمان به مسجد می رفتند و پشت سر آن حضرت نماز می گذاردند هنگام شب موقعی که برای نماز مغرب و عشا می رفتند بعضی از جوانان هرزه و اوباش بر سر راه آنها می نشستند و با شوخی و سخنان ناروا آنها را آزار می دادند و مزاحم آنان می شدند آیه فوق نازل شد و به آنها دستور داد حجاب خود را به طور کامل رعایت کنند تا به خوبی شناخته نشوند و کسی بهانه مزاحمت پیدا نکند. 1
در این آیه آمده است: «ای پیامبر به همسران و دخترانت و زنان مومنین بگو روسری های بلند (یا چادرهای) خود را بر خویش فرو افکنند تا شناخته نشوند و مورد آزار قرار نگیرند» 2
در آن زمان معمول بوده است که کنیزان بدون پوشیدن سر و گردن از منزل بیرون می آمدند و از آنجا که از نظر اخلاقی وضع خوبی نداشتند گاهی بعضی از جوانان هرزه مزاحم آنها می شدند در این جا به زنان آزاد مسلمان دستور داده شده که حجاب اسلامی را کاملا رعایت کنند تا از کنیزان شناخته شوند و بهانه ای برای مزاحمت به دست هرزگاه ندهند، بدیهی است مفهوم سخن، آن نیست که اوباش حق داشتند مزاحم کنیزان شوند. بلکه منظور این است که بهانه را از دست افراد فاسد بگیرند و در پوشیدن حجاب سهل انگار و بی اعتنا نباشند مثل بعضی از زنان بی بند و بار که در عین داشتن حجاب، آنچنان بی پروا هستند که غالبا قسمت هایی از بدن های آنان نمایان است و همین معنا توجه افراد هرزه را به آنها جلب می کند. 3 1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج17، ص426.
2 . سوره احزاب، آیه 59.
3 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج17، ص428.

آیا اگر کسی مزاحم خانم ها نشود باز هم حجاب واجب است؟

بله، واجب است. زیرا حجاب زن مربوط به خود او نیست تا بگوید من از حق خودم صرف نظر کردم، حجاب زن مربوط به شوهر نیست تا شوهر بگوید من راضیم حجاب زن مربوط به خانواده نیست تا اعضای خانواده رضایت بدهند، حجاب زن، حقی الهی است. لذا می بینید در جهان غرب و کشورهایی که به قانون غربی مبتلا هستند اگر زن شوهرداری آلوده شد و همسرش رضایت داد، قوانین آنها پرونده را مختومه اعلام می کند اما در اسلام چنین نیست، حرمت زن نه اختصاص به خود زن دارد نه شوهر ونه ویژه برادر و فرزندانش می باشد همه اینها اگر رضایت بدهند قرآن راضی نخواهد بود چون حرمت زن و حیثیت زن به عنوان حق الله مطرح است و خدای سبحان زن را با سرمایه عاطفه آفرید که معلم رقت باشد و پیام عاطفه بیاورد اگر جامعه ای این درس رقت و عاطفه را ترک نمودند و به دنبال غریزه و شهوت رفتند به همان فسادی مبتلا می شوند که در غرب ظهور کرده است لذا کسی حق ندارد بگوید من به نداشتن حجاب رضایت دادم پس عصمت زن، حق الله است و به هیچ کسی ارتباط ندارد. قهرا همه اعضای خانواده و اعضای جامعه خصوصا خود زن امین امانت الهی هستند زن به عنوان امین حق الله از نظر قرآن مطرح است یعنی این مقام را و این حرمت و حیثیت را خدای سبحان که حق خود است به زن داده و فرموده: این حق مرا تو به عنوان امانت حفظ کن، آنگاه جامعه به صورتی در می آید که شما در ایران می بینید جهان در برابر ایران خضوع نموده است زیرا که در مسئله جنگ تا آخرین لحظه، صبر نمود و کاری که بر خلاف عاطفه و رقت و رأفت و رحمت باشد انجام نداد، با این که دشمنان او از آغاز، حمله به مناطق مسکونی، کشتار بی رحمانه بی گناهان و غیر نظامی ها را مشروع نمودند. 1

1 . آیه الله جوادی آملی، عبدالله، زن در آینه جلال و جمال، ص437.

چرا در پوشش زنان، استثنا شده است؟

استثناهای باب پوشش مانند: استثنای صورت و دست ها تا مچ و همچنین استثنای محارم نیز از این قبیل است که تکلیف موجب دشواری می شده است نه از این جهت که تکلیف ملاک ندارد. 1

1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص149.

فصل سوم: آیات قرآن پیرامون حجاب

آیه پوشش

«قُل لِّلْمُؤْمِنِینَ یَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَیَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِکَ أَزْکَی لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِیرٌ بِمَا یَصْنَعُونَ » 1 به مردان مومن بگو: چشم های خود را (از نگاه به نامحرمان) فرو گیرند، و پاکدامن باشند، این برای آنها پاکیزه تر است خداوند از آنچه انجام می دهید آگاه است.
« وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ یَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَیَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا یُبْدِینَ زِینَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْیَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَی جُیُوبِهِنَّ وَلَا یُبْدِینَ زِینَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاء بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاء بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِی إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِی أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَکَتْ أَیْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِینَ غَیْرِ أُوْلِی الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِینَ لَمْ یَظْهَرُوا عَلَی عَوْرَاتِ النِّسَاء وَلَا یَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِیُعْلَمَ مَا یُخْفِینَ مِن زِینَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَی اللَّهِ جَمِیعًا أَیُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّکُمْ تُفْلِحُونَ »2 «به زنان با ایمان بگو چشم های خود را (از نگاه هوس آلود) فرو گیرند و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را جز آن مقدار که ظاهر است آشکار ننمایند و (اطراف) روسری های خود را بر سینه خود افکنند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود) و زینت خود را آشکار نسازند مگر برای شوهرانشان یا پدرانشان یا پدر شوهرانشان یا پسرانشان یا پسران همسرانشان یا برادرانشان یا پسران برادرانشان یا پسران خواهرانشان یا زنان هم کیششان یا کنیزانشان یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارند یا کودکانی که از امور جنسی مربوط به زن آگاه نیستند. آنها هنگام راه رفتن پاهای خود را بر زمین نزنند تا زینت پنهانی شان دانسته شود (و صدای خلخال که بر پا دارند به گوش رسد) و همگی به سوی خدا بازگرددی ای مومنان تا رستگار شوید.

1 . سوره نور، آیه 30.
2 . سوره نور، آیه 31.

شان نزول آیه 30 سوره نور چیست؟

در کتاب کافی در شان نزول نخستین آیه از آیات فوق از امام محمد باقر (ع) چنین نقل شده است که جوانی از انصار در مسیر خود با زنی روبرو شد. در آن زمان زنان مقنعه خود را در پشت گوش ها قرار می دادند (و طبعا گردن و مقداری از سینه آنها نمایان می شد) چهره آن زن نظر آن جوان را به خود جلب کرد و چشم خود را به او دوخت هنگامی که زن گذشت، جوان همچنان با چشم خود او را بدرقه می کرد در حالی که راه خود را ادامه می داد تا اینکه وارد کوچه تنگی شد و باز همچنان به پشت سر خود نگاه می کرد، ناگهان صورتش به دیوار خورد و تیزی استخوان یا قطعه شیشه ای که در دیوار بود صورتش را شکافت هنگامی که زن گذشت، جوان به خود آمد و دید خون از صورتش جاری است و به لباس و سینه اش ریخته (سخت ناراحت شد) با خود گفت به خدا سوگند من خدمت پیامبر می روم و این ماجرا را بازگو می کنم. هنگامی که چشم رسول خدا به او افتاد فرمود چه شده است و جوان ماجرا را نقل کرد. در این هنگام جبرئیل پیک وحی خدا نازل شد و آیه 30 از سوره نور را آورد « وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاء بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاء بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُوْلِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاء وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعاً أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ »؛ «یعنی به مردان مومن بگو: چشم های خود را (از نگاه به نامحرمان) فرو گیرند و پاکدامن باشند این برای آنها پاکیزه تر است. خداوند از آنچه انجام می دهید آگاه است» 1

در روایات نیز از نگاه به نامحرم نهی شده است.

در حجه الوداع زنی برای پرسیدن مسئله ای خدمت رسول اکرم (ص) آمد فضل بن عباس پشت سر رسول خدا سوار بر اسب نشسته بود، نگاه هایی بین آن زن و فضل رد و بدل شد. رسول اکرم (ص) متوجه شد که آن دو به هم خیره شده اند و زن جان به جای آن که توجهش به جواب مساله باشد همه توجهش به فضل است که جوانی نورس و زیبا بود. رسول اکرم (ص) با دست خود صورت فضل را چرخانید و فرمود: زنی جوان و مردی جوان، می ترسم شیطان در میان ایشان پا بنهد. 2

1 . سوره نور، آیه 30.

2 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص197.

پیام های آیه 30 سوره نور چیست؟

1- از اینکه مورد خطاب آیه مومنین هستند می توان فهمید که لازمه ایمان حفظ نگاه از حرام است «قل للمؤمن یغضوا»
2- جاذبه های غریزی را باید کنترل کرد «یَغُضُّوا».
3- گناه را از سرچشمه جلوگیری کنیم و تقوا را از چشم شروع کنیم «من ابصارهم».
4- چشم پاک مقدمه پاکدامنی است «یغضوا من ابصارهم و یحفظوا فروجهم».
5- پوشش، برای مردان نیز واجب است «یحفظوا فروجهم».
6- چشم چرانی و بی عفتی مانع رشد معنوی انسان است «یغضوا ـ یحفظوا ـ ازکی».
7- چشم چرانی در محضر خداست (در محضر خدا معصیت نکنیم) «بغضوا... انّ الله خبیر»1 .
8- هر مسلمان چه مرد و چه زن باید از چشم چرانی و نظربازی اجتناب کند.
9- زنان باید پوشش داشته باشند و آرایش و زیور خود را بر دیگران آشکار نسازند و در صدد تحریک و جلب توجه مردان برنیایند.
10- مسلمانان، خواه مرد یا زن باید پاکدامن باشند. 2 1 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج8، صص175-174.
2 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص111.

پیام های آیه 31 از سوره نور چیست؟

1- در لزوم عفت و پاکدامنی و ترک گناه حرام بین زن و مرد فرقی نیست «یغضّوا ـ یغضضن ـ یحفظوا ـ یحفظن».
2- جلوه گری زنان در جامعه ممنوع است «و لا یبدین زینتهنّ».
3- ظاهر بودن قسمت هایی از بدن که به طور طبیعی پیداست (مانند صورت و دست ها تا مچ) مانعی ندارد «الا ما ظهر منها».
4- در میان انواع پوشش ها، نام مقنعه و روسری بزرگ در آیه آمده است و این دلیل بر اهمیت حجاب است «خمر هنّ».
5- در قانون گزاری باید به ضرورت ها، واقعیت ها و نیازها توجه شود (اگر پوشاندن آن قسمت از بدن که خود به خود آشکار است واجب می شد زندگی برای عموم زنان مشکل بود) «الا ما ظهر منها».
6- اسلام به نیازهای فطری و غریزی بشر پاسخ مثبت می دهد «الا لبعو لتهنّ».
7- هرگونه راه رفتنی که سبب آشار شدن زیورهای مخفی زن شود ممنوع است «و لا یضربن بارجلهنّ ».
8- زن زینت خود را تنها به زنان مسلمان می تواند نشان دهد و نزد زنان کفار باید خود را بپوشاند «نسائهنّ».
9- زن حق مالکیت دارد «ملکت ایمانهنّ».
10- پوشش زن با تمایلات جنسی مردان نامحرم کاملا ارتباط دارد پس برای «غیر اولی الاربه» که میلی به همسر ندارند پوشش لازم نیست.
11- حجاب و پوشش واجب است «ولیضربن بخمر هنّ» و هر کاری که زینت زن را آشکار کند یا دیگران را از آن آگاه کند ممنوع است «لیعلم ما یخفین من زینتهنّ».
12- مقدار واجب برای پوشش سر و صورت، انداختن روسری و مقنعه است که گردن و سینه را بپوشاند «خمرهنّ علی جیوبهنّ».
13- با حفظ حجاب حضور زن در جامعه مانعی ندارد «و لا یبدین زینتهنّ» همانگونه که شرکت زن در نماز جماعت مانعی ندارد «و ارکعی مع الرّاکعین». 1
14- همه مردم نسبت به مسئله نگاه و حجاب مسئولند و برای نگاه های حرام خود باید توبه کنند. «توبوا الی الله جمیعاً ایّها المؤمنون».
15- مقتضای ایمان، توبه به درگاه خداوند است «توبوا الی الله جمیعاً ایها المؤمنون».
16- توبه هم واجب است و هم کلید رستگاری است «تُوبُوا....تُفْلِحُونَ».
17- راه رستگاری، بازگشت از مسیرهای انحرافی به راه خداست «تُوبُوا

اِلَی اللهِ.....تُفْلِحُونَ» 2

1 . سوره آل عمران، آیه 43.

2 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج8، ص177-178.

آیه جلباب

« يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاء الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَن يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُوراً رَّحِيماً » 1

«ای پیامبر به همسران و دخترانت و زنان مومنان بگو: روسری های بلند (یا چادر) بر خود بیفکنند این (عمل) مناسب تر است (تا به عفت و پاکدامنی) شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند و خداوند آمرزنده و مهربان است.

1 . سوره احزاب، آیه 59.

شان نزول آیه جلباب چیست؟

در صفحه 56 بیان شده است. 1 1 . در اینکه آیه جلباب به چه مناسبتی نازل شده در تفسیر علی بن ابراهیم در شان نزول این آیه آمده است: آن ایام زنان مسلمان به مسجد می رفتند و پشت سر پیامبر (ص) نماز می گذاردند. هنگام شب موقعی که برای نماز مغرب و عشا می رفتند بعضی از جوانان هرزه و اوباش بر سر راه آنها می نشستند و با مزاح و سخنان ناروا آنها را آزار می دادند و مزاحم آنان می شدند. آیه فوق نازل شد و به آنها دستور داد حجاب خود را به طور کامل رعایت کنند تا به پاکی و عفت شناخته شوند و کسی بهانه مزاحمت پیدا نکند.
آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج17، ص426.

جلباب چیست؟

«جَلابیبْ» جمع «جِلباب» به معنای مقنعه ای است که سر و گردن را بپوشاند و یا پارچه بلندی مانند چادر که تمام بدن و سر و گردن را بپوشاند. 1

استاد مطهری در این زمینه می نویسد: معنای جلباب از نظر مفسران چندان روشن نیست و آنچه صحیح تر به نظر می رسد این است که در لغت کلمه «جلباب» شامل هر جامه وسیع می شده است ولی غالبا در مورد روسری هایی که از چارقد بزرگتر و از ردا کوچکتر بوده است به کار می رفته است. ضمنا معلوم یم شود دو نوع روسری برای زنان معمول بوده است یک نوع روسری های کوچک که آنها را «خِمار یا مقنعه» می نامیدند و معمولا در داخل خانه از آنها استفاده می کرده اند، نوع دیگر روسری های بزرگ که مخصوص خارج منزل بوده است. 2

1 . علامه طباطبائی، محمدحسین، ترجمه المیزان، ج16، صص509-510.
2 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص157.

نزدیک کردن جلباب یعنی چه؟

مقصود از نزدیک ساختن جلباب پوشیدن با آن می باشد یعنی وقتی می خواهند از خانه بیرون بروند روسری بزرگ خود را با خود بردارند1 و اگر جلباب را به معنای چادر بگیریم یعنی وقت بیرون رفتن چادر بپوشند.
آنچه در مورد علت این دستور (در آیه جلباب) ذکر شده یعنی شناخته شوند و مورد آزار واقع نشوند چه معنایی دارد؟
وقتی زن پوشیده و سنگین از خانه بیرون رود و جانب عفاف و پاکدامنی را رعایت کند افراد فاسد و مزاحم جرات نمی کنند متعرض آنها شوند. 2
پس معنای «ذلک ادنی ان یعرفن فلا یؤذین» این است که به این وسیله شناخته می شوند که زنان نجیب و عفیف می باشند و بیماردلان از اینکه به آنها طمع ببندند چشم می پوشند. زیرا معلوم می شود این جا حریم عفاف است پس چشم طمع کور و دست خیانت کوتاه است.3
مطلبی که از این آیه استفاده می شود این است که زن مسلمان باید آن چنان در میان مردم رفت و امد کند که علائم عفاف و وقار و سنگینی و پاکی از آن آشکار باشد و با این صفت شناخته شود و در این وقت است که بیماردلان که دنبال شکار می گردند از آنها ناامید می گردند و فکر بهره کشی از آنها در فکرشان خطور نمی کند.
معمولا جوانان ولگرد همیشه متعرض زنان جلف و سبک می گردند وقتی که به آنها اعتراض می شود که چرا مزاحم می شوی؟ می گویند اگر دلش این چیزها را نخواهد با این وضع بیرون نمی آید. 4

1 . همان، ص158.
2 . ساتاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، صص159-160.
3 . همان.
4 . همان.

نکته های آیه جلباب 1

1- این آیه می فرماید: برای آنکه زنان مومن مورد آزار افراد هرزه قرار نگیرند به گونه ای خود را بپوشانند که زمینه ای برای بی حرمتی آنان فراهم نشود.
2- بر اساس این آیه، نوعی روسری مورد استفاده زنان آن زمان بوده ولی زنان در پوشاندن خود از نامحرم دقت نمی کرده اند لذا سفارش این آیه، نزدیک کردن جلباب به خود است نه اصل جلباب که امری مرسوم بوده است.
3- این آیه که فرمان حجاب می دهد، با تهدید مطرح نشده بلکه جامعه حجاب را چنین بیان می کند: زنان و دختران اگر بخواهند از متلک ها، تهمت ها، تهاجم ها و تهدیدهای افراد آلوده و هرزه در امان باشند باید خود را بپوشانند.
1 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج9، صص340-399.

پیام های آیه جلباب 1

1- در امر به معروف، اول از خودی ها شروع کنیم و سپس دیگران «قل لازواج و بناتک و نساء المؤمنین».
2- در احکام الهی، تفاوتی میان همسران و دختران پیامبر با دیگر زنان نیست
«لازواجک و بناتک و نساء المؤمنین».
3- پوشیدن لباسی که معرف شخصیت زن برای تامین عفت و آبرو باشد لازم است. «یعرفن فلا یوذین».
4- بهانه به دست بیماردلان و مزاحمان عفت عمومی ندهید «یعرفن فلا یؤذین».
5- رفت و آمد زنان در خارج از منزل با حفظ عفت عمومی مانعی ندارد «یعرفن فلا یؤذین».
6- در امر به معروف و نهی از منکر، دلیل امر و نهی خود را بیان کنید «فلا یوذین».
7- نوع لباس مردم در جامعه می تواند معرف شخصیت، مکتب و هدف آنها باشد .
8- سرچشمه بسیاری از مزاحمت های هوس بازان نسبت به زنان و دختران نوع لباس خود آنهاست «یعرفن فلا یؤذین».
9- زنان باحجاب باید با حضور خود در صحنه، جو عمومی عفاف و پاکدامنی را حفظ کنند و فرصت مانور را از هوس بازان بگیرند « یعرفن فلا یؤذین ».
10- برحجابی های گذشته قابل عفو است «غفوراً رحیماً».
11- مغفرت خداوند همراه با رحمت اوست «کان الله غفوراً رحیماً .
شیوه سخن گفتن بانوان با نامحرمان
« يَا نِسَاء النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاء إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلاً مَّعْرُوفاً » «ای همسران پیامبر! شما همچون یکی از زنان معمولی نیستید اگر تقوا پیشه کنید بنابراین به گونه ای هوس انگیز سخن نگوئید که بیماردلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگوئید.»
اگرچه این آیات در مورد زنان پیامبر (ص) نازل شده است ولی بدون شک یک حکم عام است و تکیه آیات بر زنان پیامبر (ص) به عنوان تاکید بیشتر است، درست مثل اینکه به شخص دانشمندی بگوئیم تو که دانشمندی دروغ مگو، مفهومش این نیست که دروغ گفتن برای دیگران مجاز است

بلکه منظور ین است که یک مرد عالم باید به صورت موکدتر و جدی تر از این کار پرهیز کند. 1 . همان.

شیوه سخن گفتن بانوان با نامحرمان

« یَا نِسَاء النَّبِیِّ لَسْتُنَّ کَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاء إِنِ اتَّقَیْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَیَطْمَعَ الَّذِی فِی قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلاً مَّعْرُوفاً » 1 «ای همسران پیامبر! شما همچون یکی از زنان معمولی نیستید اگر تقوا پیشه کنید بنابراین به گونه ای هوس انگیز سخن نگوئید که بیماردلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگوئید.»

اگرچه این آیات در مورد زنان پیامبر (ص) نازل شده است ولی بدون شک یک حکم عام است و تکیه آیات بر زنان پیامبر (ص) به عنوان تاکید بیشتر است، درست مثل اینکه به شخص دانشمندی بگوئیم تو که دانشمندی دروغ مگو، مفهومش این نیست که دروغ گفتن برای دیگران مجاز است بلکه منظور ین است که یک مرد عالم باید به صورت موکدتر و جدی تر از این کار پرهیز کند. 2

1 . سوره احزاب، آیه 32.

2 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج17، صص291-290.

پیام های آیه 1

1- حساب خانواده رهبران دینی از سایرین جداست و باید بیش از دیگران مراقب رفتار خود باشند زیرا موقعیت اجتماعی محدودیت آور است « يَا نِسَاء النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاء »
2- وقتی به زنان پیامبر که بیشترشان پیر و سالخورده بودند و زندگی ساده ای داشتند هشدار داده می شود که با کرشمه و ناز سخن نگویند، زنان جوان و زیبا باید حساب کار خود را بکنند «یا نساء النبی... فلا تخضعن».
3- با کرشمه سخن گفتن زن، بی تقوائی است « إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ ».
4- نباید گفتار و رفتار زن تحریک کننده باشد « فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ ».
5- نباید کرای کنیم که حتی یک نفر دچار گناه و فساد شود « الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ » و نفرمود «الذین فی قلوبهم».
6- در جامعه پیامبر نیز همه افراد سالم نبودند « فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ ».
7- چشم چرانی و هوسبازی یک بیماری روحی است « فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ ».
8- اگرچه، کسی که بیمار دل است مشکل دارد « فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ » اما من نباید کاری کنم که او تحریک شود «فلا تخضعن... فیطمع».
9- طوری سخن بگوئید که هم محتوا خوب باشد « قَوْلاً مَّعْرُوفاً » و هم شیوه گفتار سالم باشد «فلا تخضعن بالقول».
1 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج9، صص359-358.

نهی از خودنمائی

« وَقَرْنَ فِی بُیُوتِکُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِیَّةِ الْأُولَی » 1
«(ای همسران پیامبر) در خانه های خود بمانید و همچون جاهلیت نخستین با خودآرائی (در میان مردم) ظاهر نشوید».
منظور از « وَقَرْنَ فِی بُیُوتِکُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِیَّةِ الْأُولَی » که در مورد زنان پیامبر است چیست؟
مقصود از این دستور، زندانی کردن زنان پیامبر در خانه نیست، زیرا تاریخ اسلام به صراحت گواه است که پیامبر اکرم (ص) زنان خود را با خود به سفر می برد و آنان را از بیرون شدن از خانه منع نمی فرمود. مقصود از این دستور آن است که زن به منظور خودنمائی از خانه بیرون نرود و خصوصا در مورد زنن پیامبر اکرم (ص) این وظیفه سنگین تر و موکدتر است. 2
چرا قرآن به زنان پیامبر (ص) سفارش می کند که در خانه های خود بمانند « وَقَرْنَ فِی بُیُوتِکُنَّ » 3
در این جهت، بیشتر، منظورهای اجتماعی و سیاسی در کار بوده است و اینکه ابزار عناصر خودخواه و ماجراجو در مسائل سیاسی و اجتماعی واقع نشوند. راز اینکه زنان پیامبر (ص) ممنوع شدند که بعد از آن حضرت با شخص دیگری ازدواج کنند نیز همین است یعنی شوهر بعدی از شهرت و احترام زنش سوء استفاده می کرد و ماجراهایی می آفرید. 4 1 . سوره احزاب، آیه 33.
2 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص153.
3 . سوره احزاب، آیه 33.
4 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص65.

منظور از جاهلیت نخستین (جاهِلِیَّهِ الأُولی) چیست؟

همان جاهلیتی است که نزدیک به عصر پیامبر (ص) بوده (جاهلیت قبل از بعثت پیامبر) و به طوری که در تواریخ آمده در آن موقع زنان حجاب درستی نداشتند و دنباله روسری های خود را به پشت سر می انداختند و به طوری که گلو و قسمتی از سینه، گردنبند و گوشواره های آنها نمایان بود. به این ترتیب قرآن همسران پیامبر را از این گونه اعمال باز می دارد. بدون شک این یک حکم عمومی است و تکیه آیات بر زنان پیامبر به عنوان تاکید بیشتر است. 1

1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج17، ص290.

به طور کلی چند نوع جاهلیت داریم؟

با توجه به آیات قرآن که در سوره آل عمران/143 ـ مائده/50 ـ فتح/26 ـ احزاب/33 ذکر شده دو نوع جاهلیت داریم.
الف ـ جاهلیت اولی 0نخستین) که قبل از بعثت پیامبر اسلام (ص) بوده است.
ب ـ جاهلیت ثانِیَه (دوم) که در زمان ما و در قرن بیستم مشاهده می شود. 1
جاهلیت نخستین چه تشابهی با جاهلیت دوم دارد؟
1- اگر در جاهلیت زمان پیامبر (ص) دختر را زنده به گور می کردند امروز با سقط جنین، هم دختر و هم پسر را نابود می کنند.
2- اگر در جاهلیت اول قتل و آدم کشی وجود داشت امروز در جنگ های بزرگ و جهانی کشتارهای میلیونی انجام می گیرد.
3- اگر در جاهلیت آن روز مدرسه نبود و جنایت انجام می گرفت امروز با وجود هزاران دانشگاه مهم ترین حقوق انسان ها پایمال می شود.
4- اگر در جاهلیت نخستین فساد و زنا جرم بود اما امروز در مترقی ترین کشورهای جهان همجنس بازی قانونی است. 2
5- اگر در جاهلیت عرب زنان «تبرج به زینت» می کردند و روسری های خود را کنار می زدند بگونه ای که مقداری از سینه، گلو، گردنبند و گوشواره آنها نمایان می شد در عصر ما روسری ها را برداشته و برهنگی و بی بند و باری در کلوپ های مختلف، پلاژهای کنار دریا، استخرها و معابر عمومی رواج دارد.
6- اگر در زمان جاهلیت نخستین غارتگری رواج داشت و عرب ها در راه ها به غارتگری می پرداختند در زمان ما کشورها را غارت می کنند به طوری که عراق، فلسطین، افغانستان و... را اشغال می کنند و سرمایه های آنها را به یغما می برند و صدا از کسی بلند نمی شود و مجامع جهانی نیز اعتراض نمی کنند.
7- اگر در زمان جاهلیت نخستین در بین مردم قماربازی و شراب خورای رونق داشت امروزه علاوه بر رونق آن در سطح جهانی قمارخانه ها به این منظور اختصاص داده شده است و کارخانه های بزرگ مشروبات الکلی احداث شده است.
8- اگر در آن روز فریاد مظلوم به جائی نمی رسید اکنون فریاد ملت های مظلوم نیز به جائی نمی رسد و سازمان ملل و سازمان های حقوق بشر همه از ظالم حمایت می کنند.
9- اگر در آن روز عده ایی خاص در بعضی مناطق به زورگوئی می

پرداختند امروز به طور رسمی چند کشور قدرتمند با داشتن حق و تو در سازمان ملل به تمام مردم جهان زورگوئی می کنند و به صورتی قانونمند به زورگوئی و ستم گری می پردازند.

1 . همان، ص305.

2 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج9، صص360-361.

پیام های آیه 33 سوره احزاب 1

1- جایگاه زن یا خانه است یا بیرون خانه بدون خودنمائی «قَرَنَ ـ لا تَبَرُّجْنَ».

2- ارتجاع و عقب گرد به دوران جاهلیت ممنوع است «و لا تبرّجن تبرّج الجاهلیه الاولی».

3- خودنمائی نشانه تمدن نیست، نشانه جاهلیت است «تبرّج الجاهلیه الاولی».

4- تبرج و خودنمائی در مقابل نامحرم نشانه ارتجاع است. پس زنان باحجاب مرتجع نیستند بلکه زنانی که بدحجاب هستند مرتجعند «تبرّج الجاهلیه الاولی».

1 . همان، ص363.

به معنای خودنمائی است همانگونه که برج در میان ساختمان های دیگر جلوه ای خاص دارد. 1
پس منظور از تبرج که در آیه از آن نهی شده است این است که در مقابل نامحرم به خودنمائی بپردازد و یا طوری رفتار کند یا لباس بپوشد که توجه نامحرم را به خود جلب نماید.
آیات اِسْتیذانْ «اجازه خواستن»
« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتاً غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ» 2
«ای کسانی که ایمان آورده اید در خانه هایی غیر از خانه خود وارد نشوید تا اجازه بگیرید و بر اهل آن خانه سلام کنید، این برای شما بهتر است شاید متذکر شوید».
« فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَداً فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِن قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ » 3
«و اگر کسی در آن نیافتید داخل آن نشوید تا به شما اجازه داده شود و اگر گفته شود بازگردید بازگردید که برای شما پاکیزه تر است و خداوند به آنچه انجام می دهید آگاه است».
« لَّيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَدْخُلُوا بُيُوتاً غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ » 4
«گناهی بر شما نیست که وارد خانه های غیر مسکونی بشوید که در آنجا کالایی متعلق به شما وجود دارد و خدا آنچه را آشکار می کنید یا پنهان می دارید می داند».
چرا در آیات 27 تا 29 سوره نور، مسئله «اِسْتیذانْ» و اجازه خواستن برای ورود به خانه دیگران مطرح شده است؟
الف ـ موضوع ناموس و لزوم پوشیده بودن زن مطرح است. (پس باید برای ورود نامحرمان به خانه، خانم ها حجاب داشته باشند و حتی برای ورود محرم ها نیز باید پوشش مناسب داشته باشند و لذا اجازه خواستن مطرح است).
ب ـ هر کسی در محل سکونت خود اسراری دارد و مایل نیست دیگران بفهمند. 5
در این آیات بخشی از آداب معاشرت و دستورهای اجتماعی اسلام که ارتباط و نزدیکی با مسائل مربوط به حفظ عفت عمومی دارد بیان شده است و آن طرز ورود به خانه های مردم و چگونگی اجازه ورود گرفتن است. در روایتی آمده است که مردی از پیامبر پرسید آیا هنگامی که می

خواهم وارد خانه مادرم شوم باید اجازه بگیرم؟ فرمود: آری. عرض کرد: مادرم غیر از من خدمتگزاری ندارد باز هم باید اجازه بگیرم؟ فرمود: «آیا دوست داری مادرت را برهنه ببینی؟ عرض کرد: نه. فرمود: اکنون که چنین است از او اجازه بگیر»6. حتی در روایات اسلامی می خوانیم که انسان به هنگامی که می خواهد وارد خانه مادر یا پدر یا حتی وارد خانه فرزند خود شود اجازه بگیرد.

در بعضی روایات می خوانیم باید سه بار اجازه گرفت، اجازه اول را بشنوند و به هنگام اجازه دوم خود را آماده کنند و به هنگام اجازه سوم اگر خواستند اجازه دهند و اگر نخواستند اجازه ندهند حتی بعضی لازم دانسته اند که در میان این سه اجازه، فاصله ای باشد چرا که گاه لباس مناسبی بر تن صاحب خانه نیست و گاه در حالی است که نمی خواهد کسی او را در آن حال ببیند. گاه وضع اطاق به هم ریخته است و گاه اسراری است که نمی خواهد دیگری بر اسرار درون خانه اش واقف شود باید به او فرصتی داد تا خود را جمع و جور کند و اگر اجازه نداد بدون کمترین احساس ناراحتی باید صرف نظر کرد. 7

1 . همان، ص360.
2 . سوره نور، آیه 27.
3 . سوره نور، آیه 28.
4 . سوره نور، آیه 29.
5 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص113.
6 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج14، ص427.
7 . همان، صص432-431.

منظور از «بیوتاً غیر مسکونه» چیست؟

در پاسخ به این سوال در میان مفسران گفتگو است: 1
الف ـ منظور ساختمان هایی است که شخص خاصی در آن ساکن نیست بلکه جنبه عمومی و همگانی دارد، مانند: کاروانسراها، مهمانخانه ها، حمام های عمومی و مانند آن.
ب ـ منظور خرابه هایی است که هر کس می تواند وارد آن شود.
ج ـ منظور انبارهای تجار و مغازه هائی است که کالای مردم به عنوان امانت در آن نگهداری می شود و صاحب هر کالائی حق دارد برای گرفتن کالای خود به آنجا مراجعه کند.
د ـ منظور خانه هایی است که کسی در آن سکونت ندارد و انسان کالای خود را در آنجا به امانت می گذارد و از صاحب خانه اجازه سرکشی یا برداشتن کالا را می گیرد. البته جمع بین این اقوال هم ممکن است.
پیام آیات اِسْتیذانْ (آیات 27 تا 29 سوره نور)
1- اهل ایمان در هر کاری باید از وحی الهی دستور بگیرند «یا ایها الذین آمنوا».
2- امنیت و آزادی برای ساکنین خانه باید حفظ شود «لاتَدْخُلُوا» (وارد شدن به خانه دیگران به صورت سرزده حرام است).
3- باز بودن رد خانه دلیل جواز برای ورود نیست «لا تَدْخُلُوا».
4- از هر کاری که در آن احتمال شکستن حریم حیا و حجاب است دوری کنید. «تَسْتَأْنِسُوا».
5- وارد شونده باید سلام کند هرکه باشد «تُسَلِّمُوا عَلی اَهْلِها» آری، سلام کردن لازم نیست از کوچکترها به بزرگترها باشد.
6- ورود به خانه دیگران با علم به نبود کسی در آنجا، حرام است «فَلا تَدْخُلُوا».
7- ورود به خانه مردم نیاز به اذن و اجازه دارد خواه صاحب خانه یا مالک یا مقام مجاز دیگری اذن دهد.
8- توقف در کنار خانه مردم ممنوع است «اِرْجِعُوا».
9- نپذیرفتن مهمان ناخوانده جایز است « اِرْجِعُوا».
10- رفتن به مراکز عمومی بدون داشتن هدفی سودمند، برای ولگردی و پرسه زدن ممنوع است «تدخلوا بیوتاً غیر مسکونه فیها متاع لکم»2
«یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لِیَسْتَأْذِنکُمُ الَّذِینَ مَلَکَتْ أَیْمَانُکُمْ وَالَّذِینَ لَمْ یَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنکُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِن قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِینَ تَضَعُونَ ثِیَابَکُم مِّنَ الظَّهِیرَةِ وَمِن بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاء ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَّکُمْ لَیْسَ عَلَیْکُمْ وَلَا عَلَیْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَیْکُم بَعْضُکُمْ عَلَى بَعْضٍ کَذَلِکَ یُبَیِّنُ اللَّهُ لَکُمُ الْآیَاتِ وَاللَّهُ عَلِیمٌ

حَکِیمٌ» 3
«ای کسانی که ایمان آورده اید باید بردگان شما و همچنین کودکانتان که به حد بلوغ نرسیده اند در سه وقت از شما اجازه بگیرند.
1- قبل از نماز صبح.
2- در نیم روز هنگامی که لباس های (معمولی) خود را بیرون می آورید.
3- بعد از نماز عشا.
این سه وقت خصوصی برای شماست اما بعد از این سه وقت گناهی بر شما و آنها نیست (که بدون اذن وارد شوند) و برگرد یکدیگر طواف کنید (و با صفا و صمیمیت به یکدیگر خدمت نمایید) اینگونه خداوند آیات را برای شما تبیین می کند و خداوند عالم و حکیم است.»
« وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَٰلِکَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ » 4
مهمترین مساله ای که در این آیات تعقیب می شود مساله عفت عمومی و مبارزه با هرگونه آلودگی جنسی است که ممکن است در خانواده که حریم خصوصی است بوجود آید.
چرا باید کودکان در سه وقت برای وارد شدن به اتاق والدین خود، اجازه بگیرند؟
در این موقع معمولا زن یا مرد در لباس غیر عادی هستند و چون تازه از خواب برخاسته اند (قبل از نماز صبح) و یا تازه می خواهند به خواب روند (بعد از نماز عشا) و یا در حال استراحتند (وقت ظهر) معمولا با لباس خواب به سر می برند در چنین اوقاتی مملوکان و نابالغان باید با کسب اجازه وارد اتاق شوند ولی در مواقع دیگر به علت احتیاج به رفت و آمدهای مکرر «طوّافون علیکم بعضکم علی بعض» اجازه گرفتن لازم نیست. 1 . همان.
2 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج8، صص172-171.
3 . سوره نور، آیه 58.
4 . سوره نور، آیه 59.
5 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص148.

رمز اینکه در مورد غلامان و پسران نابالغ اجازه خواستن واجب نیست چیست؟

این است که وجوب اجازه خواستن اینها به واسطه تکرار آمد و شد موجب حرج و واقع شدن در مضیقه و سختی است در حقیقت مباح بودن در این موارد نیز از این بابت است که تکلیف موجب دشواری می شده است نه از این جهت که تکلیف ملاک ندارد. 1

اطفالی که در این آیه مکلف شده اند که مانند بزرگترها برای ورود به اتاق دیگران در سه نوبت اجازه بگیرند کدامیک از کودکان هستند؟

اطفالی هستند که به حد بلوغ نرسیده اند بنابراین اطفال نابالغ ولو ممیز و نزدیک به بلوغ در یغر سه وقتی که در آیه ذکر شده می توانند بدون کسب اجازه وارد اتاق دیگران شوند. 2

1 . همان، ص149.

2 . همان.

به کار بردن زینت

«یا بنی آدم خذوا زینتکم عند کل مسجد و کلوا و اشربوا و لا تسرفوا انه لا یحب المسرفین» 1

«ای فرزندان آدم، زینت خود را به هنگام رفتن به مسجد با خود بردارید و بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید که خداوند اسراف کنندگان را دوست نمی دارد».

«قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِینَةَ اللّهِ الَّتِیَ أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالْطَّیِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِی لِلَّذِینَ آمَنُواْ فِی الْحَیَاةِ الدُّنْیَا خَالِصَةً یَوْمَ الْقِیَامَةِ کَذَلِکَ نُفَصِّلُ الآیَاتِ لِقَوْمٍ یَعْلَمُونَ» 2

«(ای پیامبر) بگو چه کسی زینت های الهی را که برای بندگان خود آفریده و روزی های پاکیزه را حرام کرده است؟ بگو اینها در زندگی دنیا برای کسانی است که ایمان آورده اند (اگرچه دیگران نیز با آنان مشارکت دارند ولی) در قیامت خالص (برای مومنان) خواهد بود اینچنین آیات (خود) را برای کسانی که آگاهند شرح می دهیم»

اگر انسان در دنیا به طور انفرادی زندگی می کرد هرگز محتاج به زینتی که خود را با آن بیاراید نمی شد بلکه اصلا به خاطرش هم خطور نمی کرد که چنین چیزی لازم است ولی از آنجایی که زندگیش جز به طور اجتماع ممکن نیست و زندگی اجتماعی هم قهرا محتاج به اراده و کراهت، حب و بغض و امثال آن است از این جهت خواه ناخواه به قیافه و شل هائی بر می خورد که یکی را دوست می دارد و از یکی بدش می آید لذا معلم غیبی از ماورای فطرتش به او الهام کرده تا به اصلاح مفاسد خود بپردازد و معایب خود را برطرف ساخته خود را زینت دهد. 3 1 . سوره اعراف، آیه 31.

2 . سوره اعراف، آیه 32.

3 . علامه طباطبائی، محمدحسین، ترجمه المیزان، ج8، ص100.

زینت چیست؟

زینت در عربی از زیور در فارسی اعم است. زیور به زینت هایی گفته می شود که از بدن جدا می باشد مانند طلا و جواهرات، ولی «زینت» هم به آرایش هایی می گویند که از بدن جدا می باشد و هم به آرایش هایی که متصل به بدن است نظیر رنگ کردن مو 1 در نتیجه زینت های بانوان به دو دسته تقسیم می شود: 2
الف ـ زینتی که آشکار است مانند جامه های رو، سرمه، انگشتر، زینتهائی که در چهره و دست تا مچ است و خود چهره و دو دست.
ب ـ زینتی که مخفی است مانند: گوشواره ـ دستبند.
از نظر فقهی پوشاندن زینت نهان و مخفی واجب است ولی در مورد زینتب آشکار عموماً فتوای فقها اینست که چهره و دو دست تا مچ اگر آرایش و زینتی نداشته باشند مانعی ندارند. و جامه های رو اگر تحریک کننده نباشد مانعی ندارد.
در مورد استفاده از انواع زینت ها، اسلام مانند تمام موارد، حد اعتدال را انتخاب کرده نه مانند بعضی که می پندارند استفاده از زینتها و تجملات هرچند به صورت متعدل بوده باشد مخالف زهد و پارسایی است و نه مانند تجمل پرستانی که غرق در زینت و تجمل می شوند و تن به هر گونه عمل نادرستی برای رسیدن به این هفد نامقدس می دهند. 3 غالباً مردم در این گونه موضوعات راه افراط را می پوسند و با بهانه های مختلف روبه تجمل پرستی می آورند، به همین دلیل قران بلافاصله بعد از ذکر این حکم الهی از اسراف و زیاده روی و تجاوز از حد، مسلمانان را برحذر می دارد. 4
پس در اسلام استفاده کردن از زیبائی های طبیعت، لباسهای زیبا و متناسب، به کار بردن انواع عطرها و امثال آن نه تنها مجاز شمرده شده بلکه به آن توصیه و سفارش نیز شده است و روایات زیادی در این زمینه از پیشوای مذهبی در کتب معتبر نقل شده است 5 چیزی که هست این زینت ها نباید در مقابل نامحرم به کار رود. 1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص128.
2 . همان، صص129-128.
3 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 6، ص 150.
4 . همان.
5 . همان، ص 151.

پیام های آیه 31 سوره اعراف

1ـ مسجد که پایگاه مسلمین است باید آراسته، مرتب و با جاذبه باشد و عبادت با زیبایی منافات ندارد «خُذُوا زینَتَکم».
2ـ اسلام، هم به باطن توجه دارد «فی صَلاتِهِم خاشِعُونَ» هم به ظاهر «زینَتَکمْ عِنْدَ کُلَّ مَسْجِدٍ».
3ـ بهترین لباس برای بهترین مکان است. امام حسن مجتبی (ع) چنین می گرد و این آیه را می خواند.
4ـ زینت را با خود به مسجد بردن احترامی است به خدا به عبادت به وقف و واقف و سبب اجیاد جاذبه و ترغیب عملی دیگران به آمدن به مسجد است.
5ـ زینت اگرچه در نماز فردای هم ارزش دارد اما در اجتماع حساب ویژه ای دارد «عِنْدَ کُلَّ مَسْجِدِ».
6ـ زینت را به مسجد ببرید اما کفشها را درآورید «فَاَخْلَعْ نَعْلَیْکَ». 1
8ـ بهره گیری از زینت و مصرف غذا باید دور از اسراف باشد. 2 1 . سوره ی طه، آیه ی 11.
2 . حجه الاسلام قرائتی، تفسیر نور، ج 4، صص 50 ـ 49.

پیام های آیه 32 سوره ی اعراف

1ـ در این آیه، زینت را برای انسان حلال شمرده است ولی در آیه دیگر، قران، نشان دادن زینت نان را جز برای شوهرانشان و محارم حرام می داند «و لا یُبْدیَن زینَتَهُنَّ اِلاّ لِبُعُو لَتِهِنَّ». (نور/31).
2ـ اسلام با زهد نمایی، رهبانیت و تقدس نمایی مخالف است «مَنْ حَرَّمَ».
3ـ راه رسیدن به خدا ترک امور حلال و طیّب نیست بلکه به گناه نیفتادن از طریق آنهاست.
4ـ اسلام، هماهنگ با فطرت و آیین اعتدال است و به نیازهای طبیعی پاسخ مثبت می دهد آنچه را مفید است حلال می داند و آنچه ضرر دارد نهی می کند «مَنْ حَرَّمَ ... اَخْرَجَ لِعِبادِهِ».
5ـ اصل اول در بهره گیری از مواهب و نعمتها، مباح بودن است مگر دلیل خاصی بر حرمت چیزی باشد. «مَنْ حَرَّمَ».
6ـ خود را از لذت ها محروم نکنید بلکه به آنها جهت الهی و مفید بدهید.

فَجَاءتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِی عَلَى اسْتِحْیَاء قَالَتْ إِنَّ أَبِی یَدْعُوکَ لِیَجْزِیَکَ أَجْرَ مَا سَقَیْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءهُ وَقَصَّ عَلَیْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِینَ. 1

«ناگهیان یکی از آن دو (دختر) به سراغ او (موسی) آمد در حالی که با نهایت حیا و عفّت گام بر مداشت و گفت پدرم از تو دعوت می کند تا مزد سیراب کردن گوسفندان را برای ما به تو بپردازد هنگامی که موسی نزد او (شعیب) آمد و سرگذشت خود را شرح داد گفت نترس (از قوم ستمگر نجات یافتی)».

اساساً روح پوشش، کنترل رفتار و رعایت وقار و متانت است اگر به پوشش ظاهری اکتفا شود و ملکه ی تقوا و خود نگهداری در بانوان به وجود نیاید حجاب آنها مانند جسدی بی روح خواهد بود که تأثیر مطلوب را نخواهد گذاشت.

این آیه داستان موسی و شعیب را بیان می کند وقتی حضرت موسی به نزدیک چاه آب رسید و دید دختران شعیب توان اینکه به گوسفندان آب دهند را ندارند به آنها کمک کرد و گوسفندان را آب داد. سپس به یکی از دختران فرمود: راه را به من نشان بده خودت از پشت سر منب یا، برای اینکه ما دودمان یعقوب به پشت زنان نگاه نمی کنیم.»2 وقتی که حضرت موسی به منزل شعیب رسید و گوسفندان را داخل آغل می کرد. دختران شعیب ماجرا را به پدر گفتند پدر یکی از آنها را پیش حضرت موسی (ع) فرستاد و او را دعوت نمود. این دختر در کمال حجاب و شرم و حیا پیغام پدر را به حضرت موسی داد. این امر نشان می دهد که بانوان علاوه بر حجاب باید با حیا و عفّت نیز باشند.

1 . سوره ی قصص. آیه ی 25.

2 . علامه طباطبائی، ترجمه المیزان، ج 16، ص 38.

پیام های آیه 25 سوره قصص

1ـ اگر کلمه «استحیاء» را نکره و بدون الف و لام آورده برای رساندن عظمت آن حالت است یعنی حالت حیا حالتی با عظمت است. 1
2ـ مراد از اینکه راه رفتنش بر «استحیاء» بود این است که عفت و نجابت از طرز راه رفتنش پیدا بود. 2 پس حجاب باید همراه حیا و عفّت باشد.
3ـ رفت و آمد زن در بیرون خانه باید براساس حیا و عفت باشد «تمشی علی استحیاء».
4ـ حیا یکی از برجسته ترین کمالات یک زن است که در قرا» به عظمت آن آن یاد شده است. «تمشی علی استحیاء»
5ـ بدون دعوت، خود را میهمان نکنیم «ان ابی یدعوک»
6ـ در دعوت، مرد از مرد و زن از زن دعوت کند «ان ابی یدعوک».
7ـ پدر باید از رفتار فرزندان خود آگاه باشد و در مقابل حرکات آنان عکس العمل مناسب نشان دهد «ان ابی یدعوک» شعیب وقتی دید دخترانش زودتر از روزهای دیگر آمده اند علت را پرسید و تصمیم به تشکر از موسی گرفت.

1 . همان، ص 35.
2 . همان.

« وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاء اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحاً فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَن يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَن يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ». 1
«و زنان از کار افتاده ای که امید به ازدواج ندراند گناهی بر آنها نیست که لباس های (روئین) خود را بر زمین بگذارند به شرط اینکه در برابر مردم خودآرایی نکنند و اگر خود را بپوشانند برای آنها بهتر و خداوند شنوا و داناست.»
مقصود از زنان «قواعد» یعنی از کار افتاده کدامیک از بانوان هستند؟
مقصود از زنان سالخورده ای هستند که از جنبه های زن بودن بازنشسته شده اند یعنی دیگر مطلوب مرد (از نظر جنسی) واقع نمی شوند و لذا امیدی به ازدواج ندارند ممکن است طمع داشته باشند ولی امید ندارند. 2
از جمله «یضعن ثیابهن» یعنی لباسهای «روئین» خود را بر زمین نهند چه چیزی فهمیده می شود؟
پیام این جمله این است که زن دو نوع لباس دارد یکی لباس بیرون منزل و دیگر لباس داخل منزل آنچه اجازه داده شده است این است که زنان سالخروده می توانند لباس رو را در بیاورند ولی در عین حال به آنها اجازه خودنمایی و خودآرایی داده نشده است. 3
زنان سالخورده کدام یک از لباس های خود را مقابل دیگران می توانند بردارند؟
در روایات اسلامی حدود برداشتن پوشش برای زنان سالخروده تعیین گردیده است و ذکر شده که جایز است روسری خود را بردارند. از امام صادق (ع) نقل شده است که فرمودند مقصود از «ان یضعن ثیابهن» روسری و جاقرد است. راوی می گوید گفتم جلو هر کس که بود؟ فرمودند جلو هر کس که بود اما به شرط اینکه ساده باشد و نخواهد خودآرایی و خودنمایی کند. 4
اصل اصتثنای این گروه از بانوان از حکم حجاب در میان علمای اسلام محل بحث و گفتگو نیست چرا که قران ناطق به آن است ولی در خصوصیات آن گفتگوهایی وجود دارد 5 در مورد مقداری از بدن که جایز است آشکار باشد در روایات نیز با هم منافاتی ندارد بلکه منظور این است که مانعی ندارد آن ها (زنان سالخورده) سر خود را برهنه کنند، موها، گردن و صورت خود را نپوشانند و حتی در بعضی از احادیث و کلمات فقهاء مچ دستها نیز استثنا شده است
اما بیش از این مقدار دلیلی درباره استثنای آن نداریم به هر حال همه ی اینها در صورتی است که ان بانوان خودآرایی نکنند و زینت های پنهانی خود

را که دیگران هم واجب است بپوشانند باید بپوشانند و همچنین لباسهای زینتی که جلب توجه می کند در تن نکنند و به تعبیر دیگر زنان سالخورده مجازند بدون چادر و روسری با لباس ساده و بدون آرایش بیرون آیند اما با همه اینها این حکم الزامی نیست بلکه اگر آنها نیز مانند زنان دیگر پوشش را رعایت کنند بهتر است چنانکه در ذیل یه ی فوق صریحاً آمده است زیرا به هر حال احتمال لغزش هر چند به صورت نادر در این گونه افراد نیز هست. 6

1 . سوره ی نور، آیه ی 60
2 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله ی حجاب، صص 151 آ 150.
3 . همان.
4 . همان.
5 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 14، ص 546.
6 . همان، ص 547.

یکی از عجایب روزگار ما

از عجایب روزگار ما این است که زنان سالخورده را که قران، برای حجاب آنها تخفیف قرار داده در جامعه می بینیم که حجاب خود را کاملاً رعایت می کند ولی بعضی دوشیزگان و بانوان جوان که هیچ گونه تخفیف برای حجاب آنها نیست. حجاب خود را به صورتی ناقص رعایت می کنند بارها دیده شده که مادر و دخاتری در خیابان در کنار هم حرکت می کنند و مادر سالخورده با حجاب کامل و دخترش بدحجاب است!! وقتی به آنان تذکر داده می شود که دختر خود را تشویق به حجاب کنید می گوید جوان هستند!!! باعث تعجب است قران بر حجاب جوانان تأکید دارد و بر حجاب سالخوردگان تخفیف، بعضی افکار ما خلاف تعالیم اسلامی است بعنوان مثال اگر در مقطع دبستان پایه ی اول و دوم در یک کلاس، پسر و دختر به صورت مختلط مشغول تحصیل بشوند تمام جراید بعنوان یک منکر بزرگ از آن یاد می کنند و در این رابطه قلم می زنند ولی در دانشگاه ها که کلاس های پسران و دختران به صورت مختلط برگزار می شود کسی چیزی نمی گوید این در حالی است که کودکان دبستانی مکلف نیستند و کلاس های آنان اگر مختلط باشد فی نفسه اشکالی ندارد (البته برای اینکه آموزش ببینند باید جدا باشد این دلیل بر الزام نیست) ولی در دانشگاه که مکلف هستند و از این گوه کلاس های نهی شده کلاس ها به صورت مختلط برگزار می گردد. جالب تر این که حکم الهی که در مورد مکلفین یکسان است. در زمانی رعایت می شود و در زمان دیگر رعایت نمی گردد در دبیرستان کلاس های پسران و دختران باید جداگانه باشد و هست ولی چطور شد که در دانشگاه این الزام برداشته شد. آنجا که بیشتر باید لازام باشد چون در معرض خطر بیشتری هستند اینجاست که باید گفت وقتی امام زمان (عج) می آیند چون حکم خدذا را بیان می کنند و آن حکم به گوش مردم نرسیده مردم خیال می کنند دین جدیدی آمده است.

پیام های آیه 60 از سوره ی نور

1ـ مراد از جمله ی «یضعن ثبابهنّ» این نیست که زنان سالخورده مجازند عریان شوند زیرا در آیه ی قبل نیز مراد از «تضعون ثبابکم» در آوردن لباس های بیرون بود نه تمام لباس ها، به علاوه امام صادق (ع) درباره ی این آیه فرمودند: مراد کنار گذاشتن روسری روپوش اشت نه برهنگی. 1
2ـاصل مسئله ی حجاب از احکام ثابت و ضروری اسلام است ولی مسائل مربوط به کیفیت پوشش، بر این اساس تنظیم می شود که تمایلات جنسی را تحریک نکند و عامل حفظ عفت و پاکدامنی باشد.
3ـ قوانین اسلام مطابق با واقعیت ها و ضرورتها و نیازها و توانایی های اجتماعی است. (باید برای پرزنی که میل به همسر ندارد و آرایش نمی کند مسئله را آسان گرفت) «والقواعد من النّساء اللاتی لایرجون نکاحاً... ان یضعن ثیابهنّ».
4ـ برای زنان پیر و جوان، آرایش و نشان دادن زینت ممنوع است «غیر متبرجات».
5ـ سالخوردگی به تنهائی کافی نیست بلکه باید بی میلی به ازدواج نیز باشد تا اجازه ی برداشتن روسری را داشته باشند «القواعد... لایرجون».
6ـ حجاب باعث حفظ عفت است «... و ان یستعففن خیر لهنّ».2
7ـ حجاب به نفع زنان است «خیر لهن» .
8ـ از جمله ی «و ان یستعففن خیر لهنّ» یک قانون کلی استنباط می شود و آن این است که از نظر اسلام هر قدر زن جانب عفاف و ستر (پوشش) را بیشتر مراعات کند پسندیده تر است و رصخت های تسهیلی و ارفاقی که به حکم ضرورت درباره صورت و دو دست تا مچ و غیره داده شده است این اصل کلی اخلاقی را نباید از یاد ببرد. 3
در کدام یک از آیات قران به پوشاندن موهای سر برای بانوان اشاره شده است؟
آیه 59 سوره ی احزاب معروف به آیه جلباب است که در صفحه 70 به آن اشاره شد. 4 1 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج 8، ص 211، به نقل از تفسیر نورالثقلین و کافی.
2 . همان.
3 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص 151.
4 . ای پیامبر به همسران و دخترانت و زنان مؤمنان بگو: روسری های بلند (یا چادر) بر خود بیفتکنند این (عمل) مناسب تر است (تا به علت و پاکدامنی) شناخته شوند و مورد آزاد قرار نگیرند و خداوند آمرزنده و مهربان است.

بدیهی است وقتی گفته می شود چادر یا روسری های بلند خود را برگیرید منظور این است که موها و گردن و سینه را بپوشانید و در آیه ی 31 از سوره ی نور می فرمایند:
«ولیضربن بخمرهنّ علی جیوبهنّ و لا یبدین زینتهنّ...» یعنی باید روسری های خود را بر گردن خود بیفکنند (تا علاوه بر سر و گردن، سینه ی آنان نیز پوشیده باشد) و ینت خود را ظاهر نکنند.
علاوه بر اینکه تأکید بر استفاده از روسری جهت پوشاندن سر و گردن و سینه شده است توصیه شده که بانوان زینت خود را آشکار نکنند و روشن است که یکی از مظاهر زینت زن موی سر اوست که بر طبق آیه، نباید آن زینت را آشکار کند مگر برای محارم که دنباله ی آیه ذکر شده است.

آیا در آیات قرآن کلمه ی «حجاب» آمده است؟

بله در آیه 53 سوره احزاب آمده است.
«... و اذا سألتموهنّ متاعاً فسئلوهنّ من وراء حجاب...»
«هرگاه از همسران پیامبر چیزی از وسایل زندگی (به عنوان عاریت) خواستیداز پشت پرده بخواهید».
کلمه ی حجاب در این آیه به معنای پوشش نیست بلکه به معنای پرده است و آیه خطاب به زنان پیامبر است ولی از این قسمت آیه که کلمه ی «حجاب» به کار رفته می توان استفاده کرد که داد و ستد برای زنان با حفظ حجاب کامل، مانعی ندارد.
زنان مسلمان قبل از نزول آیه 31 سوره ی نور (آیه ی پوشش) روسری خود را به چه کیفیت به کار می برده اند؟
در صفحه ی 20 توضیح داده شد. 1 1 . از لحاظ تاریخ مسلم است که زنان مسلمان قبل از نزول ایات پوشش به حکم عادت معمول آن روز عرب چهرهی خود را نمی پوشانیده اند. روسری را از پشت گوش ها رد کرده و اطراف آن را به پشت خود می انداختنه اند و در نتیجه گوش ها، گوشواره ها، چهره، گردن و گریبان نمایان بوده است. که آیه ی پوشش دستور داده است که روسری را بر گریبان بزنند معنای این دستور این است که و طرف روسری را از جانب راست و چپ جلو آورده و به طور چپ و راست بر گریبان بزنند به کار بدن این دستور موجب می شود که گوش ها و گوشواره ها و گردن و گریبان پوشیده شود.
استاد مطهری، مرتضی، مسأله ی حجاب، ص 174.

آیا در قرآن نمونه ای از زنان پاکدامن و خوب معرفی شده است؟

حضرت زهرا (س): در سوره ی کوثر و آیه تطهیر ـ آیه مباهله و سوره ی هل اتی و...
حضرت مریم (س): در سوره ی تحریم، آیه 12 و سوره مائده، آیه 75.
آسیه همسر فرعون در سوره تحریم، آیه ی 11.
معروف این است که نام همسر فرعون «آسیه» و نام پدرش «مزاحم» بوده است. گفته اند هنگامی که معجزه ی موسی را در مقابل ساحران مشاده کرد اعماق قلبش به نور ایمان روشن شد و از همان لحظه به موسی ایمان آورد او پیوسته ایمان خود را پنهان می کرد ولی ایمان و عشق به خدا چیزی نیست که بتوان آن را همیشه کتمان کرد هنگامی که فرعون از ایمان او باخبر شد بارها او را نهی کرد و اصرار داشت که دست از آئین موسی بردارد و خدای او را رهان کند ولی این زن با استقامت، هرگز تسلیم خواسته ی فرعون نشد. سرانجام فرعون دستور داد دست و پاهایش را با میخها بسته در زیر آفتاب سوزان قرار دهند و سنگ عظیمی بر سینه او بیفکنند هنگامی که آرین لحظه های عمر خود را می گذراند دعایش این بود «پروردگارا برای من خانه ای در بهشت در جوار خودت بنا کند و مرا از فرعون و اعمالش رهائی بخش و مرا از این قوم سمتگر نجات ده». 1 1 . سوره ی تحریم، آیه ی 11.

بهترین زنان عالم چه کسانی هستند؟

پیامبر می فرمایند:
«افضل نساء اهل الجنه خدیجه بنت خویلد و فاطمه بنت محمد (ص) و مریم بنت عمران و آسیه بنت مزاحم امرأه فرعون».
برترین زنان اهل بهشت چهار نفرند: خدیجه دختر خویلد ـ فاطمه دختر محمد (ص) ـ مریم دختر عمران و آسیه دختر مزاحم همسر فرعون. 1 1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، جلد 24، ص 303 به نقلاز درالمنثور، ج 6، ص 246.

آیا در قرآن نمونه ای از زنان بد معرفی شده اند؟

بله، همسر حضرت نوح و حضرت لوط. قرآن می فرمایند: «خداوند مثلی برای کافران زده است مثلی به همسر نوح و همسر لوط آنها تحت سرپرستی دو بنده از بندگان صالح ما بودند ولی به آن دو خیانت کردند.» 1
1 . سوره ی تحریم، آیه ی 11.

همسر حضرت نوح و لوط چه خیانتی مرتکب می شدند؟

با دشمنان آن پیامبران همکاری می کردند و اسرار خانه ی آنها را به دشمن می سپردند. 1

1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، جلد 24، ص 301.

چرا مریم نمونه شد؟

چون پاکدامن و مطیع خدا و پیامبران بود و کتاب های آسمانی را تصدیق کرد. 1

قرآن می فرمایند: و همچنین خداوند به مریم دختر عمران مثل زده که دامان خود را پاک نگه دات و ما از روح خود در او دمیدیم او کلمات پروردگار و کتابهایش را تصدیق کرد و از مطیعان فرمان خدا بود. 2 1 . همان، ص 298.

2 . سوره تحریم، آیه 12.

آیا در قرآن آیه ای در مورد استفاده از چادر آمده است؟

آیه ی 59 سوره ی احزاب معروف به آیه جلباب است که در صفحه ی 70 به آن اشاره شد. 1
علامه طباطبائی در این زمینه می فرمایند: «جلابیب» جمع «جلباب» به معنای پارچه ای است نظیر چادر که تمام بدن زن را بپوشاند «یدین علیهن من جلابیهن» یعنی خود را با چادرهایشان بپوشانند تا مواضع زینت انها از قبیل سینه هایشان آشکار و پیدا نباشد مبادا فاسقان چشم چران از آن سوء استفاده نموده و به آنها تعرض نمایند. 2 1 . «یا ایها النبی قل لازواجک و بناتک و نساء المومنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی ان یعفرفن فلا یوذین و کان الله غفوراً رحیماً».
«ای پیامبر به همسران و دخترانت و زنان مؤنان بگو چادرهای خود را بر خود بیفکنند این (عمل) مناسب تر است تا (به عفّت و پاکدامنی) شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند و خداوند آمرزنده و مهربان است.»
2 . محمد حسین رخشاه، در محضر علامه طباطبائی، صص 315ـ 314، سوال 702.

فرق حجاب زن آزاد با کنیزان چیست؟

بر کنیزان واجب نبوده که سرهای خود را بپوشانند و حال انکه بر زنان آزاد لازم است سر خود را بپوشانند ظاهراً علت آن خدمتکاری آنها بوده است. 1

از کدامیک از آیات قرآن واجب بودن حجاب برای خانمها استفاده می شود؟

از آیات زیر:

الف ـ «و لا یبدین زینتهن» (در سوره نور آیه 31) یعنی زنان مواضع زینت خود را آشکار نکنند. منظور از «زینتهن» مواضع زینت است یعنی موضع و محلهای زینت خود را بپوشانند و آن ها را ظاهر و آشکار نکنند.

ب ـ «قل للمؤمنین یغضّوا من ابصارهم و یحفظوا فروجهم (سوره ی نور /30) یعنی به مردان با ایمان بگو دیه فرون نهند و پاکدامنی ورزند.

یعنی چشمهای خود را از آنچه نظر کردن به آن حرام است (چه مرد نامحرم و چه زن نامحرم) بپوشانند و نگاه نکنند و عورت های خود را بپوشانند و آنها را از نظر دیگران حفظ کنند.

ج ـ «قل للمؤمنان یغضضن من ابصارهنّ و یحفظن فروجهنّ (سوره ی نور، آیه 30)

و به زنان با ایمان بگو دیدگان خود را از هر نامحرمی فرو بندند و عورتهای خود را از نظر دیگران نگه دارند. 2

1 . استاد مطهری مرتضی، مسئله حجاب، ص 143.

2 . محمد حسین رخشاه، در محضر علامه طباطبائی، ص 416، سوال 703.

برهنگی دامن شیطان است
«يَا بَنِى آدَمَ لاَ يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَاتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لاَ تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاء لِلَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ». 1
«ای فرزندان آدم شیطان شما را نفریبد آنچنان که پدر و مادر شما را از بهشت بیرون کرد و لباسشان را از تنشان بیرون ساخت تا عورتشان را به آنها نشان دهد چه اینکه او و همکارانش شما را می بینند و شما آنها را نمی بینید (اما بدانید) ما شیاطین را سرپرست کسانی قرار دادیم که ایمان نمی آورند.»
راه نجات از فتنه های شیطان بسیار باریک است زیرا وی به طوری به انسان نزدیک می شود و او را فریب می دهد که خود او نمی فهمد. 1 . سوره ی اعراف، آیه ی 27.

پیام های آیه 27 سوره اعراف:

1ـ از تاریخ و سرنوشت دیگران عبرت بگیریم «کما اخرج ابویکم».
2ـ خود را بیمه شده و به دور از انحراف ندانیم، حضرت آدم که مسجود فرشتگان بود با فریب شیطان از جایگاه خود دور شد «اخرج ابویکم...».
3ـ برهنگی و کشف حجاب عامل خروج از جایگاه قریب الهی است «اخرج ابویکم... ینزع عنهما لباسهما».
4ـ هرگونه برنامه و تبلغاتی که به برهنگی بیانجامد، شیطانی است «لا یفتنّکم الشّیطان... ینزع عنهما لباسهما».
5ـ هدف شیطان برهنگی زن و مرد در برابر یکدیگر است «لیریهما سوءاتهما».
6ـ شیطان تنها نیست، بلکه گروه و ایادی دارد «انه یراکم هو و قبیله» چنانچه در جای دیگر می خوانیم «و جنود البیس». 1
7ـ چون شیطان را نمی بینیم از او غافل نباشیم و همیشه آماده باشیم «لا یفتنّنکم ... لا ترونهم» زیرا فریبندگی شیطان به خاطر ناپیدائی اوست.
8ـ برهنگی نشانه ی عدم ایمان و سلطه ی شیطان است «ینزع عنهما لباسهما ... اولیاء للّذین لا یؤمنون».
9ـ سلطه شیطان، به خاطر اعمال خود انسان است. «اولیاء للّذین لا یؤمنون».
10ـ سنّت (قانون الهی) خداوند آن است که شیطان بر کافران و منکران حاکم شود. «انا جعلنا الشیاطین اولیاء للّذین لا یؤمنون».
11ـ ایمان به خداوند، مانع ولایت و حاکمیت شیطان بر انسان می شود « اولیاء للّذین لا یؤمنون». 2

پوشش نعمت خدا و باعث زینت است

«یا بنی ادم قد انزلنا علیکم لباساً یواری سؤاتکم و ریشاً و لباس التقوی ذلک خیر ذلک من آیات الله لعلّهم یذّکرون»

«ای فرزندان آدم لباسی برای شما فرو فرستادیم که اندام شما را می پوشاند و مایه ی زینت شماست و لباس پرهیزگاری بهتر است و اینها (همه) از نشانه های خداست شاید (نعمت های او را) به یاد بیاورید» کلمه ی «لباس در این جا به معنای چیزی است که برای پوشیدن و پوشاندن بدن صلاحیت داشته باشد. و «ریش» به معنای هر پوششی است که مایه ی زنت و جمال و زیبائی باشد. خدای متعال در این آیه بر آدمیان سنت می گذارد که به پوشیدن لباس و ارایش خود، هدایتشان کرده است و به طوری که بعضی گفته اند این آیه دلالت بر مباح بودن لباس زینت دارد. 3

1 . سوره ی شعراء، آیه ی 95.

2 . حجه الله الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج 4، ص 47 ـ 46.
3 . علامه طباطبائی، محمدحسین، ترجمه المیزان، ج 7، صص 86 ـ 85

پیام های آیه 26 سوره ی اعراف

1ـ توجه به نعمت های الهی، عامل عشق به خدا و دوری از غفلت است «قد انزلنا علیکم... لعلّهم یذّکرون».
2ـ لباس زمانی الهی است که بدون را بپوشاند «یواری سوءاتکم».
3ـ گرچه در تهیه ی لباس، علاوه بر عوامل طبیعی، انسانها نیز تلاش می کنند ولی همه ی اینها به دست خداست «انزلنا علیکم لباساً».
4ـ پوشش و پوشاندن کار خداست «انزلنا علیکم لباساً یواری» ولی برهنگی و برهنه کردن کار شیطان است «فوسوس... لیبدی لهما ماوری عنهما من سوءاتهما».
5ـ لباس و پوشش نعمت الهی است «لباساً یواری» و برهنگی و در آوردن لباس، کیفر گناه است. «فلما ذاقا الشجره بدت لهما سوء اتهما».
6ـ پوشش و آراستگی با لباس های زیبا، مطلوب و محبوب خداست «قد انزلنا علیکم لباساً... و ریشاً» آراستن و بهره بردن از لباس های زیبا تا آنجا که به اسراف کشیده نشود مانعی ندارد.
7ـ معنویت در کنار مادیت و تقوا در کنار زینت لازم است «ریشاً و لباس التقوی» وگرنه لباس می تواند وسیله ی اسراف، تکبر، فساد، خودنمائی، مدپرستی، شهوترانی، فخرفروشی و مانند آن شود.
تقوا یعنی خود نگه داری، در مقابل انجام واجبات. خود نگه دار باشیم تا آن امر واجب در کمال صحت انجام پدیر و در مقابل ترگ گناهان نیز خود نگه دار باشیم و جلو نفس خود را بگیریم تا مرتکب گناه نشویم.
8ـ آن گونه که در لباس ظاهری، پوشش عیوب، حافظت از سرما و گرام و زیبائی مطرح است، تقوا نیز عامل پوشش عیوب، نگهدارنده از گناه و مایه زیبائی معنوی انسان می باشد «لباس التقوی».
9ـ از خاک پنبه می روید، از علف که خوراک حیوان است پشم تولید می شود و از آب دهان کرم، ابریشم، اینها همه از آیات و نشانه های خداست که می تواند مایه ی یادآوری و بیداری انسان باشد. مذلک من آیات الله لعلهم یذکرون». 1 1 . حجه الاسلام قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج 4، ص 45.

درّ پنهان

هر چه در عالم ثمین است و گران
می کنند از دیده ها آن را نهان
و آنچه کم ارزش بود چون سنگ و خاک
هست هر جا را که بینی در عیان
در درون جعبه بگذارند زر، اندر خفا
تا بود محفوظ از دست خسان
گر کسی را گوهری دردانه بود
کی به دشمن می کند وصفش بیان
می کند آن را زیاران هم خفی
چون برای آن بود هر دم جبان
در طبیعت هم تو بینی این قرار
چون معادن را بود مخفی مکان
با هزاران رنج آرندش برون
از میان معدن آن را بی گمان
جای الماس است در عمق زمین
جای زر در قلب سنگست و نهان
جایگاه در بود در یک صدف
در میان آب دریا بی نشان
هر که خواهانش بود با اشتیاق
سوی دریا می شود آن دم روان
گر که در هم بود چون شن در عیان
کی کسی خواهان او بود آنچنان
بر فرزاز تاج شاهان کی نشست؟
یا درون سینه ی مه پیکران
و آنکه اشیاء گران کردی خفی
کرد واجب پوشش از بهر زنان
در کتاب خویش فرمانش نوشت
تا که این فرمان بماند در جهان
خواست تا مخفی شود زن در حجاب
تا بود پوشیده از بیگانگان
گوهر عفت که همچون درّ بود
در میان یک صدف باشد امان
زن بماند «زن» نه کالائی برون

مادری گردد برای کودکان
هست زن با ارزش اما در حجاب
بی حجابی را تو یک ارزش مدان
می دهد پوشش به زنها هم وقار
هم نگهدارد ز چشم ناکسان
باقر، از شاخی برآرد سر ز باغ
در طمع افتند بر آن رهروان
مهندس سید محمدباقر مرتضوی (باقر)

فصل چهارم: محرم و نامحرم

محرم و نامحرم را تعریف کنید. محرم و نامحرم یعنی چه؟

محرم: به کسی گفته می شود که نمی توان با او ازدواج کرد مانند: خواهر و برادر.
نامحرم: به کسی گفته می شود که با خواندن صیغه عقد می توان با او ازدواج کرد.
چه کسانی بر بانوان محرم هستند؟
به طور کلی سه گروه بر بانوان محرم هستند.
الف ـ محارم نسبی: که بر اساس خویشاوندی است.
هفت دسته از بانون بر هفت دسته از مردان محرم هستند و بالعکس. 1
چرا نگاه به نامحرم حرام است؟
امام رضا (ع) در جواب این سؤال به محمد بن سنان فرمودند: خداوند از این جهت این عمل را حرام کرد که موجب تحریک شهوت و باعث فساد می گردد. 2
شمارهمحرم ها برای مردان
1مادر و مادربزرگ و بالاتر
2دختر و نوه های دختری و پائین تر
3خواهر
4دختر خواهر و نوادگان او و پائین تر
5دختر برادر و نوادگان او و پائین تر
6عمه و عمه ی پدر و مادر و بالاتر
7خاله و خاله ی پدر و مادر و بالاتر شمارهمحرم ها برای بانوان
1پدر و پدربزرگ و بالاتر
2پسر و نوادگان پسری و بالاتر
3برادر
4پسر برادر و نوادگان برادر و پائین تر
5پسر خواهر و نوادگان خواهر و پائین تر
6عمو و عموی پدر و عموی مادر و بالاتر
7دائی و دائی پدر و دائی مادر و بالاتر
ب ـ محارم رضاعی: یعنی کسانی که از راه شیرخوارگی با آنها محرمیت پیدا می شود. که چون این گزینه عمومیت ندارد از توضیح آن خودداری می کنیم.3
ج ـ محارم سببی: به محرمیت هائی گویند که براساس پیوند زناشوئی پیدا می شود که جدول آن به شرح زیر است. 4
شمارهمحرم ها برای مردان

1مادر و مادر بزرگ زن
2دختر زن (نادختری)
3زن پدر (نامادری)
4زن پسر (عروس)
شمارهمحرم ها برای بانوان
1پدر و پدربزرگ شوهر
2پسر شوهر (ناپسرس)
3شوهر مادر (ناپدری)
4شوهر دختر (داماد) 1 . عبدالکریم بی آزار شیرازی، رساله ی نوین، ج 3، صص 60 تا 57.
2 . شیخ حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج 14، ص 140.
3 . به رساله ی نوین، ج 3، صحفه ی 58 مراجعه کنید.
4 . همان، ص 60.

چه کسانی بر بانوان نامحرم هستند؟

غیر از افرادی که بر بانون محرم هستند بقیه یا افراد نامحرم می شوند. پس شوهر خاهر، برادر شوهر، پسر عمو، پسر دائی، پسر خاله، پسر عمه، خدمتگزار و سرایدار مدرسه، مغازه دار محل، خدمتکار منزل، کارمند اداره و... همه بر بانوان نامحرم هستند.

آیا آیه ای در قرآن در مورد محرم و نامحرم آمده است؟

در سوره ی نور و احزاب آمده است. در مورد محارم در سوره ی نور چنین آمده است. 1
و لا یبدین زینتهن الا: (ای پیامبر به زنان با ایمان بگو زینتهای خود را آشکار نکند مگر برای
1ـ لبعولتهنّ: شوهرانشان.
2ـ او ابائهنّ: یا پدرانشان.
3ـ او آباء بعولتهنّ: یا پدرشوهرانشان.
4ـ او ابنائهنّ: یا پسرانشان.
5ـ او ابناء بعولتهنّ: یا پسران همسرانشان.
6ـ او اخوانهنّ: یا برادرانشان.
7ـ او بنی اخوانهنّ: یا پسران برادرانشان.
8ـ او بنی اخواتهنّ: یا پسران خواهرانشان.
9ـ او نسائهنّ یا زنان هم کیششان (زنان مسلمان).
10ـ او ما ملکت ایمانهن یا کنیزانشان.
11ـ او التابعین غیر اولی الاربعه: یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارند.
12ـ او الطفل الذین لم یظهروا علی عورات النساء: یا کودکانی که از امور جنسی مربوطه به زنان آگاه نیستند.
در سوره ی احزاب نیز به بعضی محارم اشاره شده است. 2
لا جناح علیهن فی: بر آنها (زنان) گناهی نیست (که بدون حجاب تماس بگیرند) با:
1ـ آبائهنّ: پدرانشان.
2ـ و لا آبنائهنّ: فرزندانشان.
3ـ ولا اخوانهنّ: برادرانشان.
4ـ و لا آبناءاخوانهنّ: فرزندان برادرانشان.
5ـ ولا آبناء اخواتهنّ: و فرزندان خواهرانشان.
6ـ و لا نسائهنّ: و زنان مسلمان.
7ـ و لا ما ملکت ایمانهنّ: و کنیزان شان.
و اتقین الله ان الله کان علی کل شیء شهیداً.
و تقوای الهی را پیشه کنید که خداوند بر هر چیزی آگاه است. پس مسئله ی محرم و نامحرم آیه ی قرآن است و لازم است بانوان به وظیفه ی الهی خود در مقبال نامحرمان عمل کنند. 1 . سوره ی نور، آیه 31.
2 . سوره ی احزاب آیه 55.

چرا نباید نامحرم، دختران و زنان را ببیند؟

چون در آیات قرآن به این امر توصیه شده است. این یک سفارش قرآنی است که می فرماید: «ولا یبدین زینتهنّ الا...» یعنی «ای پیامبر به زنان با ایمان بگو که زینتهای خود را آشکار نکنند مگر برای ... محارم خود) در سوره ی احزاب آیه 54 و سوره ی نور آیه 30 این مسئله عنوان شده است. بدیهی است که اجرای دستورات خدای مهربان که عالم و دانا به ساختار وجودی انسان است بر همه لازم و ضروری است.

منظور از «التابعین غیر اولی الاربه» یعنی (افراد سفیه که تمایلی نسبت به زن ندارند) چیست؟

یعنی سفیهانی که نیازی به زن ندارند مانند دیوانگان و افراد ابله که دارای شهوت نیستند و جاذبه هایی را که در زن است درک نمی کنند1 در مقابل اینها رعایت حجاب کامل واجب نیست.

منظور از «الطفل الذین لم یظهروا علی عورات النساء» یعنی کودکانی که از امور جنسی بی خبرند چیست؟

منظور بچه های غیر ممیّز هستند که قدرت تشخیص مطالب جنسی را ندارند یا مقصود بچه هایی هستند که قدرت بر امور جنسی یعنی غیر بالغ باشند هر چند ممیّز بوده باشند2 که رعایت حجاب کامل نیز در مقابل آنها واجب نیست. 1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص 144.

2 . همان، ص 145.

آیه ی 31 سوره ی نور چه مطالبی را در مورد وظایف زن و مرد بیان می کند؟

الفـ زنان باید پوشش داشته باشند و آرایش و زیور خود را بر دیگران آشکار نسازند و در صدد تحریک و جلب توجه مردان برنیایند.
ب ـ دو استثنا برای لزوم پوشش ذکر شده است.
الف ـ و لا یبدین زینتهنّالا ما ظهر منها: یعنی زینت خود را جز آن مقدار که ظاهر است آشکار نکنند.
ب ـ و لا یبدین زینتهنّ الا لبعولتهنّ: یعنی زینت خود را آشکار نسازند مگر برای شوهرانشان و محارم خود. 1
1 . همان، ص111.

چرا در آیات قرآن عمو و دائی جزو محرم ها نیامده اند؟

قران می خواهد نهایت فصاحت و بلاغت را در بیان مطالب به کار گیرد و حتی یک کلمه اضافی نیز نگوید از آن جا که استثنای «پسر برادر» و «پسر خواهر» نشان می دهد که «عمه» و «خاله» انسان نسبت به او محرم هستند روشن می شود که عمو و دائی یک زن نیز بر او محرم می باشند و به تعبیر روشن تر محرمیت دو جانبه است، هنگامی که از یک سو فرزندان خواهر و برادر انسان بر او محروم می شوند طبیعی است که از سوی دیگر و در طرف مقابل عمو و دائی نیز محرم باشند (دقّت کنید). 1 1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 14، ص 454.

چگونه با نامحرم سخن بگوئیم؟

قرآن به زنان پیامبر (ص) می فرماید: «فلا تخضعن بالقول فیطمع الذی فی قلبه مرض و قلن قولاً معروفاً». 1

یعنی به گونه ای هوس انگیز سخن نگوئید که بیماردلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگوئید یعنی به هنگام سخن گفتن با نامحرم جدی و به طور معمولی سخن بگوئید نه اینکه مانند بعضی زنان کم شخصیت، تحریک کننده صحبت کنید به طوری که افراد شهوتران را به فکر گناه بیاندازید بلکه باید به صورت شایسته ای که مورد رضای خدا و پیامبر است سخن بگوئید و در حقیقت جمله «لا تخضعن بالقول» اشاره به کیفیت سخن گفتن دارد و جمله ی «قلن قولاً معروفاً» اشاره به محتوای سخن. 2

1 . سوره ی احزاب، آیه 32.

2 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 17، ص 289.

آیا شنیدن صدای زن نامحرم برای مردان حرام است؟

مسلم است که شنیدن صدای زن در صورتی که تلذّذ و ریبه 1 در کار نباشد جائز است مسأله ی جواز شنیدن صدای زن جزء مسلمات است و دلیل آن سیره ی قطعی بین مسلمین و ضروری بودن و خصوصاً سیره ی قطعی تاریخی رسول خدا و ائمه اطهار (ع) است. 2 1 . تلذّذ: یعنی لذت بردن و شنیدن صدای نامحرم. از روی تلذّذ یعنی شنیدن به قصد لذت بردن.

ریبه: یعنی شنیدن به قصد لذت بردن نیست ولی طوری است که خطرناک است و خوف است که لغزش به دنبال شنیدن به وجود آید.

2 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله ی حجاب، صص 243 ـ 242.

صحبت کردن مرد با زن نامحرم چه حکمی دارد؟

این مسئله سه صورت دارد:
الف ـ این که مرد بخواهد صدای زن را به قصد تلذّذ و ریبه گوش دهد در این صورت مرد معصیت کرده است ولی زن چون با این قصد حرف نمی زند و برای انجام کار عادی صحبت می کند برای او حرام نیست پس آنچه حرام است شنیدن با ریبه و تلذّذ است و اسماع (صحبت زن) حرام نیست مگر اینکه زن بفهمد که مردی دارد به قصد تلذّذ حرف او را گوش می دهد که اینجا از باب تعاون و کمک بر اثم و گناه، زن باید پرهیز کند.
ب ـ این است که زن بخواهد به قصد تهییج و تحریک نامحرم حرف بزند سخن گفتنش حرام است و اگر مرد با این قصد گوش بدهد آن هم مبتلا به حرام می شود.
ج ـ آن است که زن به طور عادی سخن می گوید و قصدش تهییج و تحریک نسبت به مرد هم به طور عادی گوش می دهد و قصدش تلذّذ و ریبه نیست در این جا صحبت کردن برای هر دو مانعی ندارد. 1 1 . آیه الله جوادی آملی، شیخ عبدالله، زن در آیینه ی جلال و جمال، صص 435 ت 434.

آیا پوشاندن صورت و دو دست تا مچ برای خانم ها در مقابل نامحرم واجب است؟

در اینکه پوشاندن غیر وجه (صورت) و کفین (دو دست تا مچ) بر زن واجب است از لحاظ فقه اسلام هیچ گونه تردیدی وجود ندارد. این قسمت جزء ضروریات مسلمات است نه از نظر قران و حدیث و نه از نظر فتاوی در این باره اختلاف و تشکیکی وجود ندارد. آنچه مورد بحث است پوشش چهره و دست ها تا مچ است 1 بسیاری عقیده دارند که پوشاندن این دو (صورت و دست ها تا مچ) از حکم حجاب استثنا شده است در حالی که جمعی فتوا به وجوب پوشاندن داده یا لااقل احتیاط می کنند البته آن دسته که پوشاندن این دو را واجب نمی دانند نیز آن را مقید به صورتی می کنند که منشأ فساد و انرحافی نگردد و گرنه واجب است 2 البته ذکر این نکته نیز لازم است که استثنای وجه و کفین از حکم حجاب، مفهومش این نیست که جایز است دیگران (نامحرمان) عمداً نگاه کنند بلکه در واقع یک نو تسهیل (آسان گرفتن) برای زنان در امر زندگی است. 3 1 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله ی حجاب، ص 164.

2 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 14، ص 449.

3 . همان، ص 450.

آیا زن باید در مقابل کودکان حجاب خود را رعایت کند؟

کودکانی که به تکلیف نرسیده اند بر اثر عدم احساس جنسی نه توانائی دارند و نه آگاهی، در مقابل اینها لازم نیست حجاب خود را حفظ کند ولی اطفالی که به سنی رسیده اند که این تمایل و توانائی در آنها بیدار شده اگر چه به سن تکلیف نرسیده باشند باید بانوان مسلمان حجاب را در برابر آنها رعایت کنند. 1

1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 14، ص 453.

آیا مسلمان در مقابل تمام زنان می توانند بدون پوشش باشند؟

خیر، زنان مسلمان تنها می توانند در برابر زنان مسلمان، حجاب را برگیرند ولی در برابر زنان غیر مسلمان باید با حجاب اسلامی باشند. 1

1 . همان، ج 14، ص 451.

چرا باید زنان مسلمان در مقابل زنان غیر مسلمان حجاب خود را رعایت کنند؟

فلسفه این موضوع همان گونه که در روایات آمده این است که ممکن است آنها بروند و آنچه را دیده اند برای همسرانشان توصیف کنند و این برای زنان مسلمان صحیح نیست. امام صادق (ع) می فرمایند، «سزاوار نیست زن مسلمان در برابر زن یهودی و نصرانی برهنه شود چرا که آنها آنچه را که دیده اند برای شوهرانشان توصیف می کنند». 1
استاد مطهری می فرمایند: در مورد زنان غیر مسلمان اطمینان نیست ممکن است آنان برای مردان خود از وضع زنان مسلمان سخن بگویند و زیبایی زن مسلمان را برای شوهران و یا برادران خود توصیف کنند به همین دیلیل به زنان مسلمان دستور داده شده که خود را از ایشان بپوشانند. 2
آیا زن مسلمان می تواند زیبائی های زن مسلان دیگر را برای محارم خود ذکر کند؟
برای هیچ زن مسلمانی جائز نیست که محاسن یعنی زیبائی های زن دیگری را برای شوهر خود توصیف کند. 3 1 . همان، ج 14، ص 451.
2 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله حجاب، ص 142 ـ 141.
3 . همان، ص 141.

به طور کلی دختر و پسر از چند راه می توانند با همدیگر محرم شوند؟

زن و مرد از سه راه به یکدیگر محرم می شوند. 1
الف ـ نسبت (خویشاوندی).
ب ـ رضاع (شیر خوردن).
ج ـ ازدواج. 1 . احمدی، محمدرضا با همکاری جمعی از محققان، پرسشها و پاسخ های دانشجوئی، ج 25، ص 124.

آیا هیچ راه شرعی و قانونی (به جز ازدواج) وجود دارد که دو جوان روابط مشروع با هم داشته باشند؟ آیا در اسلام چیزی به نام صیغه ی خواهر و برادری وجود دارد؟

خیر، تنها راه، ازدواج است و صیغه ی خواهر و برادری با نامحرم مشروع نیست. 1

1 . همان، ص 125.

آیا سلام کردن مرد به زن نامحرم و زن به مرد نامحرم جائز است؟

اگر بدون قصد لذّت و ترس افتادن به حرام باشد اشکال ندارد. 1
البته اگر جنس مخالف دختر جوان باشد بهتر است به او سلام نکنند تا از لغزش و گناه در امان باشند. 1 . همان، ص 143.

آیا زن در هنگام صحبت کردن با نامحرم، حتماً باید صدای خود را تغییر دهد و مردانه صحبت کندن؟

خیر این کار لازم نیست ولی نباید لحن صدای خود را نیز نازک نماید به طوری که مرد را تحریک کند. 1 1 . همان، ص 132.

آیا صحبت کردن زن، با مرد نامحرم که به نیت خیر و یا برای درس باشد اشکال دارد؟

اگر بدون قصد لذّت و ترس افتادن به گناه باشد اشکال ندارد، گفتگو با جنس مخالف اگر ادامه یابد به طور معمول زمینه ی عالمه را ایجاد می کند از این رو لازم است کنترل شود. 1 1 . همان، ص 131.

آیا دست دادن با زن نامحرم جایز است؟

شکی نیست که حتی در صورتی که تلذّذ و ریبه هم نباشد دست دادن زن و مرد اجنبی (نامحرم) جایز نیست مگر اینکه جامه ای حائل باشد مانند دستکش مشروط بر اینکه تلذّذ و ریبه در کار نباشد اما اگر تلذّذ و ریبه در کار باشد قعطاً حرام است. 1 1 . استاد مطهری مرتضی، مساله حجاب، ص 243.

شوخی کردن با نامحرم چه حکمی دارد؟

اگر به قصد لذّت (جنسی) باشد یا بترسد به گناه بیافتد جائز نیست. 1 1 . احمدی، محمدرضا با همکاری جمعی از محققین، پرسشها و پاسخهای دانشجویی، ج 25، ص 133.

نامه نگاری با نامحرم و طرح مسایل شهوانی از طریق ایمیل و یا چت چه حکمی دارد؟

طرح مسایلی که باعث ایجاد فتنه و فراهم آمدن زمینه ی فساد است اشکال دارد. 1 1 . همان، ص 132.

وظیفه زنی که خود را زینت و آرایش کرده و در برابر نامحرم قرار می گیرد چیست؟

لازم است تا مواضع زینت یا آرایش را از نامحرم بپوشاند. 1
بعضی خانم ها می دانند که در خیابان و معابر عمومی، مردان نامحرم به قصد ریبه به صورت آنها نگاه می کنند آیا واجب است این خانم ها جهت نهی از منکر پوشیه زده و صورت خود را بپوشانند؟
اگر قصد زن ها این نباشد که مردان نامحرم به آنها نگاه کنند زدن پوشیه واجب نیست هر چند که گاه کردن مردها به آنها حرام است و نباید نگاه کنند. 2 1 . آیه الله فاضل لنکرانی، شیخ محمد، جامع المسائل، ج 2، ص 449، سوال 1328.
2 . همان، ص 448، سوال 1325.

آیا زن می تواند بدون پوشش نزد برادر شوهر ظاهر شود؟

برادرشوهر مانند سایر مردهای اجنبی نامحرم است. 1
اگر انسان بداند وقتی به خیابان و بازار می رود نگاهش به نامحرم می افتد وظیفه اش چیست؟
مانعی ندارد ولی نگاه با ریبه و شهوت حرام است که باید از آن اجتناب کرد. 2
در محیط دانشگاه های کشور های غربی هنگام بخورد با اساتید زن یا دانشجویان دختر، ناگریز از دست دادن هستیم و گرنه حلم بر بی ادبی دانشجویان مسلمان می شود، تکلیف چیست؟
لازم است به آنها تفهیم کنید که دست ندادن با زن اجنبی (نامحرم) ناشی از بی ادبی نیست بلکه معمول عقیده ی اسلامی و تعهد به احکام آن است. 3
در بعضی از شهرها مسأله محرم و نامحرم چندان مورد اهمیت نیست، مثلاً زن خود را از بادر شوهر حفظ نمی کند و او را به منزله ی برادر واقعی می داند چنانچه متقابلاً او هم وی را خواهر خود می داند و چه بسا دست می دهند یا دختر عمو و دختر دائی با پسر خاله یا عموزاده با همدیگر دست می دهند این عمل از روی سادگی و بدون قصد ریبه می باشد آیا اشکال دارد؟
هیچ یک از موارد فوق جائز نیست. 4 1 . همان، ج 1، ص 482، سوال 1711.
2 . همان، ج 2، ص 448، سوال 1324.
3 . همان، ج 1، ص 483، سوال 1717.
4 . همان، ج 1، ص 482، سوال 1716.

بانوان در مقابل چه کسانی باید حجابشان را رعایت کنند؟

در مقابل نامحرم و زن های غیر مسلمان.

در صحن های حرم امام رضا (ع) و بعضی امام زاده ها و مساجد، بعضی خانم ها کنار حوض، در حضور نامحرم وضو می گیرند آیا وضوی آنان صحیح است؟

در فرض سؤال، لازم است بدن خود را از نامحرم بپوشانند، ولی در هر حال وضوی آنها صحیح است. 1 1 . آیه الله فاضل لنگرانی، شیخ محمد، جامع المسائل، ج 1، ص 51، سؤال 134.

آیا پوشیدن لباس های جذاب و رنگارنگ در برابر نامحرم برای مردان جایز است؟

خیر، پوشیدن هرگونه لباسی که عرفاً مهیج (تحریک کننده) است و لجب توجه نامحرم می کند حرام است چه برای زن و چه برای مرد. 1 1 . معصومی، سیدمسعود، احکام روابط زن و مرد، ص 97، چاپ مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه ی علمیه ی قم.

آیا پوشانیدن روی پا در مقابل نامحرم واجب است؟

بله واجب است، خانم ها نمی توانند با پای بدون جوراب در مقابل نامحرم رفت و آمد اگرچه نامحرم برادرشوهر، شوهر خواهر، و یا هر نامحرم دیگر باشد. 1 1 . همان، ص 75.

آیا دکتر مرد، به مرض زن محرم است؟

دکتر به مرض، محرم نیست لذا در غیر مقام اضطرار نمی تواند به بدن زن نامحرم نگاه کند اگر دکتری در مقام اضطرار مجبور شد به عضوی از بدن نامحرم نگاه کند باید به همان مقدار لازم اکتفاء کند و نمی تواند بیش از آن عضو را ببیند و یا اگر می تواند باید از روی لباس معاینه نمایند. 1 1 . همان، صص 37 ـ 36.

چرا اگر یک تار موی زنان را نامحرم ببیند مرتکب گناه شده اند؟

فرمان حجاب از جانب خدایی صادر شده که به بندگان مهربان است و صلاح بندگان را بیش از خودشان می داند و لذا در آموزه های دینی پوشش موی زن از نامحرم به صراحت عنوان شده است. البته اگر موی کسی، سهواً در معرض دید نامحرم باشد اشکالی ندارد. آنچه جایز نیست این است که کسی موی خود را عمداً در معرض دید نامحرم قرار دهد و در پوشش موی سر دقت لازم را نداشته باشد و در صدد پوشیدن موی سر نباشد.

آیا مرد نامحرم می تواند به زن، آمپول تزریق کند؟

مردان نمی توانند برای نامحرم آمپول تزریق نمایند زیرا این عمل مستلزم نگاه کردن به بدن زن خواهد بود، حتی اگر آمپول در رگ تزریق شود. البته اگر مقام اضطرار باشد و محرمی جهت تزریق نباشد اشکال ندارد. 1 1 . همان، ص 37.

آیا دانش آموزان دختر و پسر (که مکلف هستند) می توانند به طور مشترک به اردوهای تفریحی و سیاحتی مسافرت کنند؟

با توجه به اینکه اختلاط دختران و پسران باعث مفسده است باید از آن اجتناب کرد. 1

اظهار دوستی به جنس مخالف در این حد که بگوید من تو را دوست دارم چه حکمی دارد؟

این کار جایز نیست چون ترس افتادن به گناه در میان است. 1 . احمدی، محمد رضا با همکاری جمعی از محققان، پرسشها و پاسخهای دانشجویی، ج 25، ص 135، چاپ نهاد نمایندگی مقام مظعم رهبری و دانشگاه ها.

آیا در محیط دانشگاهی اختلاط بین پسران و دختران اشکال دارد؟

اگر نگاه آلوده انجام نشود و ترس افتادن به حرام نباشد اشکال ندارد ولی با وجود آن سزاوار است که مسئولان کشورهای اسلامی برنامه ای برای جدا ساتن مراکز تحصیلی پسران و دختران تنظیم کنند. 1
آیات عظام بهجت و صافی می فرمایند: با توجه به اینکه اختلاط دختر و پسر در معرض فساد است جایز نیست. 2 1 . همان، ص 133.
2 . همان، ص 133.

چت کردن با جنس مخالف و رد بدل کردن صحبت های معمولی چه حکمی دارد؟

در صورتی که ترس فتنه و کشیده شدن به گناه وجود داشته باشد جائز نیست. 1

حکم چت کردن با شخصی که از جنس او بی اطلاع هستیم چیست؟

اگر ترس افتادن به حرام باشد جائز نیست. 2

آیا اظهار عشق و محبت بین دختر و پسر به منظور ازدواج گناه است؟

این کار حرام است. 3 1 . همان، ص 132.

2 . همان، ص 132.

3 . همان، ص 126.

تفریح و رفتن به گردش با نامزد خود که هنوز عقد نکرده است چه حکمی دارد؟

تا زمانی که عقد شرعی خوانده نشده جایز نیست. 1

آیا برای زنان دیدن کشتی مردان جایز است؟

اگر مشاهده آن با حضور در میدان کشتی به طور مستقیم باشد و یا آن را به طور زنده و مستقیم از تلویزیون ببینند و یا به قصد لذّت و ریبه بوده و یا در آن ترس ارتکاب گناه و فساد وجود داشته باشد جایز نیست و در غیر این صورت اشکال ندارد. 2 1 . همان، ص 126.

2 . آیت الله خامنه ای، سیدعلی، اجوبه الاستفتائات، ص 260، سوال 1189.

آیا جایز است حجاب و لباس زن به گونه ای باشد که توجه دیگران را به خود جلب کند و یا باعث تهییج شهوت شود مثلاً طوری چادر سر کند که توجه دیگران را به خود جلب کند و یا پارچه و رنگ جوراب را به گونه ای انتخاب کند که شهوت برانگیز باشد؟

پوشیدن چیزی که از جهت رنگ یا شکل و یا نحوه ی پوشیدن، باعث جلب توجه اجنبی (نامحرم) شود و موجب فساد و ارتکاب حرام گردد جایز نیست. 1 1 . همان، ص 304، سوال 1366.

چرا زن در هنگام نماز باید بدن خود را بپوشاند؟

شکی نیست که خداوند از همه چیز در همه حال باخبر است و پوشیده و پنهان برای او مفهومی ندارد با بندگان خود نیز نامحرم نیست ولیانسان در حال عبادت خود را در حضور خدا می بیند و با او سخن می گوید و به راز و نیاز با او بر می خیزد در چنین حالی باید مناسب ترین لباس را در حضور او بپوشد و روشن است که مناسبت ترین لباس برای زن همان لباس کامل است یعنی لباسی که نشانه ی عفت و پاکدامنی اوست و بهترین حالات او را منعکس می سازد تنها چیزی لباسی شایسته حال عبادت می باشد. حتی در مورد مردان نه تنها با بدن عریان نماز خواند باطل و دور از روح خضوع و احترام به ساحت مقدس پروردگار است بلکه بهتر این است که علاوه بر پوشش مقدار واجب، با لباسی نماز بخواند که نشانه ی نهایت احترام باشد مثلاً تنها با لباس زیر نماز خواند خوب نیست و شایسته است علاوه بر لباس زیر لباس رو هم بپوشند. 1
از طرفی عبادات تشریعی است یعنی باید به شیوه ای انجام شود که خداوند فرموده است خداوند در قرآن و با توسط پیامبر (ص) شیوه ی عبادات را به بندگان آموخته است ما باید آن گونه نماز بخوانیم که پیامبر اکرم (ص) توصیه کرده اند و ائمه معصومین و حضرت زهرا (س) انجام داده اند. همان گونه که پیامبر اکرم (ص) فرموده اند:
صلوا کما رأیتمونی اصلی یعنی آن گونه که من نماز می خوانم شما نماز بخوانید.
هنگامی که حضرت زهرا (س) در دفاع از مقام ولایت در مسجد، سخنرانی نمودند. آیا صدای ایشان به گوش نامحرم نمی رسید؟
سخن گفتن زن و اینکه او صدای خود را برای فهماندن مطالب خود به نامحرم برساند، به ویژه در چنین امری که برای احقاق حق و بیان حقایق بوده است اشکالی ندارد. اشکال در آن است که در سخن گفتن زن با نامحرم، احتمال مفسده ای وجود داشته باشد که قرآن آن را خضوع در قول نامیده است. 2
«فلا تخضعن بالقول فیطمع الّذی فی قلبه مرض...» 3
«پس با ناز سخن مگویید تا آن کسی که در دلش بیماری است طمع ورزد».
آیا محرم شدن به حضرت زهرا (س) از طریق مادر (کسانی که مادرشان سیده هستند) امکان دارد؟ از طریق ازدواج با خانم سیده، چطور؟
هر دو مورد، موجب محرمیت است. 4
آیا محرم شدن به حضرت زهرا (س) فضیلت دارد؟

بلی، فضیلت بالائی دارد و در برخی روایات هم بدان تصریح شده است. 5

1 . آیه الله مکارم شیرازی، آیه الله جعفر سبحانی، پاسخ به پرسشهای مذهبی، ص 309.

2 . آیت الله مظاهری، حسین، فاطمه دختری از آسمان، ص 98، سؤال 63.

3 . سوره ی احزاب، آیه 32.

4 . آیت الله مظاهری، حسین، فاطمه دختری از آسمان، ص 119، سؤال 79.

5 . همان، ص 119، سؤال 80.

و من لم یستطع منکم طولاً ان ینکح المحصنات المؤمنات فمن ما ملکت ایمانکم من فتیتکم المؤمنات و الله اعلم بایمانکم بعضکم من بعض فانکوهنّ بأذن اهلهنّ و ءاتوهنّ اجورهنّ بالمعروف محصنات غیر مسافحات و لا متّخذات اخدان...». 1

و آنها که توانائی ازدواج با زنان (آزاد) پاکدامن با ایمان را ندارند می توانند با زنان پاکدامن، از بردگانی با ایمان، که در اختیار دارند ازدواج کنند، خدا آگاه به ایمان شماست، و همگی اعضای یک پیکرید و آنها به اجازه صاحبان آنان ازدواج نمایید و مهریه ی آنها را به خودشان بدهید به شرط اینکه پاکدامن باشند و نه اهل فحشای آشکار باشند و نه دوست پنهانی بگیرند...

این آیه در مورد ازدواج با کنیزان است یکی از شرایط این ازدواج این است که کنیزانی انتخاب شوند که مرتکب عمل منافی عفت نگردند خواه به صورت آشکارا بوده باشد (غیر مسافحات) و یا به صورت انتخاب دوست پنهانی (و لا متّخذوات اخدان).

کلمه ی «اخدان» جمع «خدن» در اصل به معنای دوست و رفیق است ولی معمولاً به افرادی گفته می شود که با جنس مخالف خود رفیق شده و ارتباط نامشروع و پنهانی برقرار می سازند. 2

در زمان جاهلیت جمعی عقیده داشتند که تنها اعمال منافی عفت اگر آشکار باشد ناپسند است اما انتخاب دوست پنهانی از جنس مخالف مانعی ندارد. به همین دلیل قرآن اشاره به نگرفتن دوست از جنس مخالف می کند 3 و از این کار نهی می نماید.

مسأله ی دوست بودن با جنس مخالف در بین عرب، حتی در بین زنان آزاد و زنان برده ی آنان متداول بوده و مردم کسی را به این جهت ملامت و مذمت نمی کردند4 ولی قرآن آنها را نهی کرده است. از این آیه استفاده می شود که دوست شدن زن با مرد نامحرم نه تنها حرام است بلکه یکی از آداب و رسوم جاهلیت است که متأسفانه در زمان ما دوباره مطرح شده و این کار حرام در بین بعضی دخترها و پسرها متداول شده است و گاهی این دوستی های حرام را برای خود امتیاز می شمارند. درحالی که نه تنها امتیاز نیست بلکه ارتجاع و بازگشت به آداب و رسوم زمان جاهلیت، و یک گناه بزرگ است. در روایات و احادیث نیز دوست شدن با نامحرم نهی شده است. امام صادق (ع) در تفسیر همین آیه (و لا متّخذات اخذان) می فرمایند:5 «ای لا تتّخذها صدیقه» معنای این قسمت آیه این است که زنان را به عنوان دوست و رفیق نگیرید و با آنان دوست نشوید. وقتی آیه ی قرآن و احادیث، از دوست شدن زن با مرد نامحرم می کنند پس چرا در

میان بعضی از ما مسلمین و شیعیان این امر حرام دیده می شود. 1 . سوره ی نساء، آیه ی 25.
2 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 3، ص 349.
3 . همان.
4 . علامه طباطبائی، محمدحسین، ترجمه ی ترجمه المیزان، ج 3، ص 443.
5 . قمی، علی ابن ابراهیم، تفسیر قمی، ج 1، ص 144.

اليوم احلّ لكم الطيبات و طعام الذين اوتوا الكتاب حلّ لكم و طعامكم حلّ لهم و المحصنات من المؤمنات و المحصنات من الذين اتوا الكتاب من قبلكم اذا ءاتيتموهنّ اجورهنّ محصنين غير مسافحين و لا متّخذى اخدان... 1

امروز چیزهای پاکیزه برای شما حلال شده و همچنین غذای اهل کتاب برای شما حلال است (غیر از گوشتی که به دست آنها ذبح شود) و غذای شما برای آنها حلال می باشد و (نیز) زنان پاکدامن از مسلمان و زنان پاکدامن از اهل کتاب حلال هستند. هنگامی که مهریه ی آنان را بپردازید و پاکدامن باشید و نه اهل فحشای آشکار و نه دوست پنهانی و نامشروع گیرید...

ـ در این آیه ابتدا در مورد حلال بودن بعضی غذاها مطالبی بیان می شود سپس در مورد ازدواج با زنان مسلمان و ازدواج (موقت) با زنان غیر مسلمان سخن به میان می آید. سپس به مردان توصیه می کند که مهریه ی زنان را بپردازید. و باز به مردان توصیه می کند که پاکدامن باشید و اهل فحشاء نباشید و زنان نامحرم را به دوستی نگیرید.

ـ در ایه قبل دوست شدن زن با مرد نامحرم نهی شده بود و در این آیه دوست شدن مرد با زن نامحرم نهی شده است.

ـ از این آیه استفاده می شود که گرفتن دوست نامشروع و پنهانی، حتی نسبت به غیر مسلمان نیز ممنوع است و مردان مسلمان حتی با دختران غیر مسلمان نمی توانند دوست شوند.

ناگفته نماند که در دنیای امروز که بسیاری از رسوم جاهلی در اشکال مختلف زنده شده است نیز این تفکر به وجود آمده که انتخاب دوست زن یا مرد برای افراد مجرد مانعی ندارد نه تنها به شکل پنهانی، آن گونه که در زمان جاهلیت قبل از اسلام وجود داشت بلکه به شکل آشکار نیز مشاهده می شود. در حقیقت دنیای امروز در آلودگی و بی بند و باری جنسی از زمان جاهلیت پا را فراتر نهاده، زیرا اگر در آن زمان تنها انتخاب دوست پنهانی را مجاز می دانستند، در زمان ما آشکارش را نیز بی مانع می دانند و حتی با نهایت وقاحت به آن افتخار می کنند، این رسم ننگین که یک فحشای آشکار و رسوا محسوب می شود از سوغاتی های شومی است که از غرب به شرق انتقال یافته و سرچشمه ی بسیاری از بدبختیها و جنایات شده است. 2 1 . سوره مائده، آیه 5.

2 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 4، سس 283 ـ 282.

پاداش چشم پوشی از نامحرم

امام صادق (ع) فرموند:
نگاه به نامحرم تیری از تیرهای شیطان است، کسی که به خاطر خدا آن نگاه را ترک کند خداوند به پاداش این عمل، ایمانی به او می دهد که طعم و لذت آن را می چشد. 1
«النظر سهم من سهام ابلیس و ک منظره اورثت حسره طویله».
امام صادق (ع) فرمودند: نگاه کردن (به نامحرم) تیری است زهرآلود از جانب شیطان و چه بسیار است نگاه هایی که حسرت ها و تأسف های طولانی را به دنبال خود می آورد. 2 1 . شیخ حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج 14، ص 140.
2 . شیخ حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج 14، ص 138.

فصل پنجم: سؤالاتی پیرامون حجاب

چرا همه خطاب های قرآنی مردانه است؟

مردم به معنای همه افراد جامعه اعم از زن و مرد است. قرآن کریم سه گونه سخن می گوید:
الف ـ گاهی خطاب با عموم است و از عبارت «الذین» و «المؤمنون» استفاده می کند، اینگونه خاطب ها به مرد و زن اختصاص دارد.
ب ـ گاهی با کلمه ی «رجال» وظیفه ی اختصاصی مردها را ذکر می کند.
ج ـ گاهی با عبارت «نساء» وظیفه ی اختصاصی زن ها را بیان می کند. 1
چرا در بین 124 هزار پیغمبر و 14 معصوم فقط یک زن وجود دارد؟
الف ـ معلوم نیست که فقط یک زن معصومه وجود مطهره زهرای مرضیه داشته باشیم و دلیلی بر عدم عصمت بعضی دیگر نظیر کبری و حضرت فاطمه ی معصومه (س) وجود ندارد.
ب ـ پیشوانه نبوّت و رسالت مقام ولایت است و کمال انسان، رسیدن به مقام «ولی الله» است که این مقام به مرد یا زن اختصاص ندارد. زنان بزرگی چون آسیه، مریم، حضرت زهرا، زینب کبری و حضرت معصومه (س) بوده اند که هر یک با حفظ مرتبه و درجه ای خاص خود می توانند به مقام ولایت رسیده باشند.
ج ـ نبوت و رسالت امری اجرائی است و دلیل اینکه زنی به مقام نبوت نرسید این است که پیامبر باید با همه ی افراد جامعه تماس بگیرد یا در جنگ و مسائل دیگری فرماندهی را به عهده بگیرد که این کار برای زنان دشوارست پس اگر همه ی پیامبران مرد بودن به این معنا نیست که این مقام، کمال معنوی مخصوص مرد است بلکه کمال معنوی به ولایت اختصاص دارد که در ولایت الهي میان زن و مرد تفاوتی نیست و هر دو می توانند ولی الله باشند. 2 1 . آیه الله جواد آملی، عبدالله، نسیم اندیشه، پرسش ها و پاسخ ها از آیه الله جوادی آملی، صص 37 ـ 36.
2 . همان، صص 84 ـ 83.

آیا لازم است حجاب را برای توریست ها الزامی کرد؟

بلخ، زیرا هر کشوری اعتقادات و قوانین خاص خود را دارد و لذا بر بیگانگان لازم است به قوانین و مقررات آن کشور احترام گذارند. از طرفی مسئله ی حجاب یک امر عقلی و یک حکم پذیرفته شده و یک امر مقدس در بین ادیان الهی است و مطابق با فطرت انسانی است پس خود توریست ها نیز ضرورت حجاب را می داند و درک می کنند.

چرا تنها به حجاب بسیار توجه می شود در حالی که عفاف مهمتراست؟

عفاف حالتی نفسانی است که از غلبه ی شهوت، انسان را باز می دارد. پس زن عفیف زنی است که پاکدامن و پرهیزکار بوده و از کار بد و حرام خودداری می کند. نتیجه ی عفاف، حجاب است پس اگر کسی حجاب کامل داشته باشد بیانگر این است که دارای عفت است. به همین دلیل به حجابنیز توجه می شود و به عفاف هم توصیه و سفارش می کنند.

حجاب با عفاف و نجابت چه فرقی دارد؟

کلمه ی حجاب هم به معنای پوشیدن و هم به معنای پرده و حاجب است بیشتر استعمالش به معنای پرده است. در اصطلاح فقهاء کلمه ی «ستر» که به معنای پوشش است به کار رفته پس کلمه ی حجاب در پوشش زن یک اصطلاح نسبتاً جدید است.1 ولی عفت و عفاف به معنای مناعت است در شرح آن گفته اند: حالتی نفسانی است که از غلبه ی شهوت انسان را باز دارد پس عفیف به معنای خود نگه دار و با مناعت است، حالتی نفسانی است که از غلبه ی شهوت انسان را باز می ارد پس باید عفیف به معنای خود نگهدار و با مناعت باشد. زن با حجاب یعنی زنی که پوشش کامل اسلامی دارد و زن عفیف و با عفت یعنی زنی پاکدامن که از کار بد و حرام خودداری می کند. 2 1 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله ی حجاب، صص 64 ـ 63.

2 . قریشی، سیدعلی اکبر، قاموس قرآن، ج 5، صص 19 ـ 18.

مصونیت است و باعث حفظ و امنیت بانوان می شود همانگونه که قرآن می فرمایند: 1 «ای پیامبر به همسران و دخترانت و زنان مؤمن بگو جلبابها (روسری های بلند یا چادرهای) خود را بر خویش فرو افکنند، این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است (و اگر تاکنون خطا و کوتاهی از آنان سر زده توبه کنند) خداوند همواره آمرزنده و رحیم است.» 1 . سوره ی احزاب، ایه ی 59.

حجاب نشان دهنده ی چیست؟

1ـ حرکت در مسیر فطرت.
2ـ اهمیت دادن به فرمان الهی.
3ـ پیروی نمودن از یک امر واجب و الهی.
4ـ دوری از شیطان و هواهای نفسانی.
5ـ هدایت احساسات و عواطف خود و تعادل آنها.
6ـ دوری از فساد و تباهی و ذلّت.
7ـ دوری از دوستی با افراد آلوده و هوس باز.
8ـ پایبند بودن به عفاف و نجابت.
9ـ حجاب نشان دهنده ی میزان پایبندی به ارزش های دینی، مانند: پاکدامنی، شرم، حیا و... است.

الگوی یک زن مسلمان کیست؟

الگوی یک زن مسلمان، کسی است که خداوند و پیامبران و ائمه اطهار او را به عنوان الگو معرفی کرده اند. در این میان بهترین الگوی زن مسلمان، حضرت زهرا (س) است. زیرا آن بزگوار معصوم، از خطا و لغزش دور بوده اند و تمام کمالات انسانی را دارا می باشند. آن بزرگوار از هر نقص و عیب مبرا و خیر محض هستند به همین دلیل برای تمام زنهای عال از آدم تا قیامت می توانند الگوی مناسبی باشند. همانگونه که از تمام زن های اهل بهشت که برگزیدگان عالم هستند بالاتر و برتر هستند. پیامبر گرامی اسلام (ص) در مورد حضرت زهرا (س) و نقش الگوئی آن حضرت فرمودند:

«اما ابتنی فاطمه فهی سیده نساء العالمین من الاولین و الاخرین.» 1

یعنی، اما دخترم فامه او سرور زنان جهان از آغاز تا به انجام است.

آیا درست است که بعضی می گویند دل پاک باشد کافی است و رعایت کردن دستورات شرعی به طور کامل خیلی مهم نیست؟

این حرف کاملاًغلط و مخالف آیات قرآن است دستورات اسلام به سه دسته تقسیم می شوند:

الف ـ اعتقادات و باروهای دینی مانند اعتقاد به توحید، معاد، نبوت، حجاب، نماز و...

ب ـ اخلاقیات و صفات خوب نفسانی مانند پاکدامنی، حیا، عفت، درستکاری و...

ج ـ احکام و بایدها و نبایدها عملی مانند نماز خواند، روزه گرفتن، حجاب داشتن و...

قلب پاک و دل پاک تنها قمستی از اخلاقیات را تشکیل می دهد. از طرفی نشانه پاک بودن قلب، اطاعت از فرمان الهی است که در رفتار و کردار انسان آشکار می شود. هیچ قلب پاکی مرتکب گناه نمی شود چون گناه مساوی با رجس و ناپاکی است. در حقیقت ارتکاب گناه بزرگترین نشانه بر ناپاک بودن قلب است. آیا می شود قاتلان واقعه ی کربلا که مرتکب قتل خوبان عالم شدند بگویند قلب ما پاک است. کاری به فعل ما نداشته باشید!! آیا کسی از آنها می پذیرد؟ اگر اکثر مجرمان در دادگاه ها، بگویند که ما قلب پاکی داریم. چرا ما را مجازات می کنید؟ آیا حرف آنها پذیرفته می شود؟ اگر کسی قلب پاکی دشاته باشد هرگز مرتکب خطا نمی شود. از طرفی قرآن مجید علاوه بر قلب پاک و سالم، از انسانها عمل به احکام اسلامی را می خواهد. قرآن گفتگوی بهشتیان با جهنمیان را اینچنین بیان می کند: «آنها در باغهای بهشتند و از مجرمان سؤال می کنند: چه چیزی

شما را به دوزخ وارد ساخت؟ آنها می گویند ما از نمازگازاران نبودیم و به مستمندان غذا نمی دادیم و پیوسته با اهل باطل هم نشین و هم صدا بودیم و همواره روز جزا را انکار می کردیم.»2 در این آیات علت ورود مجرمان به جهنم را بی نمازی، کمک نکردن به مسمتندان، همنشینی با اهل باطل و انکار معاد بیان می کند پس در قیامت علاوه بر قلب پاک عمل صالح نیز می خواهند. پس با توجه به این آیات هر قدر قلب کسی پاک باشد اگر نماز نخواند بدون شک اهل جهنم خواهد بود. از طرفی در اکثر آیاتی که «آمنوا» آمده است بلافاصله بعد از آن عمل صالح نیز آمده است. این آیات این نکته را می رساند که ایمان با عمل صالح همراه است و بدون عمل، فایده ای ندارد. قرآن می فرماید: «و بشّر الذین آمنوا و عملوا الصالحات انّ لهم جنات تجری من تحتها الانهار...» 3
یعنی «ای پیامبر مژده بده به کسانی که ایمان آوردند و نیکوکار شدند که برایشان باغهائی است که از زیرش نهرها جاری است. پس اهل بهشت اهل عملند و علاوه بر قلب سالم و ایمان کامل عمل صالح نیز دارند.
1 . عبد علی ابن جمعه حویزی، تفسیر نورالثقلین، ج 1، ص 388.
2 . سوره مدثر، آیات 46 ـ 39.
3 . سوره ی بقره، ایه ی 24.

آیا سرکوب کردن غرائز باعث انواع اخلالهای روانی و بیماری های روحی می گردد؟

درست است که ناکامی خصوصاً ناکامی جنسی عوارض وخیم و ناگواری دارد و مبارزه با اقتضای غرائز در حدودی که مورد نیاز طبیعت است غلط است ولی برداشتن قیود اجتماعی مشکل را حل نمی کند بلکه بر آن می افزاید. در مورد غریزه ی جنسی و برخی غرائز دیگر برداشتن قیود، عشق به مفهوم واقعی را می میراند و طبیعت را هرزه و بی بند و بار می کند در این موارد هر چند عرضه بیشتر گردد هوس و میل به تنوع افزایش می یابد. بدین نکته باید توجه کرد که آزادی در مسائل جنسی سبب شعله ور شدن شهوات به صورت حرص و آز و طمع می گردد. 1 1 . همان، صص 98 ـ 97.

آیا حجاب ارزش انسان را بالا می برد؟

چون حجاب کامل بیانگر عفّت و پاکدمنی است. لذا بر ارزش انسان می افزاید. ارزشهای دینی و اخلاقی باعث ارزشمندی انسان می گردد و ارتباطی با دین و مذهب و اشخاص ندارد. هر کسی که بخواهد همسری انتخاب کند از هر قشری که باشد سعی می کند همسری پاکدامن و با عفت و با حیا برگزیند. چون اینها ارزش و ضد اینها ضد ارزش است.

چگونه دوستان خود را به حجاب دعوت و تشویق کنیم؟

الف ـ با عملکرد صحیح خود بانوان را به حجاب تشویق کنیم وقتی بدحجابها به جامعه نگاه کنند و ببینند ممتازترین بانوان در تمام عرصه های در بین بانوان باحجاب یافت می شوند به حجاب تشویق می گردند.
ب ـ تقویت ایمان و اعتقادات دینی به وسیله ی تبلیغات به جا و صحیح.
ج ـ احیای فرهنگ اصیل اسلامی بوسیله ی آموزشهای لازم و ضروری.
دـ شناساندن الگوهای والا به بانوان مانند: حضرت زهرا، مریم، زینب و...

تفاوت یک دختر باحجاب و بی حجاب در چیست؟

همان گونه که در صفحه ی 42 گفته شد، یک دختر بی حجاب تمام حرکاتش تحریک کننده است. وضع لباس، راه رفتن و سخن گفتن او معنادار است و به زبان بی زبانی، به نامحرم و افراد هوس ران می گوید: دلت را به من بده، در آرزوی من باش، مرا تعقیب کن، او رضای خدا را نادیده گرتفه و رضای افراد بی بند و بار جامعه را در نظر گفته است و خلاف فطرت عمل کرده است ولی یک دختر باحجاب رضای خدا را در نظر دارد و با بی زبانی به افراد هرزه می گوید: دست تعرض از این حریم کوتاه کن چون این حریم مقدس، حریم پاکدامنی و عفاف و حیا و کمال است. این حریم ارزش ها است، ضد ارزش جایگاهی ندارد. در این حریم شیطان و وسوسه های او کارساز نیست چون رضای خدا مطرح است و بس.

تفاوت با حجابی و بد حجابی چیست؟

به کسی باحجاب گفته می شود که حجاب کامل اسلامی داشته باشد یعنی تمام بدن او از نامحرم پوشیده باشد مگر صورت و دستها تا مچ و حجم بدن و برجستگی های آن در مقابل نامحرم پیدا نباشد و بدون آرایش در مقابل نامحرم ظاهر شود و به کسی بدحجاب می گویند که حجاب کامل اسلامی نداشته باشد و بعضی از موارد ذکر شده را رعایت نکند.
چرا معمولاً استفاده از بعضی مانتوها و روسری ها و شال ها حجاب کامل محسوب نمی شود؟
چون حجم بدن و برجستگی های بدن را نمی پوشاند (در صورتی که ماتنو تنگ باشد) و ممکن است بعضی روسری ها و یا شال ها خود زینت باشند و بر زیبائی های زن بیافزایند و باعث تحریک نامحرمان شوند. البته بسیاری از بانوان از مانتوهای گشاد و روسری های سنگین و شال های ساده استفاده می کنند که اگر موها را بپوشانند و باعث تحریک نامحرمان نشوند به وظیفه ی شرعی خود عمل کرده اند و اگر از حجاب برتر چادر استفاده کنند بهتر است.

با زنان بدحجاب چگونه برخورد می شود؟ آیا طبق قوانین اسلامی و دینی است؟

زنان بدحجاب به دو دسته تقشیم می شوند:
گروه اول: که نسبت به قانون حجاب بی اطلاع یا کم اطلاع هستند و ندانسته تحت تأثیر بدحجاب ها قرار گرفته اند. روشن است که باید آن ها را به صورتی درست و جذاب امر به معروف و نهی از منکر کرد و به آن ها آگاهی داد و برای آنان قانون ارزشمند حجاب و حکم الهی را بیان کرد. بدیهی است چون حجاب یک امر فطری و زینت الهی است آنها نیز می پذیرند در این راستا نباید از شیوه های توهین آمیز و تحیرآمیز استفاده کرد که نتیجه عکس می شود اکثر بانوان بدحجاب از این گروه هستند. آنان در محیط ها و خانواده هایی بزرگ شده اند که با مفاهیم ارزشمند اسلامی بیگانه بوده اند.
گروه دوم: گروهی هستند که قانون ارزشمند حجاب را بعنوان یک قانون الهی می دانند و نسبت به این حکم الهی آگاهی دارند و آگاهانه و عالمانه تحت تأثیر افکار بیگانه مبادرت به اشاعه ی بدحجابی یا بی حجابی می کنند. اینها در حقیقت عوامل بیگانه هستند که به حریم مقدسات اسلامی و ارزش های دینی هجوم آورده اند. در برخورد با آنان در مرحله ی اول باید به آنها مؤدّبانه تذکر داده شود سپس طبق مقررات، با آنها رفتار شود در بین بانوان ایرانی این گروه از نظر کمیت بسیار نادر و کم هستند اکثر خانم های بدحجاب جزء گروه اول می باشند.

الگوی برتر در حجاب کیست؟

حضرت زهرا (س) که برترین زن عالم هستی است.
نقش حجاب در دین اسلام چیست؟
حجاب یک امر ضروری در دین اسلام است یعنی تمام فرقه های مسلمین مسئله ی حجاب را لازم واجب می شمارند و بدحجابی و بی حجابی را یک گناه بزرگ می دانند. انکار حجاب به معنای انکار یک امر مسلّم دینی است.
چرا بعضی افراد جامعه در مورد حجاب، بین دخترهای جلف و بدحجاب با دختران باحجاب و ساده پوش تفاوتی قائل نمی شوند؟
همیشه باید به یاد داشته باشیم که یک انسان با فرهنگ و با سواد در جمع بی فرهنگ ها و بی سوادها غریب و تنها است. در بین بعضی از اقشار جامعه نیز یک دختر باحجاب و عفیف در میان افرادی که پایبند به فرهنگ ارزشمند حجاب نیستند غریب و تنها است چون آن ها ارزش حجاب را نمی شناسد، مانند بچه هایی که بین طلا و پفک فرقی نمی گذارند و چه بسا قطعه ی طلائی را می دهند تا چند دانه پفک بگیرند.

چرا در مدارس دخترانه که همه ی مربیان زن هستند باید باز هم حجاب داشته باشیم؟

چون در مدارس دخترانه، مردان نامحرم رفت و آمد دارند، دوشیزگان باید حجاب را رعایت کنند، در هر مدرسه ای خدمتگزار و سرایدار مرد، پدران دانش موزان و بازرسان اداره ی آموزش و پرورش در رفت و آمد هستند، بدیهی است در صورت رفت و آمد نامحرم ها، دوشیزگان باید حجاب خود را رعایت کنند.

چرا مسئولین جامعه حجاب خوب و مناسب که متناسب با وضع ایران باشد را جایگزین نمی کنند؟

این کار تحت نام «چادر ملّی» انجام گرفت ولی باید گروهی متخصص، در امر پوشاک زنانه مشغول تحقیق و نوآوری باشند و به طراحی مدهای اسلامی بپردازند تا به طور عملی با مدگرائی غربی و ضد اسلامی مبارزه کرده و لباس های زیبای اسلامی ضد اسلامی را به دنیا معرفی کنند.
در حال حاضر دهها مؤسسه ی ضد اسلامی در امر ترویج بی حجابی و برهنگی تلاش می کنند تا لباس های ضد اخلاقی و ضد اسلامی به کشورهای اسلامی سرازیر کنند ولی یک مؤسسه اسلامی در این زمینه فعالیت مستمر و مداوم ندارد و این ضعف ما مسلمین است.

چرا افرادی که مایلند با حجاب باشند بایستی از توهین و تسمخر بعضی از مردم بترسند؟

این یک سنت تاریخی است که هر کس پایبند به اصول مذهبی و دینی باشد مورد تمسخر و توهین بی خردان واقع می شود، تمام پیامبران الهی و پیروان آنها را مسخره می کردند آنها را مورد توهین قرار می دادند ولی آنان مقاومت کردند. انسان باید مانند پیامبران الهی، ظرفیت های خود را بالا ببرد تا تحت تأثیر توهین و تمسخر دیگران قرار نگیرد.

اسلام برای تعدیل غریزه ی جنسی چه تدابیری اندیشیده است؟

اسلام علاوه بر مسئله ی حجاب تکالیفی برای زن و مرد اندیشیده است یکی از آنها کنترل نگاه است قرآن می فرماید: «قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم و یحفظوا فروجهم و قل للمؤمنات یغضضن من ابصارهنّ و یحفظن فروجهنّ». 1

خلاصه ی این دستور این است که زن و مرد نباید به یکدیگر خیره شوند، نباید چشم چرانی کنند نباید به هم دیگر با شهوت نگاه کنند. یک وظیفه هم مخصوص زن ها مقرّر فرموده و آن، این است که بدن خود را از مردان بیگانه پوشیده دارند و در اجتماع به جلوه گری و دلربائی نپردازند. 2 1 . سوره ی نور، آیه 30.

2 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص 72.

در این است که پنداشته اند تنها راه آرام کردن غرائز، ارضا و اشباع بی حد و حصر آنهاست. این ها فقط متوجه محدودیت ها و ممنوعیت ها و عواقب سوء آن ها شده اند، این ها توجه نکرده اند که همان طور که محدودیت و ممنوعیت غریزه را سرکوب و تولید عقده می کند رها کردن و تسلیم شدن و در معرض تحریکات و تهییجات در آوردن، آن را دیوانه می سازد و چون این امکان وجود ندارد که هر خواسته ای برای هر فردی برآورده شود بلکه امکان ندارد همه خواسته های بی پایان یک فرد برآورده شود، غریزه بدتر سرکوب می شود و عقده ی روحی بوجود می آورد. 1 1 . همان، صص 104 ـ 103.

اگر کسی را مجبور کنند حجابش را بردارد چه باید بکند؟

چون حجاب یک امر واجب الهی است و بر همگان واجب است تحت هیچ شرایطی نمی توان آن را تعطیل کرد حتی اگر پدر و مادر چنین توصیه ای بکنند بر طبق آیات قرآن، به توصیه و سفارش آن ها نباید عمل کرد. در قرآن مجید چنین آمده است: «ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند و اگر آن ها تلاش کنند که برای من شریکی قائل شوی که به آن علم نداری از آن ها اطاعت مکن...». 1
از این آیه یک اصل کلی استفاده می شود که هیچ چیز نمی تواند بر ارتباط انسان با خدا حاکم گردد که آن مقدم بر همه چیز است حتی بر پیوند با پدر و مادر که نزدیک ترین پیوندهای عاطفی است حدیث معروف که از امیرالمؤمنین (ع) نقل شده معیار روشنی را در این مسائل به دست می دهد.
«لاطاعه لمخلوق فی معصیه الخلاق». 2
اطاعت از مخلوق در نافرمانی خالق روا نیست. 1 . سوره ی عنکبوت، آیه ی 8.
2 . نهج البلاغه، کلمات قصار، جمله ی 165.

چرا مسئولین برای حجاب در جامعه کار نمی کنند؟

حجاب یک ارزش و یک اصل فرهنگی است که اول باید در بین مردم نهادینه گردد و فرهنگ سازی شود در نتیجه یک عزم ملی و تلاش عمومی را می طلبد در این زمینه تک تک افراد، خانواده ها، مدارس و مجامع باید تلاش کنند و با صبر و حوصله به فرهنگ سازی بپردازند. باید تبلیغات و تعلیمات لازم انجام گیرد، حجاب چیزی نیست که فقط مسئولین دولتی به آن بپردازند. مانند نماز یک امر ضروری و واجب است که یک عزم همگانی را می طلبد.

حجاب چه رابطه ای با شخصیت انسان دارد؟

اصولاً نوع پوشش بیانگر اعتقادات، گرایش ها و تمایلات اشخاص است. وقتی خانمی حجاب کامل داشته باشد، نشان می دهد که او شخصیتی پایبند به ارزش های دینی و اخلاقی و انسانی است. باحیا، پاکدامن و با عفت. در نتیجه حجاب معرّف شخصیت انسان است.

معروف است که حضرت سکینه دختر امام حسین (ع) شعر می گفتند و در بین شعرا مرتبه و درجه ای عالی داشته اند و در مجالسی که ایشان ترتیب می دادند شعرا شرکت و از بیانات ایشان استفاده می کردند؟ آیا این امر صحیح است یا نه؟

اول کسی که اخباری در این زمینه نقل کرده ابوالفرج اصفهانی در کتاب الاغانی می باشد و او اگر چه خودش مورد اعتماد است اما از انسانهای غیر موثق (غیر قابل اعتماد) و کذّاب (دروغگو) نیز روایت نقل کرده است به هر حال، در اصل این که حضرت سکینه شعر دوست بوده و شاعران را احترام کرده اند و در حضور او (با کمال عفّت و بدون این که مردها او را ببینند) مجالسی تشکیل میشده است بحثی نیست اما بعضی از اخبار که به مقام و منزلت ایشان لطمه وارد می کند و ایشان را (نعوذبالله) زنی غیر عفیفه که سخنان سبک بیان می کرده است معرفی می کند و ایشان را دعوت کننده به غنا ذکر می کند کذب محض است و اصولاً ذکر این گونه روایات در مجامع صلاح نیست. 1

آیا مخالطت زن ها با مردها و حرف زدن با آنها حرام نیست؟ پس چرا امام حسین (ع) زن ها را همواره خود بردند و آیا این کار قبیح و غیر صحیح نیست؟

اگر مطالعه ای در تاریخ اسلام بشود، روشن می گردد که ظاهر شدن زن در بین مردها و سخن گفتن با آن ها اشکالی ندارد چون فاطمه زهرا (س) آن خطبه ی معروف (فدکیّه) را در مسجد و با حضور جمع کثیری از مهاجر و انصار ایراد کردند و همین طور زن هایی که در جنگ ها به تهییج رزمندگان می پرداختند مثل زنانی که در جنگ صفین اهل عراق را به جنگ با اهل شام تشویق می کردند و نیز مکالمه ی طولانی «سوده همدانیه» با معاویه و مکالمه ی «آمنه بنت شرید» با معاویه در تاریخ مذکور است و هم چنین شعرایی از زن ها که شعر می سرودند و می خواندند مانند «خساء» دختر عمرو بن شرید.

از این نمونه ها در تاریخ بسیار است و امام حسین (ع) هم خلافی انجام نداده و خطبه ی حضرت زینب و سخنرانی های او در مجالس مردان نیز از همین باب است و آما آیه ی حجاب که دستور رحف زدن زن ها از پشت

پرده را می دهد (سوره ی حجرات، آیه 4) مخصوص همسران پیامبرو شرایط خاصّ زمان و اذیّت و آزاری که از هجوم مراجعین به منزل پیامبر متوجه همسران وی می شده، بوده است البته اظهار زینت زن برای مردها و بی بند و باری و عدم مراعات حجاب حرام است و آیه ی قرآن نیز بر آن دلالت دارد. 2

1 . علامه کاشف الغطاء، شیخ محمد حسین، پرسش و پاسخ، ص 33، سؤال 13، ترجمه کتاب «جنّه المأوی» ترجمه ی سیدمهدی شمس الدّین.

2 . همان، صص 39 ـ 38. (سوره ی احزاب، آیه ی 33)

پوشش حضرت زهرا (س) چگونه بوده است؟

از متن تاریخ و از جملات خطبه ی حضرت زهرا (س) که شیعه و سنی نقل کرده اند1 استفاده می شود که آن حضرت، علاوه بر مقنعه چادری که سر تا پای مبارک آن حضرت را می پوشانده، داشته اند و نیز استفاده می شود که به مجرد ورود حضرتش به مسجد رسول الله پرده ای میان مردها و زنها قرار داده اند و آن حضرت در قسمت زنها، خطبه ی معروف خود را ایراد فرموده اند. 2 1 . علامه مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج 29، ص 215.

2 . آیه الله مظاهری، حسین، فاطمه دختری از آسمان، ص 54، سؤال 24.

آیا در عروسی حضرت زهرا (س) دف زده شده است؟

خیر، این گونه نقل ها، صحّت ندارد و چون خلاف کتاب و سنّت است نباید مطرح شود. 1 1 . آیت الله مظاهری، حسین، فاطمه دختری از آسمان، ص 87، سؤال 54.

چرا حضرت زهرا (س) در برابر شخص نابینا باز هم پوشش خود را حفظ نمودند؟

نظر و دید خود را حفظ نمودند نه پوشش خود را و به پیامبر اکرم (ص) هم عرض کردند که اگر او مرا نمی بیند من او را می بینم و انگیزه و داعیه ای برای این نظر و دید نیست.1 فرد نابینائی ااِزه خواست که به منزل فاطمه وارد شود، آن گرامی خود را از او پوشیده داشت. رسول خدا (ص) به او فرمودند: چرا خود را پوشیده داشتی در حالی که نابیناست و تو را نمی بیند؟ عرض کرد اگر او مرا نمی بیند من او را می بینم و نیز رایحه و عطر را می بوید و شامه اش سالم است. رسول خدا (ص) فرمود: گواهی می دهم که تو پاره ی تن منی. 2 1 . همان، ص 58 ـ 57، سؤال 28.
2 . همان، به نقل از بحارالانوار، علامه محمدباقر مجلسی، ج 43، ص 91.

چگونه حضرت زهرا (س) با این عظمت معنوی و فضائل بی شمار می توانند برای دختران جوان ما الگوی واقعی باشند؟

پیامبر اکرم و اهل بیت معظم ایشان علیهم السلام همگی سرمش یک انسان مسلمان واقعی هستند و سیره و روش آنها باید سرلوحه ی عمل ما قرار گیرد. و لذا خدای تعالی می فرماید:
«لقد قکان لکم فی رسول الله اسوه حسنه لمن کان یرجوا الله و الیوم الاخر و ذکر الله کثیراً» 1
«مسلماً برای شما در زندگی، رسول خدا سرمش نیکویی بود برای آنها که امید به رحمت خدا و روز رستاخیز دارند و خدا را بسیار یاد می کنند.»
بنابراین حضرت زهرا (س) نه تنها الگو و سرمش حقیقی زنان و دختران هستند بلکه اسوه ی حسنه ی همه ی انسانها می باشند و اساساًدر فرهنگ قرآن کریم، اگر انسانی وارسته شد، الگوی دیگر انسان هاست و فرقی میان زن و مرد نیست. زن خوب، الگوی همه ی انسان ها است، چنانکه مرد خوب هم، الگوی همه انسانهاست چه مردان و چه زنان. 2
در قرآن آمده است «انّ کید کنّ عظیم»3 یعنی مگر شما (زنان) بزرگ است. آیا زنان مکار و حیله گر آفریده شده اند؟
روشن است که این آیه، در مورد داستان حضرت یوسف است که بعد از اینکه زلخیا مسر عزیز مصر نقشه ای برای جلب یوسف (ع) به طرف خود کشید و در این راستا نقشه اش فاش شد وشوهرش به مکر و حیله ی آن زن پی برد خطاب به زلیخا و همدستانش از زنان مصر گفت: مآنّ کید کنّ عظیم»4 در این جا با توجه به آیات قبل از این ایه معلوم می شود گروهی از زنان مصر نقشه ی جلب توجه حضرت یوسف (ع) را داشتند و یوسف (ع) برای حفظ خود از گناه، به خدا پناه برد و گفت: «و الا تصرف عنی کیدهنّاصب الیهنّ» پروردگارا اگر کید زنان مصر را از من برنگردانی نقشه ی آنان کارگر می شود «فاستجاب له ربّه فصرف عنه کیدهنّ انّه هو السّمیع العلیم» خداوند دعای حضرت یوسف (ع) را مستجبا کرد و کید و نقشه های آنها را از یوسف (ع) برگردانید. 5 ملاحظه می کنید در تمام این عبارات مرجع ضمیر همان گروه از زنان مصر است بنابراین در عبارت «ان کید کنّ عظیم»6 نیز به دلیل این شواهد و قرائن که ذکر گردید مورد خطاب زنان گنه کار مصر می باشند نه زن های دیگر. 7 1 . سوره ی احزاب، آیه ی 21.
2 . آیه الله مظاهری، حسین، فاطمه دختری از آسمان، صص 44 ـ 43، سؤال 17.
3 . سوره ی یوسف، آیه 28.
4 . سوره ی یوسف، آیه 28.

5 . سوره ی یوسف، آیه 34.
6 . سوره ی یوسف آیه 28.
7 . آیه الله نوری همدانی، حسین، جایگاه بانوان در اسلام، ص 90 ـ 89، به نقل از المیزان، ذیل آیات ذکر شده.

فصل ششم: سؤالات فقهی پیرامون حجاب

پوشیدن چه لباس هایی برای مرد یا زن حرام است؟

پوشیدن پنج نوع لباس برای زن و مرد حرام است. 1
1ـ لباس شهرت:
یعنی لباسی که پارچه یا رنگ یا دوخت آن و یا شیوه ی پوشیدن آن برای کسی که می خواهد آن را بپوشد معمول نیست و همچنین لباسی که بواسطه ی داشتن خصوصیتی توجه عموم را به خود جلب کند و انگشت نما باشد.
2ـ لباس مختص:
یعنی پوشیدن لباس مخصوص به مردان برای زنان و پوشیدن لباس مخصوص به زنان برای مردان بنابر احتیاط واجب جایز نیست و مراد از لباس مخصوص مردان لباسی است که معمولاً فقط مردان آن را می پوشند و لباس مخصوص به زنان لباسی است که معمولاً زن ها آن را می پوشند خواه لباس زیر باشد یا لباس رو، البته پوشیدن لباس مشترک بین زن و مرد مانعی ندارد.
3ـ لباس مهیّج:
پوشیدن هر گونه لباسی که عرفاً تحریک کننده است و جلب توجه نامحرم می کند حراماست چه برای زن و چه برای مرد. مهیج بودن لباس خواه به خاطر رنگ آن باشد یا مدل آن یا جنس لباس و یا هر چیز دیگر باشد. لذا گاهی ممکن است روسری، مانتو، مقنعه یا کفش خانمی به گونه ای باشد که جلب نظر نامحرم کند و مهیج باشد که در این صورت پوشیدن آن جایز نیست.
4ـ لباس غصبی:
یعنی لباسی که صاحب آن راضی نباشد یا از پول غصبی تهیه شده باشد یا از پولی که خمس بدهکار است و خمس آن را نداده باشد تهیه کرده باشد.
5ـ لباس مختّص کافران:
پوشیدن لباس هایی که فقط کافران از آنها استفاده می کنند حرام است مانند لباس هایی که معروف به پانکی اند یا لباس کشیشان و راهبه ها و یا لباس مخصوص هندوها، البته پوشیدن لباسی که مشترک بین مسلمانان و کافران است اشکال ندارد. 1 . معصومی، سیدمسعود، احکام روابط زن و مرد، صص 100 ـ 99، چاپ دفتر تبلیغات اسلامی حوزه ی علمیه ی قم.

حجاب چیست؟

همان پوشش اسلامی است که بر زن و مرد، لازم و واجب است.
بر زنان واجب است تمام بدن خود را به جز وجه (صورت) و کفّین (دستها تا مچ) از نامحرم بپوشانند به شرط آنکه:
الف ـ وجه و کفین آنها زینت نداشته باشد.
ب ـ کسی به قصد لذّت و ریبه به وجه و کفّین آنها نگاه نکند. 1 1 . معصومی، سید مسعود، احکام روابط زن و مرد، ص 72.

پوشش بدن برای زنان باید چگونه باشد؟

در مقابل نامحرم باید تمام بدن خود را بجز صورت و دستها تا مچ بپوشانند. استاد مطهری در این زمینه می فرمایند: «در اینکه پوشانیدن غیر وجه (صورت) و کفّین (دستها تا مچ) بر زن واجب است از لحاظ فقه اسلام هیچگونه تردیدی وجود ندارد. این قسمت جزء ضروریات و مسلمات است نه از نظر قرآن و حدیث و نه از نظر فتوا در این باره اختلاف و تشکیکی وجود ندارد. آن چه مورد بحث است پوشش چهره و دست ها تا مچ است.» 1

همه ی مراجع به جز آیه الله صافی گلپایگانی می فرمایند: «زن باید تمام بدن و موی خود را (به جز گردی صورت و دست ها تا مچ) در برابر نامحرم بپوشاند. آیه الله صافی می فرمایند: زن باید تمام بدن و موی خود را در برابر نامحرم بپوشاند و بنابر احتیاط واجب باید دست و صورت را نیز بپوشاند. 2 1 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله ی حجاب، ص 164.

2 . احمدی، محمدرضا، با همکاری جمعی از محققان، پرسشها و پاسخهای دانشجوئی، ج 25، ص 137.

منظور از پوشش کامل برای بانوان چیست؟

در صفحه ی 200 توضیح داده شد. 1

رانندگی اتومبیل برای بانوان چه صورتی دارد؟

با حفظ حجاب و وظایف شرعیه مانع ندارد. 2 1 . پوششی است که تمام بدن به جز گردی صورت و دستها تا مچ را بپوشاند به شرط آنکه:

الف ـ صورت و دست ها زینت نداشته باشد.

ب ـ کسی که به قصد لذّت و ریبه به صورت و دست های بانوان نگاه نکند.

ج ـ پوشش به طوری باشد که برجستگی های بدن مشخص نباشد این نوع پوشش یا چادر یا مانتوهای گشاد بدست می آید.

2 . آیه الله نوری همدانی، حسین، جایگاه بانوان در اسلام، ص 590.

حجاب کامل از چه سنّی برای دختران واجب می شود؟

از زمانی که به سنّ تکلیف شرعی برسند یعنی زمانی که 8 سال قمری آن ها تمام شود. در پایان 9 سال قمری حجاب بر آن ها واجب می شود. نه سال قمری 97 روز و 22 ساعت و 48 دقیقه از 9 سال شمسی کمتر است.
پسرها نیز وقتی 15 سال قمری آنها کامل شد مکلف می شوند. 15 سال قمری 163 روز و 6 ساعت از 15 سال شمسی کمتر است.
توضیح: سال قمری از اول محرم شروع و به آخر ذی الحجه ختم می شود و هر ماه قمری 29 روز و 12 ساعت و 44 دقیقه است و یک سال قمری 354 یا 355 شبانه روز می باشد و سال شمسی از اول فروردین شروع به آخر اسفند ختم می شود و شش ماه اول سال، هر ماه 31 روز و 5 ماه بعد، هر ماه 30 روز و ماه اسفند در سال های عادی 29 روز و سال های کبیسه 30 روز می باشد روزی این محاسبه هر سال شمسی 11 روز بیشتر از سال قمری خواهد بود و چون ملاک عبادت و تکالیف شرعیه، از نظر قرآن و روایات ماه های قمری است. لذا بلوغ شرعی که اول تکلیف است به حساب قمری تعیین شده است.
پس دختران مطابق سال شمسی وقتی حدود 8 سال و 8 ماه و 23 روز از سنّ آن ها گذشت مکلّف می شوند و پسران مطابق سال شمسی هنگامی که حدود 14 سال و 6 ماه و 17 روز از سن آنها گذشت مکلف خواهند شد. 1 . آیه الله فاضل لنکرانی، محمد، جامع المسائل، ج 1، ص 30.

آیا حجاب اختصاص به چادر دارد یا مانتو هم می تواند حجاب را در برداشته باشد؟

واجب است تمام بدن زن به جز گردی صورت و دست ها تا مچ از نامحرم پوشیده شود لباس مذکور اگر مقدار واجب را بپوشاند مانعی ندارد ولی پوشیدن چادر بهتر است و از لباس هایی که توجه نامحرم را جلب کند باید اجتناب شود. 1 1 . معصومی، سید مسعود، احکام روابط زن و مرد، ص 76.

آیا منظور از حجاب این است که حتماً خانم ها باید چادر داشته باشند یا به وسیله ی پوشش دیگری هم می توانند حجابشان را حفظ نمایند؟

چادر داشتن مرتبه ی کمال حجاب است و اصل حجاب واجب و لازم است پس اگر بانوان خواستند مرتبه ی کامل را انجام دهند، با چادر باحجاب شوند و الا به وسیله ی دیگر هم می توانند به اصل واجب اکتفا کنند ولی وقار و متانت و معنویت که مطلوب است در پوشیدن چادر می باشد البته با مراعات حجاب کامل. 1 1 . آیه الله میلانی، سید محمدهادی، 110 پرسش از آیه الله میلانی، صص 277 ـ 276، پرسش 93.

آیا استفاده از مقنعه و مانتو و روسری بهتر است یا چادر؟

استفاده از چادر بهتر است. 1

حجاب برتر چیست؟

همان چادر است زیرا حجابی کامل است به طوری که تمام بدن پوشیدن می شود و برجستگی های آن نیز مشخص نمی گردد. 1 . آیه الله فاضل لنکرانی، شیخ محمد، جامع المسائل، ج 1، ص 480، سؤال 1701.

بهترین حجاب برای بانوان چیست؟

چادر، زیرا تمام بدن پوشیده می شود و برجستگی های بدن مشخص نمی شود. به شرط آنکه:
الف ـ چادر نازک و بدن نما نباشد.
ب ـ درست استفاده شود یعنی موها و تمام بدن را کاملاً بپوشاند.
ج ـ توجه نامحرم را به خود جلب نکند مثل این که رنگ آن طوری باشد که مورد توجه نامحرم قرار گیرد.

بعضی خانم ها لباس هایی می پوشند که تحریک کننده است آیا واجب است روی این لباس ها چادر هم بپوشند؟

پوشیدن لباس های تحریک کننده و در معرض دید نامحرم، جایز نیست و پوشاندن آنها از نامحرم با چادر و یا لباس دیگر واجب است. 1 1 . آیه الله فاضل لنکرانی، شیخ محمد، جامع المسائل، ج 2، ص 449، سؤال 1329.

چرا بعضی از بانوان چادر می پوشند ولی پوشش درست ندارند؟

استفاده از هر چادری حجاب کامل نیست شاید این گونه بانوان از حجاب کامل بی خبرند. چادر باید خصوصیات زیر را داشته باشد تا حجابی برتر و کامل باشد.
الف ـ کاملاً بدن و موهای سر را بپوشاند
ب ـ نازک و بدن نما نباشد.
ج ـ توجه نامحرم را جلب نکند به طوری که در جامعه انگشت نما باشد.
د ـ در مقبال نامحرم کنار نرود.
هـ ـ استفاده از چادر همراه عفّت و حیا باشد.
آیا ستر (پوشش برای خانم ها) موضوعیت دارد و یا مقدمه ای است برای جلوگیری از تحریک شهوت و چشم چرانی و نگاه نامحرمان به مواضع زینت و زیبائی آنان؟
بله ستر و پوشش موضوعیّت دارد و لازم است بانوان مسلمان با حجاب و ستر (پوشش) بیرون آیند و تنها به منظور حفظ زینت آن از چشم چرانی و نگاه به نامحرم و تحریک شهوت آنها نیست. 1
آیا با پوشیدن لباس های کیپ بدن به نام (اسموکیت) بدون اینکه نازک و بدن نما باشد حجاب اسلامی رعایت می شود؟
به لباس هائی که بدن را بهتر نشان می دهد و بر زیبائی می افزاید ستر و پوشش نمی گویند و حجاب اسلامی نخواهد بود بنابراین، لباسهائی که حجم اندن بدن زن، در آن نمایان باشد از نظر شرع (دین) پوشش محسوب نمی گردد. 2 1 . رخشاه، محمدحسین، در محضر علامه طباطبائی، ص 416، سؤال 5 و 7.
2 . همان، سؤال 7 ـ 6.

آیا پوشیدن کفش سیاه برّاق توسط زن مؤمن جایز است؟

اشکال ندارد مگر آنکه رنگ و شکل آن باعث جلب توجه نامحرم و یا انگشت نما شدن او باشد. 1

آیا برای زنان پوشیدن لباس های تنگی که برجستگی ها بدن آنها را نشان می دهد و یا پوشیدن لباس های بدن نما و عریان در عروسی ها و مانند آن ها جایز است؟

اگر از نگاه مردان اجنبی (نامحرم) و ترتّب مفسده در امان و محفوظ باشند اشکال ندارد در غیر اینصورت جایز نیست. 2

آیا بر زنان واجب است در لباس مانند مقنعه، شلوار و پیراهن، فقط رنگ سیاه را انتخاب کنند؟

حکم لباس زن از جهت رنگ و شکل و کیفیت دوخت مانند کفش است (یعنی اگر رنگ و شکل آن باعث جلب توجه نامحرم و یا انگشت نما شدن نباشد جایز است). 3

صدایی که هنگام راه رفتن زنان، از برخورد کفش آنان با زمین ایجاد می شود چه حکمی دارد؟

تا زمانی که باعث جلب توجه و ترتّب مفسده نشده است فی نفسه (به خودی خود) اشکال ندارد. 4

پوشیدن جوراب تنها، برای خانم ها در صورتی که چادر داشته باشند چه حکمی دارد؟

اگر جوراب پوست را بپوشاند و مفسده نداشته باشد مانعی ندارد. 5

شرکت یک خانم مسلمان متدین در مراکز آموزشی و دانشکده ها جهت تعلیم و تعلّم چه صورتی دارد؟ در صورتی که اکثر اساتید، مرد هستند و در بعضی کلاس ها عده ای حجاب کامل ندارند؟

با رعایت حجاب و اکتفا به مقدار ضروری از نگاه و صحبت، مانعی ندارد و عدم رعایت دیگران برای کسی که رعایت می کند اشکال بوجود نمی آورد. 6

1 . آیه الله خامنه ای، سیدعلی، اجوبه الاستفتائات، ص 304، سؤال 1364.

2 . همان، ص 304، سؤال 1363.

3 . همان، سؤال 1365.

4 . همان، سؤال 1362.

5 . آیه الله فاضل لنکرانی، محمد، جامع المسائل، ج 1، ص 482، سؤال 1712.

6 . همان، ج 1، ص 482، سوال 1715.

استفاده از فیلم های مستهجن و ماهواره ای چگونه است؟

استفاده از فیلم های فوق که به منظور انحراف، تدارک دیده شده جایز نیست.1
کوتاه کردن موی زن، به طوری که شبیه مرد شود و یا بلند گذاشتن موی برای مرد به طوری که شبیه زن شود چه حکمی دارد؟
اگر تشبّه (شبیه شدن) زن به مرد یا مرد به زن محسوب شود جایز نیست. 2
پوشش زن در مقابل زن مسلمان چه مقدار است؟
مقدار واجب، پوشاندن عورتین است و مازاد واجب نیست. 3
منظور از دختر بالغ رشیده که در رساله های علمیه آمده است چیست؟ معمولاً در چه سنّی به این حد می رسد؟
به دختری می گویند که منفعت و مصلحت زندگی خویش را به خوبی تشخیص می دهد و در امر ازدواج تنها تحت تأثیر غریزه جنسی و عاطفه خود قرار نگیرد این امر در اشخاص مختلف متفاوت است و امکان ندارد سنّ خاصّی را برای آن تعیین کرد. 4
نگاه کردن به فیلم های ایرانی و خارجی که در آنها حجاب رعایت نمی شود و از صدا و سیما پخش می شود چه حکمی دارد؟
اگر بدن قصد لذّت و ترس افتادن به گناه باشد و باعث مفاسد و انحرافات اخلاقی نشود اشکال ندارد. 5
پوشیدن لباس های تنگ و تحریک کننده که برجستگی های بدن زن در آن پیداست چه حکمی دارد؟
پوشیدن این نوع لباس ها (در فرض مذکور) جایز نیست و باید آنان را با چادر یا مانتوی مناسب و گشاد بپوشاند. 6 1 . همان، ج 1، ص 482، سؤال 1729.
2 . همان، ج 2، ص 449، سؤال 1330.
3 . همان، ج 1، ص 480، سؤال 1704.
4 . احمدی، محمدرضا، با همکاری جمعی از محققان، پرسشها و پاسخهای دانشجویی، ج 25، ص 124.
5 . همان، ج 25، ص 146.
6 . همان، ص 139.

آیا برای زن جایز است که عطر بزند و از منزل بیرون بیاید؟

اگر باعث جلب توجه نامحرم شود جایز نیست. 1

سن تمیز در پسر و دختر بچه در احکام نگاه و پوشش چه سنّی است؟

زمانی که بچه (دختر یا ضسر) خوب و بد را در نگاه جنس مخالف فهمید و احتمال تحریک شهوت در او برود، سن تمیز است. 2

نگاه به فیلم های مبتذل که بیشتر زنان غیر مسلمان در آن بازی می کنند در صورتی که موجب تحریک انسان نشود چه حکمی دارد؟

با توجه به اینکه دیدن این گونه فیلم ها به طور معمول شهوت برانگیز و مقدمه ارتکاب گناه می باشد نگاه به آنها حرام است. 3 1 . همان، ص 139.

2 . همان، ص 124.

3 . همان، ص 145.

آرایش برای دختران چه حکمی دارد؟

این کار فی نفسه (به خودی خود) برای آنان اشکال ندارد (هر چند زیبنده نیست) ولی باید صورت را از نامحرم بپوشانند. 1

منظور از «ریبه» و «تلذّذ» در رساله های مراجع چیست؟

تلذّذ یعنی لذّت بردن و نگاه از روی تلذّذ یعنی نگاه به قصد لذّت بردن باشد و اما «ریبه» یعنی نگاه به خاطر تلذّذ و چشم چرانی نیست ولی خصوصیت ناظر (بیننده) و منظور الیه (شخصی که دیده می شود) مجموعاًطوری است که خطرناک است و خوف هست که لغزشی به دنبال کردن به وجود آید این دو نوع نظر (نگاه کردن) مطلقاً حرام است، حتی در مورد محارم، تنها موردی که استثنا شده نظری است که مقدمه ی خواستگاری است که در این مورد اگر تلذّذ هم باشد که معمولاً هم هست جایز است. البته شرطش این است که واقعاً هدف شخص ازدواج باشد یعنی مرد جداً به خاطر ازدواج بخواهد زن را ببیند. 2 1 . همان، ص 139.

2 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله ی حجاب، صص 166 ـ 165.

فصل هفتم: خرده گیریهای مخالفان حجاب

اشاره

زنان نیمی از جامعه را تشکیل می دهند و حجاب، سبب انزوای این جمعیت عظیم می گردد و طبعاًانها را از نظر فکری و فرهنگی به عقب می راند؟
چه کسی گفته است که حجاب اسلامی، زن را منزوی می کند و از صحنه ی اجتماع دور می سازد؟
امروزه بعد از انقلاب اسلامی ایران؛ گروه گروه زنانی را مشاهده می کنیم که با داشتن حجاب اسلامی در همه جا حاضرند: در اداره هاف کارگاهها، راهپیمائی ها، تظاهرات سیایس، رادیو و تلویوزیون، بیمارستانها و مراکز بهداشتی، مراقبتهای پزشکی، فرهنگ و دانشگاه، جنگ و پیکار با دشمن و دهها مؤسسه ی فرهنگی و تحقیقاتی.
آمارها نشان می دهند بیشترین قبولی کنکور را دختران در ایران دارند و چیزی دحدود 68 درصد دانشجویان دانشگاه ها را زنان تشکیل می دهند.
این گروه عظیم در بندنه ی آموزش و پرورش و در امر مقدس تدریس در تمام مدارس دخترانه مشغول به خدمت می باشند. فلاسفه می گویند بهترین دلیل بر امکان چیزی وقوع آن است و این احتیاج به بیان ندارد.1
پس پایبندی به حجاب سبب انزوای بانوان نخواهد شد بلکه برعکس، کارآئی آنان در جامعه افزوده خواهد شد.
حجاب یک لباسدست و پاگیر است و با فعالیت های اجتماعی مخصوصاً در عصر ماشین های مدرن سازگار نیست.
همان گونه که گفته شد بهترین دلیل بر امکان چیزی وقوع آن چیز است. ما خود شاهد هستیم که در زمان ما در ادرات، بیمارستانها، دانشگاه ها، مدارس و جاهای دیگر صدها خانم با حفظ کامل حجاب، مشغول انجام وظیفه هستد. زنان ما در مشاغل مختلف اداری و کشاورزی عملاًبه این سؤال پاسخ داده اند و نشان داده اند که یک زن با داشتن حجاب کامل اسلامی در بسیاری از موارد حتی بهتر و بیشتر از مردان کار می کنند بی آنکه حجابشان مانع کارشان شود.
حجاب و ایجاد حریم میان زن و مرد بر اشتیاق ها و التهاب ها می افزراید و طبق اصل «الانسان حریض علی ما منع منه»2 حرص و ولع نسبت به اعمال جنسی را در زن و مرد بیشتر می کند.
این مطلب صحیحی است ولی نیازمند به توضیح است. انسان به چیزی حرض می وزد که هم از آن ممنوع شود و همه به سوی آن تحریک شود به اصطلاح تمنای چیزی را در وجود شخصی بیدار کنند و آنگاه او را ممنوع سازند اما اگر امری اصلاً عرضه نشود یا کمتر رعضه شود حرص و ولع هم نسبت به آن کمتر خواهد بود. 3

از طرفی احتیاجات و تمناهای انسان به دو دسته تقسیم می شوند:
الف ـ احتیاجات و تمناهای اشباع شدنی و محدود:
این گوه تمناها محدود هستند، مانند: میل به غذا، آب، خواب و... وقتی انسان مقدار محدودی غذا یا آب خورد و یا خوابید دیگر سیر می شود و احتیاجی در خود احساس می کند اسلام برای این گونه احتیاجات محدودیتی قرار نداده است بلکه می فرماید قبل از سیر شدن دست از غذا بکشید به اندازه بخوابید ولی پرخور و پرخواب نباشید.
ب ـ احتیاجات و تمناهای اشباع ناشدنی و نامحدود:
بعضی صفات در انسان است که هرگز اشباع نمی شوند و هر چه بیشتر به آنها پرداخته می شود بر اشتیاق و حرص انسان افزوده می شود مانند: شکم پرستی، پول پرستی، مقام پرستی، جاه طلبی و... اینطور نیست که به یک انسان پول پرست مقداری پول بدهند او دست از این صفت بردارد. هر چه به او بدهند بیشتر از آن را درخواست می کند، غریزه ی جنسی نیز از این دسته است هر چه آزادتر باشد درخواست بیشتری می کند و اشتیاق او افزوده می شود دلیل بر این مطلب حرم سراهای شاهان گذشته است. ده ها همسر برای آن ها می آورند ولی در آرزوی همسری غیر از آنها بودند. اسلام برای مبارزه با این صفات نامحدود از مسئله ی کنترل غرایز استفاده می کند مثلاً به مرد و زن دستور می دهد به نامحرم نگاه نکنید چون هر چه بیشتر نگاه کنید اشتیاق شما افزوده می شود زیرا این صفات نامحدود و اشباع ناشدنی است اگر چنین نبود چشم چرانها سیر می دشند ولی می بینیم هر روز تشنه تراز دیروزند. اسلام به خانم ها دستور حجاب کامل می دهد تا جلو این درخواست های نامحدود را بگیرد. پس بی حجابی و بدحجابی بر اشتیاقها می افزاید و حرص و ولع را شعله ورتر می سازد نه حجاب اسلامی. 1 . آیه الله مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 14، ص 447.
2 . یعنی انسان نسبت به آنچه از آن منع شود حریض تر می شود.
3 . استاد مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ص 105.

آیا علت پیدایش حجاب عدم امنیت بوده است و اکنون که امنیت برقرار است احتیاجی به رعایت حجای نیست؟

الف ـ مسلماً علت دستور پوشش در اسلام عدم امنیت نبوده است چون در آثار اسلامی این امر به عنوان فلسفه و علت پوشش ذکر نشده است. 1
ب ـ این سخن درست نیست که در عصر ما امنیت کامل برقرار است همان گونه که در مورد ثروت امنیت نبوده و نیست، راجع به زن نیز همین گونه است، آمارهای تجاوز به عنف در زمان ما در دنیا تکان دهنده است.
ج ـ اگر علت رعایت حجاب در جامعه عدم امنیت است. پس باید در جامعه های ناامن تمام زنان از حجاب کامل برخوردار باشند. در حالی که چنین نیست.
دـ اگر علت رعایت پوشش و حجاب در جامعه عدم امنیت است. پس باید در جامعه هائی که امنیت کامل برقرار است همه بی حجاب و برهنه باشند و هیچ زن با حجابی در آن مناطق یافت نشود.
هـ ـ اگر علت رعایت حجاب عدم امنیت است باید در تاریخ، هر زمانی که نا امنی بوده حجاب هم زیادتر شود و هر زمان امنیت حاکم بوده بی حجابی زیادتر شود. 1 . همان، ص 33.

آیا پوشش و حجاب زن ریشه اقتصادی داشته است؟ و مس خواستند زنان را مانند بردگان استثمار کنند و آنها را در خانه نگهدارند؟

این مطلب نادرست است. این که زن استقلال اقتصادی دارد از مسلّمات قطعی اسلامی است. کار زن از نظر اسلام متعلق به خود اوست. اگر اسلام در حجاب نظر به استثمار اقتصادی زن داشت بی کاری زن را برای مرد، تجویز نمی کرد.. 1
مخالفان حجاب می گویند علت این که حجاب مطرح شد حس خودپرستی و حاسدت مرد نسبت به مردان دیگر است تا مردان دیگر، نظر سوء به همسر وی نکنند.
خیر، علت حجاب این نیست. اگر چنین بود باید تمام زنان دنیا حجاب خود را رعایت می کردند و تمام مردم دنیا زنان خود را تشویق به حجاب می نمودند و در دنیا بی حجابی نبود.
مخالفان حجاب می گویند: چون زن همیشه در مقابل مرد، احساس حقارت می کند، حجاب را برای خود انتخاب کرد پس حجاب ریشه روانی دارد.
استاد مطهری در این زمینه می نویسند: در میان یهودیان و زردتشتیان با زن حائض مانند یک شیء پلید رفتار می شده است و این جهت، هم در زن و هم در مرد این فکر را به وجود آورده که زن موجود پست و پلیدی است و مخصوصاًخود زن در آن حالت احساس شرم و نقص می کرده خود را مخفی می ساخته است. از نظر اسلام زن حائض حکم یک انسان به اصطلاح «محدث» را یعنی انسان فاقد وضو و غسل را دارد که در آن حال از نماز و روزه محروم است هر موجب «حدث» نوعی پلیدی است که با طهارت یعنی وضو یا غسل از بین می رود بدین معنا حیض را نیز می توانیم مانند جنابت، خواب، پول، و غیر پلیدی بدانیم ولی این نوع پلیدی اولاً اختصاص به زن ندراد و ثانیاً با غسل یا وضو از بین می رود اسلام نه حیض واجب را موجب پستی و حقارت زن می داند و نه پوشیدگی را به خاطر پستی و حقارت زن عنوان کرده است بلکه منظورهای دیگری داشته است. 2
مخالفان حجاب می گویند: حجاب باعث سلب حقّ آزادی زنان می شود و نوعی توهین به حیثیت انسانی زن به شمار می رود.
خیر، مسئله برعکس است پوشیده بودن زن در همان حدودی که اسلام تعیین کرده است موجب کرامت و احترام بیشتر اوست زیرا او از تعرض افراد بی ایمان و فاقد اخلاق حفظ می کند و باعث می شود دیگران با نام آزادی از او سوء استفاده نکنند. حجاب به معنای حبس زن در خانه نیست که با آزادی منافات داشته باشد. 3
1 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله حجاب، ص 41.

2 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله ی حجاب، صص 50 ـ 49.
3 . همان، صص 86 ـ 85.

مخالفان حجاب می گویند: حجاب باعث محدودّیت برای بانوان است؟

به طور کلی بیرون رفتن زن از خانه، خرید کردن از بازار، شرکت نمودن در مجالس و اجتماعات، تحصیل علم و فن و هنر و... از نظر دینی حرام نیست و جائز است فقط دو مسئله وجود دارد:
الف ـ زن باید پوشیده باشد و بیرون رفتن او به صورت خودنمائی و تحریک آمیز نباشد.
ب ـ مصلحت خانوادگی ایجاب می کند که خارج شدن زن از خانه توأم با جلب رضایت شوهر و مصلحت اندیشی او باشد البته مرد هم باید در حدود مصالح خانوادگی نظر بدهد نه بیشتر و در مسائلی که مربوط به مصالح خانواده نیست دخالت مرد مورد ندارد.1 پس حجاب باعث محدودّیت نمی شود.
مخالفان حجاب می گویند: حجاب باعث رکود و تعطیل فعالیتهای است که خلقت در استعداد زن قرار داده است.
حجاب اگر از نوع حجاب میان هندی ها یا ایرانیان قدیم یا یهودیان بود این ایراد وارد است ولی حجاب اسلام نمی گوید که باید زن را در خانه زندانی کرد و جلوی بروز استعدادهای او را گرفت. اسلام فعالیت های زن را با حفظ و شئونات اسلامی جائز می داند. 2
مخالفان حجاب می گویند: رعایت حجاب با فعالیتهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی زن سازگار نیست.
اسلام نه می گوید که زن از خانه بیرون نرود و نه می گوید حقّ تحصیل علم و دانش ندارد بلکه علم و دانش را فریضه (یک امر واجب) مشترک زن و مرد دانسته است و نه فعالیت اقتصادی خاصی را برای زن تحریم می کند اسلام هرگز نمی خواهد زن بیکار و تنبل بنشیند و وجودی عاطل و باطل بار آید. پوشاندن بدن به استثنای صورت و دو دست تا مچ مانع هیچ گونه فعالیت فرهنگی یا اجتماعی یا اقتصادی نیست. انچه موجب فلج کردن نیروی اجتماع است آلوده کردن محیط کار به لذت جوئی های شوانی است. 3
مخالفان جواب می گویند: اگر رعایت حجاب یک توصیه ی الهی است و بی حجابی و بدحجابی خواست شیطان و براساس وسوسه ی شیطان است.
آیا درست است که شیطان بر انسان ها، مسلط شود و آنها را فریب دهد؟
تسلط شیطان بر کسانی است که به او عشق می ورزند و او را سرپرست خود انتخاب کرده اند و کسانی که او را پرستش می کنند. قرآن در این زمینه می فرماید:
«انا جعلنا الشیاطین اولیاء الذین لا یؤمنون» 4

یعنی ما شیاطین را اولیاء و سرپرستان افراد بی ایمان قرار دادیم. در حقیقت غیر مؤمنان با کارهای خود زمینه ی تسلط شیطان را فراهم می کنند و مؤمنان با اطاعت از خدا و رسول خدا او را از خود دور می کنند.
قرآن مجید در جای دیگر می فرماید:
«انما سلطانه علی الّذین یتولّونه و الذین هم به مشرکون» 5
یعنی تسلط او (شیطان) تنها بر کسانی است که او را به سرپرستی خود برگزیده اند و آنها که نسبت به او (خدا) شرک می ورزند و به فرمان شیطان گردن می نهند.
آیا اصولاً علت پیدا شدن حجاب میل به ریاضت و رهبانیت است یا یک حکم الهی.
حکم الهی است. اگر فلسفه ی حجاب و پوشش اسلامی میل به ریاضت و رهبانیت بود باید اسلام، به ازدواج توصیه نمیکرد زیرا نتیجه پیدا شدن حجاب بر مبنای ریاضت، پلید دانستن ازدواج و مقدس شمردن مجرّد زیستن است. از طرفی اسلام با اندیشه ی ریاضت طلبی و رهبانیت به شدّت مبارزه کرده است. به نظر می رسد کسانی که فلسفه ی حجاب را میل به ریاضت می دانند به گروهی از مسیحیان نگریسته اند و رهبانیت در این دین را دلیل بر حجاب دانسته اند ممکن است در مسیحیت چنین باشد ولی فلسفه ی حجاب در اسلام چنین نیست.
در اینجا سوالی مطرح می شود و آن این است که :
علت تمایل بشر ریاضت و رهبانیت چیست؟
الفـ تمایل بشر برای وصول به حقیقت است. کشف حقیقت از برای روح وقتی حاصل می شود که بدن و تمایلات بدنی و جسمانی مقهور گردد.
ب ـ آمیخته بودن لذت مادی به پاره ای از رنج های معنوی: بشر دیده است که در کنار لذت های مادی یک عده رنج های روحی بوده است مثلاین که ثروت همواره ناراحتی ها و اضطراب ها را به همراه داشته است و لذا رو به ریاضت و رهبانیت آورده است.
ج ـ محرومیت و شکست در موفقیتهای مادی خصوصاً شکست در عشق.
دـ افراط در خوش گذرانی و کامجوئی که در دوران پیری به صورت ریاضت و خستگی و سرخوردگی به وجود می آید. 6

1 . همان ، صص 88 ـ 87.
2 . همان ، ص 90.
3 . همان، صص 78 ـ 77.
4 . سوره ی اعراف، آیه ی 27.
5 . سوره ی حدید، آیه ی 100.
6 . همان، صص 20 تا 23.

مخالفان حجاب علت پدید آمدن حجاب در میان بانوان را چه می دانند؟

آن ها پنج عامل را به عنوان فلسفه ی حجاب ذکر می کنند که عبارتند از:
الف ـ میل به ریاضت و رهبانیّت (ریشه ی فلسفی).
ب ـ عدم امنیت و عدالت اجتماعی (ریشه ی اجتماعی).
ج ـ پدر شاهی و تسلط مرد بر زن و استثمار نیروی وی در جهت منافع اقتصادی مرد (ریشه ی اقتصادی).
د ـ حسادت و خودخواهی مرد (ریشه ی اخلاقی).
هـ ـ عادت زنانگی زنان، احساس او به اینکه در خقلت او مرد چیزی کم دارد به علاوه مقررات خشن در زمینه ی پلیدی او.
این علت ها به هیچ وجه تأثیری در پیدایش حجاب در هیچ نقطه از جهان نداشته است خصوصاً در پیدایش حجاب اسلامی، هیچ گونه تأثیری نداشته است و حکمت و فلسفه ی حجاب در اسلام موارد ذکر شده نیست بلکه این موارد توسط مخالفین حجاب مطرح شده است. 1
(در همین فصل به اشکالات مطرح شده پاسخ داده شد).
مخالفین حجاب می گویند: چرا از مد محروم باشیم و مثل امل ها لباس بپوشیم؟
کسی زن های با حجاب را از مد روز منع نکرده است. اسلام می گوید از مد روز استفاده کنید ولی در این استفاده مسائلی شرعی را رعایت نمایید یعنی از لباس های حرام استفاده نکنید و در مقابل نامحرم این مدها را به نمایش نگذارید. در مجالس زنانه و در مقابل محارم اشکالی ندارد. اسلام می گوید وقتی می خواهید در مقابل نامحرم ظاهر شوید زینت های خود را بپوشانید. هیچ فقیهی نمی گوید زینت ها را به دور بریزید. 1 . استاد مطهری، مرتضی، مسأله ی حجاب، ص 18.

چرا به دختران در سن (نوجوانی و جوانی) ایراد می گیرند؟

ایرادهائی که می گیرند دو نوع است:
الف ـ ایرادهای ضروری و لازم: مانند این که به افارد توصیه به نماز، حجاب کامل، رعایت ادب، کسب علم، صداقت و درست کاری می کنند بدیهی است اگر کسی پایبند به این اصول نباشد به او ایراد می گیرند. این نوع ایرادات اشکالی ندارد چون باعث رشد انسان می گردد. اگر پلیس از راننده ی متخلفی ایراد گرفت، این ایراد غلط یا صحیح است؟ پس هر گونه ایرادی باطل نیست.
ب ـ ایرادات غیر ضروری: مانند اینکه به بعضی مستحبات توصیه می کنند و از بعضی مکروهات جلوگیری می کنند و اگر کسی خلاف آن انجام دهد به او ایراد می گیرند این ایراد همیشه ضروری نیست مانند این که کسی حجاب کامل اسلامی دارد ولی ایراد بی مورد به او می گیرند . این ایرادات غلط است و باعث دین گریزی جوانان می گردد.

آیا زنان و دختران را دست کم گرفته اید که آنها را وادار به حجاب می کنید و آنها را عامل فساد می دانید در صورتی که مردها هم عالم فساد هستند؟

کسی زن ها را عامل فساد نمی داند هر شخصی با عملکرد خود می تواند عامل صلاح و درستی باشد و یا عامل فساد و بی بند و باری، هر کسی که پایبند به اصول اخلاقی، دینی و ارزشی باشد عامل صلاح و درستی است و اگر چنین نباشد بدیهی است که عامل فساد است به دختران می گویند مبادا با عملکرد غلط و پایبند بودن به حجاب کامل عامل فساد شوید. در این مسئله بین زن و مرد فرقی نیست هر کدام می توانند با رفتار خود عامل فساد یا صلاح باشند.

زنان آخرالزمان

پیامبر گرامی اسلام (ص) فرموده اند: در آخرالزمان زنانی خواهند آمد که هم پوشیده و هم برهنه اند (یعنی لباس ها و پوشش نازک و بدن نما دارند) زیورهای خود را آشکار نموده و در فتنه ها داخل می شوند و به شهوات و لذت ها روی می آورند، حرام های خدا را حلال شمرده و در جهنم سوزان الهی برای همیشه معذّب خواهند شد. 1 1 . آیه الله نوری همدانی، حسین، جایگاه بانوان در اسلام، ص 585.

نامه ی چارلی چاپلین به دخترش «جرالدین چاپلین»

چارلی چاپلین، هنرمند بزرگ سینما، آن هنگام که دخترش در پاریس به کار آموختن هنر اشتغال داشت نامه ای به او نوشت که در عالم ادبیات یکی از ارزش ترین نوشته هاست. نوشته ی وی سرشار از نکته های هشدار دهنده است به انسان عموماً و به دختران و زنان خصوصاً در باب زندگی و زیستن شرافتمندانه.

جرالدین؛ دخترم!

از تو دورم ولی یک لحظه تصویر تو از دیدگانم دور نمی شود. اما تو کجایی؟

در پاریس روی صحنه تئاتر پرشکوه شانزه لیزه... این را می دانم و چنان است که گویی در این سکوت شبانگاهی آهنگ قدم هایت را می شنوم. شنیدهام نشق تو در این نمایش پرشکوه، نقش آن دختر زیبای حاکمی است که اسیر خان تاتار شده است.

جرالدین! در نقش ستاره باش، بدرخش! اما اگر فریاد تحسین آمیز تماشاگران و عطر مستی اور گل هایی که برایت فرستاده اند تو را فرصت هوشیاری داد بنشین و نامه را بخوان... من پدر تو هستم. امروز نوبت توست که هنرنمایی کنی و به اوج افتخار برسی. امروز نوبت توست که صدای کف زدن های تماشاگران گاهی تو را به آسمان ها ببرد. به آسمان ها برو، ولی گاهی هم روی زمین بیا و زندگی مردم را تماشا کن که زندگی آنان که با شکم گرسنه در حالی که پاهایشان از بینوائی می لرزد. و هنرنمایی می کندف من خود یکی از ایشان بودم.

جرالدین، دخترم!

تو مرا درست نمی شناسی، در آن شب های بس دور، با تو قصه ها بسیار گفتم. اما غصه های خود را هرگز نگفتم. آن هم داستانی شنیدنی است. داستان آن دلقک گرسنه که در پست ترین صحنه های لندن اواز می خواند و صدقه می گیرد، این داستان من است. من طعم گرسنگی را چشیده ام. من درد نابسامانی را کشیده ام. دخترم! دنیایی که تو در آن زندگی می کنی، دنیای هنرپیشگی و موسیقی است. نیمه شب، آن هنگام که سالن پرشکوه تئاتر بیرون می آیی، آن ستایشگران ثروتمند را فراموش کن ولی حال آن راننده ی تاکسی را که تو را به منزل می رساند، بپرس. حال زنش را بپرس و اگر پولی برای خرید نداشت، مبلغی پنهانی در جیبش بگذار...

دخترم جرالدین!

گاه و بی گاه با مترو و اتوبوس شهر را بگرد مردم را نگاه کن. زنان بیوه، کودکان یتم را بشناس و دست کم روزی یک بار بگو: من هم از آنها هستم.

تو واقعاً یکی از آنها هستی، نه بیشتر... هنر قبل از آن که دو بال پرواز به انسان بدهد اغلب دو پای او را می کشند... وقتی به مرحله ای رسیدی که خود را برتر از تماشاگران خویش بدانی همان لحظه تئاتر را ترک کن و با تاکسی خود را به حومه پاریس برسان. من آنجا را خوب می شناسم. آنجا بازیگران همانند خویش را خواهی دید که از قرن ها پیش زیباتر از تو، چالاک تر از تو مغرورتر از تو هنرنمایی می کنند. اما در آنجا از نور خیره کننده، نورافکن های تئاتر شانزه لیزه خبری نیست. نورافکن، کوری تنها نور ماه است. نگاه کن آیا بهتر از تو هنرنمایی نمی کنند اعترف کن، دخترم... همیشه کسی هست که بهتر از تو هنرنمایی کند و این را بدان که هرگز در خانواده چارلی چاپلین کسی آنقدر گستاخ نبوده است که یک کالسکه ران، یا یک گدای کنار رود سن، یا کولی هنرمند حومه ی پارس را ناسزائی بگوید...
دخترم جرالدین!
چکی سفید برای تو فرستادم که هر چه دلت می خواهد بگیری و خرج کنی، ولی هر وقت خواستی دو فراهنگ خرج کنی، با خود بگو: سومین فرانک از آن من نیست. این نیازمندان گمنام را گار بخواهی همه جا خواهی یافت. اگر از پول و سکه برای تو حرف می زنم، برای آن است که از نیروی فریب و افسون پول، این فرزند شیطان، خوب آگاهم... من زمانی دراز که بر روی ریسمانی بس نازک و لغزنده نگران بوده ام اما دخترم این حقیقت را بگویم که مردم بر روی زمین استوار و گسترده، بیشتر از بدن بازان ریسمان نااستوار سقوط می کنند...
دخترم جرالدین!
پدرت با تو حرف می زند. شاید شبی درخشش گرانبهاترین الماس این جهان تو را فریب دهد. آن شب است که به این الماس، آن ریسمان نا استوار زیر پای تو خواهد بود و سقوط تو حتمی است.. روزی که چهره ی زیبای یک اشراف زاده ی بی بند و بار تو را بفریبد، آن روز است که بند بازی ناشی خواهی بود، بندبازان ناشی همیشه سقوط می کنند.
از این رو، دل به زر و زیور مبندف بزرگ ترین الماس این جهان افتاب است که خوشبختانه بر گردن همه می درخشد. اما اگر روزی دل به مردی آفتاب گونه بستی. با او یکدل باش و به راستی او را دوست بدار.
دخترم!
هیچ کس و هیچ چیز دیگر را در این جهان نمی توان یاتف که شایسته ی آن باشد که دختری، ناخن پای خود را به خاطر آن عریان کند... برهنگی، بیماری عصر ماست. به گمان من، تن تو باید مال کسی باشد که روحش را برای تو عریان کرده است.
دخترم؛ جرالدین!

برای تو حرف های بسیار دارم ولی به وقت دیگر می گذارم و با این پیام، نامه ام را به پایان می رسانم:
انسان باش، پاکدل و یکدل باش زیرا که گرسنه بودن، صدقه گرفتن و در فقر مردن، هزار بار قابل تحمل تر از پست و بی عاطفه بودن است.1
چارلی چاپلین
پدر تو
معرفی چند کتاب در موضوع حجاب و عفاف
1.مسأله ی حجاب استاد شهید مرتضی مطهری
2.زن در آیینه جلال و جمال، آیه الله عبدالله جوادی آملی
3.واقعه کشف حجاب : مرتضی جعفری
4.حیقیت حجاب در اسلام: محمد بن مهدی خالصی زاده
5.درّ و صدف (بحث دینی و اجتماعی و سیاسی درباره ی حجاب)، محمد شجاعی
6.مروارید عفاف: جعفر شیخ الاسلامی
7.نکاتی پیرامون حجاب: محمد حسین شیرازی
8.احکام حجاب و عفت در گلتسان مرجعیت: سید احمدی جلفایی
9.الحجاب (به زبان عربی) ابوالاعلی مودودی
10.اساس الایمان در وجوب حجاب بر زنان: حسین عرب باغی
11.اصالت حجاب در اسلام: حسن قاضی
12.احکام روابط زن و مرد و مسائل اجتماعی آنان (در مورد احکام است): سید مسعود معصومی
13.الگوی زن اصیل و آزاد: محمدتقی حشمت الواعظین قمی
14.پاسخ به پرسش های دینی پیرامون حجاب: محمد باقر موسوی همدانی
15.تغییر لباس و کشف حجاب: مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات
16.چرا حجاب: محسن حجازی
17.حجاب مقدس ترین وسیله ی استحکام حصار عفاف: حشمت الواعظین قمّی
18.حجاب میوه ی شناخت: مسعود پورسید آقائی
19.حجاب و ازادی: مجموعه ی سخنرانی
20.حریم عفاف (حجاب ـ نگاه): روح الله حسینیان
21.وسائل حجابیه (شصت سال تلاش علمی در برابر بدعت کشف حجاب): رسول جعفریان
22.رساله در اثبات وجوب حجاب در دین مبین اسلام: عباسعلی خراسانی
23.زیور عفاف (پاسخ به اشکالات و شبهات وارده بر حجاب اسلامی):

ستار هدایت خواه
24.سلام بر حجاب: ابوالفتح بن علی دعوتی
25.صواب الخطاب في اتفاق الحجاب: محمدهاشم خویی
26.الشهاب فی مسأله الحجاب: آیه الله حاج سید مصطفی شریعت موسوی
27.فلسفه ی حجاب و زیان های فساد: علی بن شکر الله محمدی آشنائی
28.کشف حجاب در ایران (گروه پژوهش جهان کتاب)
29.الحجاب فی الاسلام: ابوالقاسم اشتهاردی (فارسی ـ عربی)
30.حجاب در اسلام: قوام الدین وشنوی (ترجمه از عربی به فارسی)
31.حجاب چرا؟ محمد بن اسماعیل (ترجه از عربی به فارسی)

منابع و مآخذ:

1)قرآن مجید
2)نهج البلاغه
3)آلوسی، شهاب الدین محمود، تفسیر روح المعانی
4)احمدی، محمدرضا، با همکاری جمعی از محققان، پرسشها و پاسخهای دانشجویی
5)بی آزار شیرازی، عبدالکریم، رساله نویم، ج 3
6)جوادی آملی، عبدالله، زن در آیینه ی جلال و جمال
7)جوادی آملی، عبدالله نسیم اندیشه (پرسش ها و پاسخ ها از ایه الله جوادی آملی)
8)حویزی، عبدالعلی بن جمعه، تفسیر نورالثقلین
9)خامنه ای، آیه الله سید علی، اجوبه الاستفتائات
10)رخشاد، محمد حسین، در محضر علامه طباطبائی
11)سیوطی، جلال الدین، الدرّ المنثور
12)شریعت موسوی، ایه الله سید مصطفی، الشهاب فی مسأله الحجاب
13)شیرازی، آیه الله العظمی سید عبدالله، پوشش زن از دیدگاه اسلام
14)طباطبائی، علامه محمد حسین، المیزان
15)عاملی، شیخ حرّ، وسائل الشیعه
16)فاضل لنکرانی، آیه الله شیخ محمد، جامع المسائل
17)فرانتس قانون، انقلاب الجزایر با بررسی جامعه شناسی یک انقلاب
18)فیض کاشانی، ملامحسن، تفسیر صافی
19)قرائتی، حجه الاسلام محسن، تفسیر نور
20)قریشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن
21)قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر قمی
22)کاشف الغطاء، علامه شیخ محمد حسین، پرسش و پاسخ (ترجمه ی کتاب جنّه المأوی)

23)مجلسی، علامه محمد باقر، بحارالانوار
24)مراغی، احمد مصطفی، تفسیر مراغی
25)مطهری، استاد مرتضی، مسأله ی حجاب
26)مظاهری، ایه الله حسین، فاطمه دختری از آسمان
27)معصومی، سید مسعود، احکام روابط زن و مرد
28)مکارم شیرازی، ایه الله ناصر، ایه الله جعفر سبحانی، پاسخ به پرسشهای مذهبی
29)مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه
30)موسوی الخمینی، سید روح الله، تحریر الوسیله
31)میلانی، ایه الله سید محمدهادی، 110 پرسش از آیه الله میلانی
32)نوری همدانی، آیه الله همدانی، جایگاه بانوان در اسلام
33)ویل دورانت، تاریخ تمدن
1 . آخرین تصویر چارلی چاپلین، ص 79.

بسم الله الرحمن الرحیم
جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ في سَبيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
(سوره توبه آیه 41)
با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند
بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص 159
بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال 1340 هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.
مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال 1385 هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.
اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :
الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی
ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه
ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازيهاي رايانه اي و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...
د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار هاي تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر
ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای
و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط 2350524)
ز)طراحی سیستم هاي حسابداري ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...
ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آيات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...
ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه
ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال
دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگي مذهبي قائميه اصفهان
تاریخ تأسیس: 1385 شماره ثبت : 2373 شناسه ملی : 10860152026
وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com
فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com
تلفن 25-2357023- (0311) فکس 2357022 (0311) دفتر تهران 88318722 (021) بازرگانی و فروش 09132000109 امور کاربران (0311)2333045
نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت

امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.
شماره حساب 621060953 ، شماره کارت :6273-5331-3045-1973و شماره حساب شبا : -IR90-0180-0000-0000-0621-0609 53به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».